

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. CSÜTÖRTÖK, szeptember 8.

250. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 8-10, 8-52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, Kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Birák, nem politikusok!

Csak a minap fejezte be tanácskozásait az interparlamentáris konferencia s már a Népszövetség nyolcadik ülészakának mérlegét is összeállíthatjuk. A parlamentek nemzetközi tanácskozásai után a kormányok nemzetközi tanácskozásai következtek. Az eredmény ugyanaz: az eredmény — semmi.

Egyszer szemébe kellene nézni már ennek az örök meddőségnek, hogy az örök várakozásból ne legyen már örök csalódás. Mi az oka annak, hogy a Népszövetség tartozik rovatja egyre duzzad, nő, súlyosodik s ahány problémát vet fel, ahány feladatra mutat rá a haladó idő, annyi betöltetlen célja, föl nem vállalt kötelessége lesz a Népszövetségnek.

Ne vesztjük el objektivitásunkat s ne tagadjuk, hogy a Népszövetség emberbaráti tevékenysége mutat fel eredményeket. Tagadhatatlanul igaz van Chamberlainnak: a Népszövetség humanitárius tevékenységével sok politikai viszálynak vette elejét. A gyermekegészségügyi bizottság, a leánykereskedelem elleni mozgalom, a munkavédelem, a menekültek támogatása, a mérgező anyagoknak az ipari termelésből való kiküszöbölése terén a Népszövetség tevékenysége mutat fel eredményeket. Ha a Népszövetség nemzetközi népjóléti hivatal volna, talán ezekkel az eredményekkel, mint biztató kezdettel, meg is lehetne elégedni.

A Népszövetség elé azonban más feladatokat görgetett az a történelmi szükségszerűség, ami életre parancsolta. A Népszövetség alkonyát a győző államok alkották meg a győzelem első óráiban, akkor, amikor a győzelem vérgőze se csillapította az új háborútól való irtózásukat. A Népszövetség volt felülépitménye annak a fundamentumnak, amit a vértől, háborútól, szenvedésektől való irtózás ázott le az európai ember lelke mélyébe. A Népszövetségre az agyonverhetetlen illúzió a békemű megalkotását bizta s ezért akarta felruházni nemzetek feletti hatalommal, olyan erővel, mely az egyes államok szuverenitásának méltóságán s impériumának hatalmán keresztül is meg tudja valósítani — Európa akaratát.

Talán azért, mert ilyen ember-és történelem feletti hatáskört róttak rá megalkotói, azért vergődik most a Népszövetség géplélek nélküli hajója a förgeteges vizek felett. A Népszövetség olyan cirkáló, aminek egyetlen felszerelése — az iránytű. Tudja az irányt, ahová mennie kell, de nincs motorja, amelyik előre vinné s nincsenek vitorlái sem, hogy rábízhatná magát a szelek szárnyára. Politikailag, sőt a moralitás megítélése szerint béna a Népszövetség működése, mint ahogyan béna az interparlamentáris konferenciák is. Mert az interparlamentáris konferencián csak a maguk országainak partikuláris érdekeivel törődtek s a Népszövetség kormánykiküldöttei is nem az emberiség nemzetközi szempontjainak akarnak engedelmessé válni a genfi dobogón, hanem saját kormányaik partikuláris érdekeit szolgálják.

A legtisztelendőbb szándékok a legtisztelendőbb férfiak

gyülekeztek most is össze, találtak gyönyörű szavakat, kiegyensúlyozott gesztusokat és talán megejtő páthoszt is azoknak a feladatoknak méltatására, miket meg kellene oldaniok. Nem is szabad őket a maguk személyében felelőssé tenni ezért a kudarcért. A rendszer a hibás. Amíg a mindenkori uralom politikai reprezentánsai, az egyes kormánykiküldöttek jutnak szóhoz és cselekvéshez a Népszövetségben, addig nem lehet azt várni, hogy függetleníteni tudják magukat a mindenkori uralom politikai érdekeitől. A Népszövetség eszméje, a Népszövetség gondolata nem lehet felelős azért, hogy a váltakozó kormányok kikül-

döttei hogyan védelmezik Genfben is uralmi helyzetük pozícióit. A Népszövetség csak foglalati azoknak a törekvéseknek, melyek az európai politikát megtöltik. A foglalati, a keret nem lehet felelős azért, hogy milyen képet helyeznek el benne. A fegyverkezés csökkentése s a világgazdaság megszervezése nem tartozik egyik európai állam belpolitikai feladatai közé. Ezen a kérdésen csak elvérezni lehet az egyes kormányoknak, de a mai közszellem uralma alatt nem várható az, hogy a béke gondolatának őszinte szolgálatával akármelyik politikai hatalom szolgálja tudja uralmának érdekeit.

A Népszövetséget függetleníteni

kell a váltakozó kormányok állandó törekvéseitől. Mint ahogy a Népszövetségnek meg van az állandó adminisztrációja, úgy meg kell alkotni tárgyaló bizottságának állandóságát is. Ne az egyes kormányoktól függjön a nemzetfeletti hatalom akarata és elhatározása. A modern parlamentarizmus nem ismeri a követi utasítást; a Népszövetség kiküldötteit sem akadályozhatja kormányutasítás. A Népszövetség úgy működjön, mint a legfelsőbb és legfüggetlenebb bíróság. Amíg nem végezhet bírói funkcióit, addig nem is ítélezhetik. S amíg nem ítélezhetik, nem is védheti meg a világbéke reábizott kincsét.

November 6-án lesznek a Vajdaságban a községi választások

Vukicsevics miniszterelnök-belügyminiszter aláírta a községi választások végrehajtásáról szóló rendeletet

Beogradból jelentik: Amióta a vajdasági községi választásokról szóló szabályrendelet a hivatalos lapban megjelent, a rendelet végrehajtására semmiféle hivatalos lépés nem történt.

A szabályrendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezés most megtörtént, amennyiben Vukicsevics Velja miniszterelnök s mint belügyminiszter szerdán aláírta a vajdasági községi vá-

lasztások végrehajtásáról szóló rendeletet. A rendelet szerint a községi választásokat az egész Vajdaságban november első vasárnapján, november 6-án fogják megtartani.

A kis államok palotaforradalma a Népszövetségben

A holland külügyminiszter leszerelési javaslata rendkívül kínosan érintette Angliát, mely minden áron meg akarja akadályozni, hogy e kérdést a Népszövetség tárgyalja — „A kis államok nem akarnak tovább játékszerek lenni a nagyhatalmak kezében“

Németország állásfoglalása dönti el a nagyhatalmak és a kis államok közt kitört viszályt

Párisból jelentik: A francia sajtó részletesen méltatja a holland külügyminiszternek azt az előterjesztését, amelyben a Népszövetség nagyhatalmainak nagy meglepetésére, váratlanul ajánlotta a leszerelési probléma eredményes megoldását.

Az Echo de Paris kárörömmel állapítja meg, hogy

Chamberlain és Briand milyen nagy megdöbbenéssel fogadták a holland javaslatot.

— A két külügyminiszter — írja a lap — már megállapodott abban, hogy a kevésbé kellemetlen lengyel javaslatot elődözzák azzal, hogy jogügyi bizottságot fognak kiküldeni tanulmányozására. Ez az elhatározás annyira rosszul esett Lengyelországnak, hogy kész arra, hogy Chamberlainnel nem törődve, önállóan terjeszt elő javaslatát és támogatókul megnyeri a balti és skandináv államokat.

Sauerwein, aki szintén kinn van Genfben, a Matin-ben azt írja, hogy

a holland külügyminiszter előterjesztése a kisállamok palotaforradalmát jelenti.

A lap szerint a Népszövetség másodrangú államainak delegátusai valósággal ujjongtak, amikor Blokland holland külügyminiszter azt felegette, hogy a kisállamok nem jöhöttek csupán

azért Genfbe, hogy arra figyeljenek, mit akar Anglia.

— Ha a nagyhatalmak — mondotta Blokland — továbbra is maguk közt akarják megosztani a Népszövetséget és a kisállamokat csak játékszerek akarják felhasználni, akkor maradjanak egyedül és hagyják magukra a kis államokat.

Sauerwein szerint kétségtelen, hogy Anglia egyforma ellenállást fog kifejteni úgy a lengyel, mint a holland javaslattal szemben.

A palotaforradalomnak azonban ennek ellenére kilátása van sikerre, mert Briand máris ingadozik és kész magáévá tenni a lengyel javaslatot, mely sokkal platonikusabb és szentimentálisabb, mint a holland előterjesztés.

Kérdés csupán az, hogy Stresemann milyen álláspontot foglal el a holland javaslattal szemben.

Ha Németország a kisállamok mellé áll, az esetben a szeptemberi ülészak Anglia vereségét hozza meg.

A szerdai teljes ülésen a delegátusok nagy számban vettek részt, mert rendkívül kíváncsiak voltak a holland javaslat vitájára. A folyosókon a delegátusok közt igen élénk vita folyt, úgy a holland, mint a lengyel javaslatról és míg a lengyel javaslatot rendkívül bizalmatlanul

fogadják, addig a holland külügyminiszter indítványa általában kedvező fogadtatásra talált. A lengyel javaslat ellen főleg az a kifogás, hogy Lengyelország ezzel keleti és nyugati határait akarja csak biztosítani és a javaslat egyrészt Németország és másrészt Oroszország ellen irányul. A holland javaslatban több garanciáját látják az őszinte béketörekvésnek. A holland külügyminiszter kijelentette, hogy a javaslatot már készen hozta és nincs más célja vele, mint

a Népszövetséget visszavezetni igazi céljaihoz és feladataihoz.

Hogy mi lesz a javaslat vége, az nem kétséges: le fogják szavazni, mert a nagyhatalmak, ha nem is nagy, de elégséges többséggel rendelkeznek ahhoz, hogy a holland indítványt elvethessék.

Az ülés első szónoka Finnország külügyminisztere, Waldemár Erik volt, aki igen melegen foglalkozott a holland javaslattal és azt elfogadásra ajánlotta. Hasonló szellemben beszélt Lettország külügyminisztere, Zeelen is, aki rendkívül temperamentumos beszédben támadta a jelenlegi Népszövetséget.

— Ugyancsak rejtelmes erők dolgoznak ma is — mondotta — mint amelyek 1914-ben a világháborút felidéztek. Kérdem:

hol az a híres tartós béke, amelyre a Népszövetség állítólag törekszik.

Kaucsukról, petróleumról, gyapjuról beszélnek és magasztalják a régi politikai módszereket, amelyek 1914-ben oly csúfosan megbuktak. A világ új háború felé halad, amit bizonyít az is, hogy

1926-ban az európai országok katonai kiadásai 1443 millió dollárt tettek ki, majdnem annyit, mint 1913-ban.

Ez az állapot türelhetetlen — fejezte be beszédét Lettország szocialista külügyminisztere.

Loefgreen svéd külügyminiszter arról

beszélte, hogy a béke veszélyben van mindaddig, míg a Népszövetség beéri azzal, hogy minden bonyolult kérdést elhalaszt.

Magáról a holland javaslatról a svéd külügyminiszter nem beszélt, de beszédének tartalma arra enged következtetni, hogy Svédország is a holland javaslat mellett szavaz.

A balli államok delegátusai és a kisantant külügyminiszterei szerdán közös konferenciát tartottak,

amelyen a lengyel javaslattal foglalkoz-

tak. A német delegáció szintén áttanulmányozta már a javaslatot, mely visszakerült Chamberlainhez és Briandhoz.

A javaslaton jelentékeny változásokat eszközöltek, úgyhogy most már nem tartalmaz egyebet, mint egyszerű nyilatkozatot arra, hogy

a Népszövetség tagjai nem indítanak offenzív háborút.

Azt a részt, hogy minden háború törvénytelen, törölték a javaslatból, melyet a lengyel delegátus csütörtökön terjeszt elő.

botical ügyvéd mondott magyar nyelven beszédet.

A szentai gyűlés

Szentáról jelentik: Davidovics Ljuba szerdán Szentán is nagygyűlést tartott, amelyen többek közt kijelentette, hogy **a demokrata pártnak két ellensége van: az erőszak és a korrupció.** A demokrata párt mindig küzdeni fog azok ellen a miniszterek ellen, akik alkotmányellenesen dolgoznak és ebben a küzdelemben részt kell vennie az ország lakosságának nemzetiségre való tekintet nélkül. Végül felhívta a hallgatóságot, hogy a választásokon mindenki lelkiismerete szerint szavazzon.

Utána dr. Pataky Antal, dr. Havas Emil, Grol Milán és Kerepesi Vince mondtak beszédeket.

Az Old Glory vészjeleket adott le az oceánról

Az amerikai repülőgép még nem érkezett át Európába, de már elérte a skót szigetcsoportot

A Royal Windsor uton van Európa felé

Newyorkból jelentik: Az *Old Glory* kedd déli óta utban van Európa felé. A repülőgépnek, melyet Hill vezet, végső utiránya Róma, az *Old Glory* azonban mindenek előtt Franciaországba akar eljutni. A távolság összesen 4100 angol mérföldet tesz ki és amennyiben az *Old Glory* sikeresül az utat leszállás nélkül megtenni, Chamberlin távolsági rekordját kétszáz mérfölddel megjavítja.

A skóciai rádióállomások közép-európai időszámítás szerint éjjel egy órakor az *Old Glory*-ról a következő jelentést vették fel:

— A gép erősen meg van terhelve, egyébként minden rendben van. Óránként száz mérföldet teszünk meg.

A repülőgép kedvező időben minde-

nütt a hajóutakat követi és minden jel szerint sikerül neki az oceánt átrepülnie.

A Carmania és Lapland gőzösök közép-európai időszámítás szerint hajnali négy órakor szikratűviratot fogtak fel, az *Old Glory*-ról, amely az S. O. S. jelzésekkel tudatta, hogy valahol veszélyben van. A két gőzös nem adott részletesebb jelentést, úgyhogy nem tudják, hogy az S. O. S. jelzést az oceán fölött haladó repülőgép honnét adta le.

Az *Old Glory*-t legutóbb a skót Hatterasnál látták, a gép azonban akkor még egyenes sebességgel, baj nélkül haladt délkeleti irányban. A repülőgép utasai egy liter borsólevest, 25 szendvicset, egy tucat tojást, rágógummit, ezen-

kivül még egy hétre elegendő eleséget vittek magukkal.

A Panszilvania gőzös, mely az S. O. S. jelzéseket szintén felvette minthogy 83 mérföldre uszott az *Old Glory*-tól, azonnal elindult a repülőgép felkutatására. A rádiójelzés közölte, hogy a repülőgép a tenger felszínén van és utasai valamennyien életben vannak. A megjelölt helyen azonban a Panszilvania nem találta meg az *Old Glory*-t és ezért tovább indult, hogy a repülőgépet fölkeresse.

A *Royal Windsor* szerda délben folszállt a harbourgrace-i repülőtéren, hogy az oceánra át Londonba repüljön. A start kitünően sikerült és a repülőgép kedvező időben száll Skócia felé.

Davidovics Szuboticára érkezett A demokrata-párt vezére szerdán, a sajkásközségeken és Szentán tartott gyűléseket

Davidovics Ljuba a demokrata párt vezére szerdán este nyolc órakor Grol Milán, Havas Emil dr., Udicki Szvetozár és több újságíró társaságában Szentáról autón Szuboticára érkezett. A pártvezér Dimitrijevic Dragomir dr. ügyvédnél szállt meg, ahol szerdán este szükebbkörű vacsora volt, amelyen a párt funkcionáriusai vettek részt. Davidovics Ljuba csütörtök délelőtt kilenc órakor fog beszédet mondani a demokrata párt szuboticiai nagygyűlésén a városháza előtti téren.

Davidovics agitációja a noviszadi kerületben

Noviszadról jelentik: Davidovics Ljuba a demokrata párt vezére szerdán reggel félkilenc órakor Noviszadra érkezett. A pályaudvaron dr. Nikolic Bránko kerületi elnök vezetésével száztagú küldöttség várta a pártvezért. Dr. Mátics Misa noviszadi elnök felesége virágcsokrot nyújtott át Davidovicsnak.

Husz autón indultak a demokratapárti vezetők Davidovics vezetésével Zsabaljra, A község határában bandérium fogadta a demokratavezért, akit dr. Vulanovics Ilija zsabalji járási jelölt szerb nyelven, Ujhelyi Károly magyarul és Rohacsek István szerbül üdvözöltek. Davidovics virágokkal feldíszített kocsim folytatta útját a faluba, amelynek főterén hatalmas diadalkapu állt ezzel a felirattal: **»A bátor vezérnek, a sajkás lakosság, a szabadságért.«**

A templom előtti téren kétezer főnyi tömeg gyűlt össze. A gyűlést Vulanovics Ilija dr. nyitotta meg és átadta a szót Davidovicsnak, aki többek között a következőket mondotta:

— Tudom, hogy a sajkások szabadságszerető nép és megvédik a politikai szabadságukat. **A demokrata párt azt akarja, hogy szabad országban mindenki szabad legyen.** De nemcsak magunknak követeljük a szabadságot, hanem vallási és nemzetiségi különbség nélkül minisztereket is felelősségre kell vonni.

minisztereket is felelősségre kell vonni, ha vétenek a nép ellen. Széleskörű közigazgatási autonómiára van szükség. **A mostani községi önkormányzat szűk, azt sokkal szélesebb alapokra kell fektetni.** A gazdag Vajdaságot tulterheltek adókkal, a Vajdaság fizeti az országban a legtöbb adót. **Nem igaz, hogy ez az ország rész birja a terheket.** Személyesen meggyőződtem arról, hogy ez nem áll. Nem igaz az, hogy mi szerbiaiak csak Szerbiát akarjuk védeni. A demokraták minden országrészt egyformán szeretnek és védenek.

— Az állami költségvetésben nagy megtakarításokat kellene eszközölni. **A 270.000 főnyi tisztviselői kar felét nyugodtan el lehetne bocsátani,** a többi pedig hadd végezze becsületesen és igazságosan a kötelességét. Sok pénzügyminiszterünk volt már eddig, de a legtöbb mindig csak azt mondta: **»Adjatok«.** Az állam is adjon a polgárainak. Az agrárkérdést a szociális igazság szemlémében lehet csak megoldani, eddig ezen a téren sok igazságtalanság történt. A demokrata párt nem ígér olyasmit, amit nem teljesíthet, keveset ígér, de azt becsületesen teljesíteni is fogja. Nem követeli senkitől, hogy reá szavazzon, de figyelmezteti a választókat, hogy ahogyan szavaznak, olyan kormányt kapnak. Csak egyre ügyeljenek: a szabadságjogokra.

Grol Milán beszéde

Viharos éljenzés követte Davidovics beszédét, majd Grol Milán emelkedett szólásra.

— A legutóbbi nemzetgyűlés — mondotta Grol — munkaképtelen volt és ezért fel kellett oszlatni.

— Megmondtam a radikálisoknak, hogy azok a gummigolyók, amelyeket a mult választásokon áttöltöttek a radikális urnákba, meg fogják ölni a radikális pártot, mert a gummigolyókat nem lehet megemészteni. A demokraták beléptek a kormányba, azonban meggyő-

ződtek arról, hogy szövetségesük nem őszinte. A demokrata párt büszkeséggel állhat a vajdasági választók elé, mert dr. Setyeroov Szlávkó, a demokrata képviselő tette szóvá a nemzetgyűlésben a Vajdaság minden sérelmét.

— Vulonovics Ilija dr. záróbeszéde után a gyűlés véget ért. Davidovics az autótáborból kísérve ezután **Gospogyinci** községbe hajtattott.

Községről-községre

Gospogyincén rövid pihenőt tartott Davidovics és a pictéren rögtönzött népgyűlést tartottak. Innen **Nadaljra** ment a pártvezér, akit a község előtt már hatalmas kocsitábor fogadott és Davidovics a tömeg éljenzése között vonult be a községbe, ahol rövid beszédet mondott.

Turján lovasbandérium várta Davidovicsot és kíséretét. Dr. **Debeljacski** György üdvözlő beszéde után itt is rögtönzött gyűlés volt és Davidovics rövid beszédet tartott.

Sztaribecseljre délután félkettőkor érkezett Davidovics Ljuba és a »Brisztol« szálló udvarán rövid beszédet mondott az összegyűlt polgároknak. Utána kétszáz terítékes bankett volt.

Petrovoszelón zenével és lovasbandériummal várták Davidovicsot. Mozsárdurrogás közben lépett Davidovics a virággal borított emelvényre. Az ősz pártvezér elé ekkor **egy hétéves kislány, Varga Joldánka járult és magyar nyelven üdvözölte, majd egy virágcsokrot nyújtott át Davidovicsnak, aki telemelte a kislányt és többször megcsókolta.** Davidovics egy óras beszédet mondott. Beszédében a párt programját fejtegette és azt mondotta, hogy **tévednek azok, akik azt hiszik, hogy egy volt miniszter ellen benyújtott vádindítvánnyal elintéztnek veszik a miniszteri felelősség ügyét.**

Davidovics után **Kerepesi Vince,** a szentai írás jelöltje és **Havas Emil** szu-

Allaharc Délbánában a vasárnapi munkaszünet körül

Vrsacon ideiglenesen engedélyezték az üzletek nyitvatartását — Bélaerkván a legszigorúbban végrehajtják a miniszter rendeletét

Vrsacról jelentik: A szociálpolitikai miniszter — mint ismeretes — rendeletet adott ki a vasárnapi teljes munkaszünetről. Vrsac kereskedői és iparosai az általuk sérelmesnek vélt rendelet végrehajtásának felfüggesztése érdekében akciót indítottak és a város kiszélesített tanácsa is állást foglalt az üzletek vasárnapi nyitvatartása mellett. Küldöttség utazott Beogradba és annyit sikerült elérniük, hogy **ideiglenesen engedélyezték az üzleteknek vasárnap délelőtt tíz óráig való nyitvatartását.**

A vrsaci kereskedelmi alkalmazottak azonban tiltakoztak az újabb intézkedés ellen és felkérték Mihajlovics Ljubát a demokrata párt délbánati listavezetőjét, hogy intervenáljon a vasárnapi munkaszünet érdekében. Mihajlovics Ljuba hétfőn Vrsacon járt és közölte a kereskedelmi alkalmazottak vezetőivel, hogy interveniált a szociálpolitikai miniszternél, aki mindenben a magáévá tette a kereskedelmi alkalmazottak jogos kívánságait. A miniszter kijelentette, hogy a leghatározottabban ragaszkodik a teljes vasárnapi munkaszünethez, amit a törvény is előír és ilyen irányú rendeletet fog ismét kiadni.

Belaerkvára már megérkezett a szociálpolitikai miniszter legújabb rendelete, amely szerint a **kötelező vasárnapi munkaszünetet Belaerkvára is kiterjesztette a miniszter.** Belaerkván eddig kivételesen nyitvatartották az üzleteket. A rendelet alól kivételt csak a mészárosok, pékek és borbélyok képeznek, akiknek üzlete délelőtt tíz óráig nyitva lehet.

A belaerkvai kereskedők a rendelet kihirdetése után szintén akciót indítottak a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése érdekében és arra hivatkoznak, hogy a határmenti város környékének legnagyobb részét elveszítette és ha ebben a kedvezményben nem részesítik, akkor a kereskedelme teljesen tönkre megy.

Közáporral, ruddal, késsel támadtak Susnik volt miniszterre

Radics-párti fiatalok követik el a merényletet

Ljubljanából jelentik: Súlyos inzultusban volt része szlovéniai agitációs útján **Szusnik** Anton volt közlekedésiügyi miniszternek, a néppárt vezetőjének. Kocsin igyekezett egyik faluból a másikba süllyesre és az országúton Radics-párti ifjak egy csoportja megtámadta.

A fiatalok **középről zúdítottak Susnikra, majd az egyik támadó felugrott a kocsira és ruddal akarta felbőgyni a politikust,** de ebben megakadályozták. A támadó másik kezében kés volt. A rendőrség letartóztatta a merénylőt, Vrhovnik Frant, a szlovéniai Radics-párt tagját.

FELÜLMULHATATLAN

EAU DE COLOGNE CHYPRE

BOURJOIS-PARIS

Lukics Predrag bácskai főispán a választások szabadságáért

Minden párt igyekszik kihasználni a választás előtti utolsó ünnepnapot — Szuboticán a demokrata-párt és a szocialisták tartanak csütörtökön népgyűlést

A pártok a választás előtti ünnepnapon, csütörtökön tartják meg utolsó gyűléseiket. Szuboticán csütörtökön délelőtt kilenc órakor a demokrata párt gyűlésén Davidovics Ljuba tart beszédet.

Davidovics Ljuba szuboticiai beszédét az egész országban nagy érdeklődéssel várják, mert a választások előtti utolsó agitációs napot Davidovics bizonyára arra fogja felhasználni, hogy egy utolsó éles támadást intézzen a kormány radikális tagjai, főleg pedig a miniszterelnök ellen.

A demokrata párt gyűlése után Szuboticán a városi háza mögötti téren a szocialisták tartanak gyűlést, amelyen Brkics Vojin volt képviselő a párt szuboticiai listavezetője, Divac Nedeljko egyetemi tanár és dr. Popadics Sztren tartanak beszédet. Popadics dr. az 1905-iki orosz forradalomnak volt egyik vezetőalakja és a forradalmi harcokban féltalán vesztette el.

A radikális párt szuboticiai szervezete ugyancsak az összes körökben és a kerületekben is gyűlést tart, amelyen a párt szószokai fogják ismertetni a párt programját.

A horvát parasztpárt szuboticiai szervezete az összes körökben értekezletet és népgyűléseket tart Szuboticán. Azonkívül Tavankuton, Bikovón, Ljutovón, Zohnaticán, Zsedniken és más helyeken fognak gyűlésezt. Több gyűlésen részt vesz Ivandekics Imre dr. volt főispán-polgármester, a Radics-párt szuboticiai listavezetője, azaz a választói járási jelöltje, azonkívül Dolyanin István dr., Katanec Mihajil dr., Vukovics Gyidó József, Ivandekics Iván mérnök, Mamuzsics György nyugalmazott rendőrkapitány és még több.

A független demokrata párt Szuboticán, Zsedniken, Zohnaticán, a szentái járásban és a topolai járásban fog gyűlésezt.

A földművespárt részéről dr. Nikics Fedor egyetemi tanár fog Pacsiron és több más községben beszédet mondani. Azonkívül Pleszkovics Lukács dr. pártja, a vadasági néppárt, a vadasági parasztpárt és a radikális párt Radonics-frakciója is több helyen tart gyűlést.

A választás technikai előkészítése

A városi polgármesteri hivatal már befejezte a választás technikai előkészítést és szombat délelőtt a kirendelt tisztviselők már átveszik a gumigolyócskákat és az urnákat.

A választások vasárnap reggel hét órakor kezdődnek és szünet nélkül este hat óráig tartanak. Este hat órakor lezárják a jegyzőkönyveket és ezután már senki sem szavazhat.

A polgármesteri hivatal felhívást tett közzé, amelyben rendre és nyugalomra inti a közönséget és felhívja hogy óvakodjék minden kilengéstől és rendezavarástól.

Sztrilics Béla agitációs útja a topolai járásban

Sztrilics Béla a hivatalos radikális párt topolai járási jelöltje, hétfőn Feketicsen, Szekiesen és Mallidjason tartott pártkonferenciákat, amelyeken mindennél több száz választó jelent meg, akik lelkesen ünnepelték a népszerű képviselőjelöltet. Sztrilics beszédében felhívta a választókat, hogy egységesen vonuljanak fel az urnák elé és szavazataikkal segítsék diadalra a kormányt és a vele szövetséget magyar párt listáját, mert ez az egyedüli mód, hogy a magyarság sérelmei orvoslást nyerjenek. Sztrilics Béla hétfőn este Topolára érkezett, kedden pedig Baján és Sztaramoravicán tartott széleskörű konferenciákat.

Az utolsó agitációs gyűlések a szombori kerületben

Szomborból jelentik: A hivatalos radikális párt szerdán délután Bezdánban és Koluton tartott népgyűlést. A radikális párt csütörtökön délelőtt Szivácson Krnyaján, Csonoplján, délután Sztanisicsen, Gyakovón és Krusevbián tart gyűléseket. A gyűlések szószokai dr. Radics Szima lesz.

A földműves párt kedden délelőtt Sztanisicsen tartott gyűlésen több mint ezer választó előtt dr. Carics Vojin a párt

listavezetője tartott beszédet. Csütörtökön tartja utolsó agitációs gyűléseit a szombori Radics-párt és pedig Bezdánban és Kupuszínán, ahol dr. Pernar Iván, dr. Macsek Vlatko volt képviselő, Kollár Mátyás és Trombitás Péter

Lukics Predrag főispán nyilatkozata a választások szabadságáról

Szomborból jelentik: Lukics Predrag főispán a Bácsme gyei Napló munkatársának a választások szabadságáról a következőket mondotta:

— A választások teljesen szabadok és minden befolyásolástól mentesek lesznek. Az alkotmány és a választásokról szóló törvény kimondják, hogy minden jugoszláv állampolgárnak joga van szavazatának szabad gyakorlásához és így nem fogok tűrni semmit, ami a polgárokat ezen jogukban akadályozhatná, sem legitimációt sem bármi egyebet, ami akadály lehetne a teljesen szabad választásoknak. A minisztériumtól sem

járasi jelöltek beszélnek, továbbá Priglevicszvetivánon és Apatinban, ahol dr. Krnyevics Juraj, Smelik József nyugalmazott ezredes és Crepelic József, végül Szontán, ahol Szórics József volt képviselő fognak beszélni.

jött semmi ilyen rendelet, ami ebben a szellemben intézkednék és így minden olyan hír, amely a szabad választásokat kétségbe vonja, valótlán. A szabad választásokat írja elő a választásokról szóló törvény, ezt hirdeti a miniszterelnök és mindenben a törvények szerint járok el én is.

A szocialista párt agitációja

A szocialista párt kedden és szerdán Sztaramoravicán, Pacsiron és a topolai járás még több községben tartott népgyűlést, amelyeken Brkics Vojin volt képviselő, a szuboticiai kerület listavezetője

Városokat és községeket pusztít el az árvíz Erdélyben és Szlovenszkóban

Bártfa uccái viz alatt állnak — A pusztításnak rendkívül sok emberáldozata van

Bukarestből jelentik: Bukovinában és Besszarábiában az esőzések tovább tartanak. Bukovina több községe viz alatt áll és az áradások katasztrófális károkat okoztak. A Cseremin hidját az árvíz elsodorta.

Jablonica község mellett, a lengyel határon

az árvíz elvitte az őrség barakkját és az őrség tagjai a vízbe fulltak.

Kirtlibaba városkában a lakosság az áradás elől a hegyekbe menekült. Húszonhatan egy barlangban kerestek menedéket, de a víz megtöltötte a barlangot is és

huszonnégy ember elpusztult.

Besszarábiában szintén óriási károkat okozott az árvíz.

Hotin község házaát és a templomát a rohanó ár elsodorta.

A katasztrófa éjjel következett be és így sok emberáldozatot is követelt.

A Moldyában ötven áldozata van az áradásnak. Gurupilla községben negyvenhat felnőtt és gyermek lelte halálát a Dnyeszter hullámaiban.

Kisenev és Galac között az árvíz magával sodorta a hidakat.

Pozsonyi jelentés szerint az utóbbi napok felhősakadása egész Szlovenszkóban borzalmas károkat okozott. Bártfa vidékén a Tepla-patak a hosszantartó esőzések következtében folyóvá szélesedett, átlépte a partokat és elöntötte a környék falvait. Bártfánál az áradás elsöpörte a Teplán keresztül vezető összes hidakat, úgyhogy a két part között jelenleg semmi közlekedés sem lehetséges. Bártfán a víz elöntött számos utcát.

Felsőkomarócon a lakásokban a víz egyméter magasságban áll. A lakosság innen az éjjeli órákban pánikszertien menekült a hegyekbe, ahová a marhaállomán

mányt is hajtották. Az egész vidék termése, amely még nem volt behordva, a burgonya és káposztatermés pedig teljesen elpusztult. A ruszinszkói árvíz pusztításairól az illetékes körök csak most alkothatnak maguknak képet. Milautz kormánytanácsos, a közmunkaügyi minisztérium ungvári kirendeltségének főnöke, a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy

a ruszinszkói árvíz által okozott kár meghaladja az ötmillió cseh koronát, mert a Barnabás-Jaszina közötti műút javítása egyedül közel ötmillió cseh koronába fog kerülni és tekintettel a munka nehézségeire, több, mint két évig fog tartani, amíg ezt az utat ismét átadhatják a forgalomnak.

A rahói Tisza-híd helyrehozatala szintén óriási pénzüsszegekbe fog kerülni az államnak.

A miniszterelnök szerda reggel visszaérkezett Beogradba és este a Szerémségbe utazott Véres összeütközés Beogradban Makszimovics hívei és a demokraták között

Beogradból jelentik: Vukicsevics Velja volt miniszterelnök szerda reggel visszaérkezett boszniai utjáról Beogradba, ahol azonban csak egy napot töltött és este a Szerémségbe utazott, hogy részt vegyen a kerület néhány agitációs gyűlésén. A miniszterelnök a délelőttöt és a délutánt részben a belügyminisztériumban, részben a miniszterelnökségen töltötte. A déli órákban a miniszterelnök a kormány néhány tagjával, többek közt Sztankovics Szvetozár földművelési, dr. Szubotics Dusan igazságügyi és dr. Markovics Bogdan pénzügyminiszterrel tárgyalt.

A politikai élet Beogradban egvéb-ként teljesen a választási eredmények találgatásában és a naponként elhangzó politikai beszédek kommentálásában merül ki. Különösen sokat kommentálják Davidovics keddi beszédét, amely élességben Davidovics minden eddigi beszédét felülmulta. Davidovics beszédéből nyilvánvaló, hogy a demokraták csak a

választásokat várják és a választások után azonnal új helyzetet akarnak teremteni, abban a reményben, hogy a választások után az ő pártjuk lesz számbelileg a legerősebb. Kiderül ez Davidovicsnak abból a kijelentéséből is, hogy Vukicsevics miniszterelnök ténykedéseit az új parlamentnek már az első ülésén szóba kell hozni. Politikai körök azonban kétségbevonják, hogy e tekintetben a demokraták egységesen sorakoznának Davidovics mögött, mert Marinkovics és környezete a jelenlegi kormány lenntartását óhajtja.

A radikálisok és a demokraták közti ellentétek napról-napra mélyülnek, ami Beogradban kedden késő este egy radikális párti gyűlés után uccai összeütközésre is vezetett a radikálisok és demokraták között. Az összeütközésnek több sebesültje van. A demokraták ellen a legélesebb harcot Makszimovics Bózsó folytatja, aki keddi beszédében ismét igen

heves támadást intézett Davidovics és a demokraták ellen.

Miniszterek agitációja

Szubotics Dusan dr. igazságügy-miniszter csütörtökön Kragujevára utazik és néhány napot fog tölteni a kerületben, ahol számos népgyűlést tart.

Sztankovics Szvetozár földművelési miniszter szerda este Bácska-Palánkára utazott. A miniszter Topavica járási jelölttel együtt több népgyűlést fog tartani a járásban.

Dr. Várady Imre gyűlései a délbánáti kerületben

A délbánáti kerületben a kormányt támogató radikálisok a magyar párt támogatásával a magyarság körében is nagy agitációt fejtenek ki. Dr. Várady Imre, aki dr. Hadia járási jelölt kíséretében bejárta a kovini járást, számos igen sikeres népgyűlést tartott. Váradyt minden községben nagy lelkesedéssel fogadták.

Beismerő vallomást tettek a letartóztatott budapesti kommunisták

Budapestről jelentik: A budapesti kommunista szervezkedés ügyében megindult nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy a sejtrendszer alapján történt szervezkedés élén

három jómódu és gazdag családból való fiatalember állt,

akiket a rendőrség már őrizetbe is vett.

Ezek a fiatalemberek, névszerint

Schwarz József okleveles vegyész-mérnök, vállalati igazgató fia, Frisch István budapesti koporsógyáros fia és Schillinger László textilnagykereskedő fia

beismerő vallomást tettek.

A lakásukon tartott házkutatás alkalmával a rendőrség titkos írásu jelentéseket talált, amelyeket a szervezkedés irányítói a moszkvai szovjetkormányának akartak elküldeni. Ezekben a jelentésekben ismertették a szervezkedés eredményét és azokat a hibákat, amelyeket a szervezkedés körül találtak.

Aszentai Könyvbarátok Társasága széleskörű agitációt indít meg

Szentáról jelentik: A Könyvbarátok Társasága kedden este tartotta alakuló ülését a Kaszinó termében. Vámos János ügyvezető elnök ismertette a társaság célját, majd felkérte a tagokat, hogy az ideiglenes vezetőség helyébe aláltsák meg a végleges tisztikart. Az alakuló ülés elnökké dr. Spitzer Mór ügyvédet, ügyvezetővé Vámos János főgimnáziumi tanárt választotta meg. A választmányt a következő tagok alkotják: dr. Teley István tanár, dr. Solti Ádám ügyvéd, Mohácsi Pál, a magyar párt helyi elnöke, dr. Ferenczy Antal ügyvéd, dr. Holló Dénes, dr. Huszágh Nándor, dr. Balázs Jenő, dr. Keceli Mészáros Ferenc ügyvéd, Izsák Dezső malomigazgató, Péchy Béla plébános, Schweiger Hermann főrabbi, Heiszler Aurél gyógyszerész, dr. Vigh Ágoston, dr. Méri Sándor, dr. Stössel Ernő, dr. Vajda Lajos orvosok, dr. Halmos Béla tanár, Jámbor

Elomér takarékpénztári igazgató, dr. Biliczky Ferenc állatorvos, dr. Habram Nándor bíró, Szárich Géza nyugalmazott polgármester, dr. Erdélyi István árvaszéki ülnök, Rudics Elek, Rudics Ignác, Deutsch Vilmos földbírtokos, Kiss Árpád jószágigazgató, Bakay János,

Fischer Ármin, Kelemen Pál, Tartstein Jenő kereskedők, Weiner Lipót butorgyáros.

A tisztikar megalakulása után elhatározta a választmány, hogy a legszélesebbkörű agitációt fejtse ki a Könyvbarátok Társasága érdekében.

Beszélgetés a kinematográfia feltalálójával

Nem Edisonnak hívják, hanem Skladanovski Miksának

Berlin, szeptember hó.

Edison Alva Tamásról mindenki tudja, aki csak kissé behatóbban foglalkozott a találmányok történetével, hogy még soha életében nem talált fel semmit. A világhírű feltaláló zsenialitás-számba menő praktikus érzékével mindig csak mások találmányait tökélesítette, kezdve a telefontól, amit Bell talált fel, de Edison tett a gyakorlati élet számára használhatóvá egy új mikrofon bekapcsolásával, egészen a kinematográfiáig, a mihez Edisonnak mindössze annyi köze van, hogy ő találta fel a filmszalagra a lyukakat. Igaz, hogy a celluloid-szalagnak az a perforálása tette éppen könnyen kezelhetővé a filmvevő- és vetítőgépet s vetette meg az egész filmipar alapját, de a kinematográfia ötletét a mint köztudomású, mégis csak a francia Lumière-fivérektől kölesönözte Edison. (Szokása szerint ingyen.) Viszont senki sem tudta eddig, illetőleg már rég feledésbe ment, hogy függetlenül a Lumière-testvérek kísérleteitől harmincöt évvel ezelőtt feltalálta a kinematográfia egy berlini kereskedő és az első, természetesen roppant primitív mozi az 1896-os budapesti millenáris kiállításon be is mutatta.

A kinematográfia feltalálóját, az igazán, Skladanovski Miksának hívják és a berlini Nordenben van tudományos vetítőlemez-kereskedése. A hatvannégy esztendő, Vilmos császár-bajuszu Skladanovski készségeggel megmutatja az első kinematográf-gépet, amelynek »Bioscop«-nevet adta annakidején és elmondja, hogyan történt a mozgókép feltalálása:

— Az apám — kezdi — a Friedrichstrassei Berliner Flora helyiségében, a hol most az Apollo Theater van, 1879 november 18-ikán tudományos előadást

tartott vetített képekkel és ezalkalommal rám bízta a laterna magica kezelését. Ezen a napon, munka közben támadt az ötletem, hogy álló fényképek helyett mozgó képeket kellene vetíteni. Akkor, már vagy egy esztendeje foglalkoztam hivatásszerűen a fényképezéssel és az üvegfestéssel, úgyhogy nem egészen műkedvelő módra fogtam hozzá a dologhoz. Egy gyermekjátékszerből indultam ki. Abban az időben árultak olyan rajzos könyvecskét, aminek minden lapján ugyanaz az ábra állt, de az egymásra következő oldalakban a rajz vonalai egy-két milliméterrel odább csuszáltak. Ha az ember a notesz lapjait gyorsan lepergette a szemé előtt, úgy látszott, hogy a lerajzolt alak mozog. Ezt akartam megcsinálni vetített fényképekkel. Természetes, hogy amíg üveglemezekon történt a fotográfálás, addig nem boldogulhattam. A nyolcvanas évek végén azonban véletlenül a kezembe került egy Kodak, amely már filmre volt berendezve. Átvillant rajtam, hogy ezzel az anyaggal meg lehet valósítani közel tíz éves tervemet. Azonnal hozzáfogtam egy felvevőgép készítéséhez. Ezt a készüléket, még ma is megvan, elláttam egy intermittáló szerkezettel, amely lökészerűen mozgatta a belefűzött filmszalagot. Amikor a szalag állt, akkor lehetett fotográfálni, utána el kellett zárni a lencsét és a filmszalag ugrott eggyel tovább. Természetesen egészen lassu mozgást fényképezhettem csak így. A készülék lencséjét három márkáért vettem. Mégis sikerült egy negyvennyolc képből álló felvételsorozatot összehoznom. A felvétel hat percig tartott. Ezeket a képeket papirosra kopiroztam, noteszba fűztem össze.

— Mikor tért át a mozgó fényképek vetítésére?

— Azonnal megkezdtem egy precíziós felvevőgép és egy vetítőgép megtervezését. Az előállításához azonban pénz kellett volna. Borzalmas évek következtek. Senki sem volt hajlandó pénzt adni egy »agyrembe«. A családom tébolydába akart csukatni. Abba kellett hagynom a munkát, egy teljes esztendeig nem kísérleteztem tovább, hanem jártam apámmal felolvasásokra és kezeltem a laterna cagicát.

— A nyilvánosság mikor szerzett tudomást az új találmányról?

— Amikor kész lettem a munkámmal, 1895 július 7-ikén Pankowban a Berliner-strasse 27. szám alatti táncteremben próbaelőadást rendeztem meghívott közönség előtt. Egész szépen sikerült. A berlini Wintergarten-mulatóhely igazgatója tudomást szerzett az előadásról és leszerződött a novemberi műsorra. Egy tánctűt és egy légtornász között léptem fel először 1895. november 1-én este a Wintergarten színpadán az új találmánnyal. Ekkor debütált a nagy nyilvánosság előtt a mozi. Roppantul csalódtam. A közönség nem fogadta különös lelkesedéssel a bioscop-képeket, megtapsolták, de nem jobban, mint a bohócokat. A következő hónapban egy bécsi varietében léptem föl és ettől kezdve mint artista jártam készülékemmel a külföldet. Az a kevés filmem, ami volt, az utazások közben hamarosan elrongálódott, úgyhogy végül be kellett szüntetnem az előadásokat. Új filmeket nem készítettem, mert közben meghalt az apám, nekem kellett átvennem az üzletet s járom felolvasásokat tartani álló képekkel. Később aztán jöttek mások, akik tökéletesítették a találmányomat és gazdag emberek lettek belőle. Én megmaradtam szegénynek.

Max Skladanovski elkomorodik, sajnálja a sok pénzt, amit a Fox, a Chaplin, a Zukor, a Gloria Swanson keres, holott az őt illetné. A pénzt sajnálja. Az igazi tragikumát nem érzi, azt, hogy neki, a kinematográfia feltalálójának elavult laterna magicák közt kellett leélnie az életét. Ha csőpöt pucolna a Kurfürstendammon, az nem lenne ilyen borzalmas. Kiszmet. Mintha Marconi a rádió feltalálása után átvétné a Telefon Hirmondó igazgatását...

— Szeret moziba járni? — kérdem bucsuzól Miksától.

— Nem...

(7.)

Egy kritikus albumából

Irtá: Baedeker

(Apai Tanácsok)

Egy uriember, akinek a fia a minisztériumba készült belépni s ott mint fogalmazógyakornok akarta megkezdni magas pozícióval és ahhoz mért nyugdíjjal végződő pályáját, a következő szavakkal bucsuzott az ambíciózus fiatalembertől:

— Bürokratikus pályára vágyódd s azt reméled, hogy az állami szolgálatban karriert csinálj s fölviszed miniszteri tanácsossággig vagy épp államtitkársággig? Adja Isten! Én ugyan más jövőt (mert más pályát) szántam neked, de ha lelkesedés nélkül is, beletnyugszom a határozatodba. Végre is: kiki a maga szerencséjének a kovácsa, ki mint vet egy arat, des Menschen Wille ist sein Himmelreich, stb.

— Tehát menj és kusszál-kapaszkodjál fölfelé a hivatalnoki számarlétrán egy korlátolt pasas szívósságával vagy egy clown-nak s egy majomnak az ügyességével... ha megvan benned ez a szívósság vagy ez az ügyesség. Mert egyébként nem lesz belőled miniszteri tanácsos és még kevésbé államtitkár. Nos, korlátoltnak nem tartalak, bár mindig nagyon jó tanuló voltál és kitűnő bizonyítványokat hoztál haza az iskolákból, ami pedig az ügyességedet illeti — majd meglátjuk. Félek, hogy nem leszel valami szerfölött ügyes mert hiszen olyan kiválóan szorgalmas voltál...

— És aztán még valamitől féltetek fiam s ezt meg kell mondanom teljes őszinteséggel: nem vagy elég buta ehhez a pályához... Ne érse félre, a miniszteri tisztviselőnek nem muszáj éppen együgyűnek lenni, de óhajtanó, hogy aki ezen a téren óhaj boldogul-

ni, szellemtelen és eszmékben szegény legyen — és vajjon tudsz-e majd ilyennek mutatkozni? Mert némi eszpríd van, kedvesem, amelynek jó hasznát vehetnéd valamely szabad foglalkozásban, független helyzetben, a fórumon, a sajtóban, az irodalomban, a jogászvilágban, a kereskedelemben s az ipari életben, de ott, ahová mégy, ugyan mit csinálj vele? Csak utadban, terhedre és károdra lesz ottan.

— Vigyázz! A hivatalnokok hierarchikus szervezetében a szenvtelenség, a szenvedélymentesség, az észszerűség és az ész egyszerűsége tol előre és nem a szipárkózó élc s a játszi szellem. Nem az eleven szellemesség szárnyai röpitenek fölfelé, hanem hegymászó botok, sőt néha nehézkes mankók vezetnek a magasabb sztallumok felé. Ott nem illik és nem szabad szellemesnek lenni. Ha elmés vagy és oktanul szóród a vicced szikráit, könnyen botlasz meg egy tréfán, amelyet — jobb lett volna elhallgatnod. A följebbvalók nem szeretik az elmés munkatársaitak — tudattalanul is attól félnek, hogy ezek a veszedelmes emberek őket figurázzák ki, hogyha magukban vannak.

— Azért hát palástold, amennyire lehet, ezt az erényedet (amely ott hiba) és játszd a szürke és eszmeszegény, szorgalmas és engedelmes, szolgálatkész és alázatos, pontos és rendes, buzgó és hü beamtert, aki nem elméskedik (átengedi ezt a foglalkozást a főnökeinek) és azzal a lelkesedéssel fogyasztja az írópapirost, amelyet az állam, a nemzet és a haza, a közjó és a polgárerény, a kultúra és a civilizáció (Európáról és az emberiségről nem is szólva) a jó tisztviselőtől elvár...

— Lefelé, a bürokráciával, a napidíjasokkal és az irnokokkal megengedhetsz magadnak némi viccelődést és es-

prít-pazarlást, ők szerencséjüknek fogják tartani és megtiszteléseként méltányolni, ha tréfálkozol velük s harsogó nevetéssel honorálják a legkevésbé sikerült mondásaidat is, valamint hogy neked is szünni nem akaró derűltséggel kell fogadnod fölébbvalóidnak mindazokat az eredeti ötleteit, amelyeket évek előtt olvastál az élelapokban.

— Vigyázz! A veled egyrangbanlevőkkel sose elméskedjél, mert irigyelni fognak, míg megkedvelnek s a barátaid válnak, ha el tudod hitetni velük, hogy butább vagy náluknál vagy legalább azt, hogy nem vagy okosabb mint ők. Azokkal szemben, akik előkelőbb pozícióban ülnek mint te, még óvatosabban viselkedjél s a világerő (sőt ezer dinárért) se kockáztass a társalgásodban velük semmi olyat, ami gyaupura adhat alkalmat, ami közlelől vagy távolról elméskedésre vall. Ez előkelő urak, fiam, személyes sértésnek veszik ha elárulod, hogy élénk a szellemed s arrogánsnak fognak tartani, ha meg akarod nevetetni őket, míg ha butábbnak mutatod magad mint aminő vagy s meggyőződ őket arról, hogy önagyságaik és öméltóságaik hozzád képest nemesek világbölcsek, de kiválóan szellemes csevegők is, akkor szeretni fognak, a jó modor, illetlenség, szerénység és tapintatosság mintajaként emlegetnek, elismeréssel lesznek a tehetőség iránt és irigység nélkül nézik, sőt segítik elő az előmeneteledet.

— Tudom, fiam, hogy az elméséget majdnem olyan nehéz elpalástolni mint (annak, aki hijjával van) tetteni. Mégis, meg kell küzdeni ezzel a nehézséggel, ha a magadválasztotta pályán boldogulni akarsz. A bürokratikus élet végtörvénye, hogy mentül magasabb állásban van valaki, annál okosabb és szellemesebb — hivatalból. Bármilyen valószí-

nűtlen ez, mégis törvény s a törvény ellen nem szabad vétkezni. Ennélfogva mennél kisebb a pozíciód a minisztériumban, annál szegényebbnek — szinte szánandónak — kell látszanod szellemi javakban. Szomorú fiatalságod lesz, édes fiam s a férfikorod legszebb éve szürke számráságha fognak fullni. Ezekben az időkben, amelyek más boldog embereknek a legszebb esztendei, ostobának kell mutatkoznod, ami semmivel se szebb állapot, mint ha valóban az volnál. Csak az enyhíti egy kevésbé, hogy este a kávéházban (s később, ha megházasodtál, a feleségeddel szemben) olyan elmés lehetsz, amennyire csak a tehetőség megengedi és nyáron, ha a 3-4 heti szabadságodat élvezed, kitombolhatod magad kedvedre a szellemeskedésben és kipihenheted magad a butaságnak tizenegy hónapig játszott fárasztó szerepétől.

— Ámde vigyázz! Ugy ne járj, mint egy számalomraméltó ismerősöm, a legelevenebb szellemű férfiú messze földön, aki hosszabb ideig szolgálván a minisztériumban s virtuóz módon játszván a csöndes trotlító, egy szép nyáron s egy még szebb napon azt vette észre (az az: dehogyan ő — mások vették észre), hogy a szerepébe nagyon is beleélté magát s nemesak bent a hivatalban, de kint a szabad levegőn is olyan hárgyú lett mint az osztriga. Az igaz, hogy ez a körülmény az előmenetelében nem akadályozta, de mégis Isten mentsen hasonlósorától és karriertől, édes fiam!

— Menj hát sorsodnak eléje, kedvesem s a buták istene örökösön minden lépted fölött!

— De mielőtt mégy, vésd jól az emlékezetedbe még egyszer: ráérsz szellemes lenni akkor, amikor már államtitkár leszel. Ha előbb cselekszed ezt, sohase lesz belőled államtitkár.

Wilson-tér helyett: Sacco és Vanzetti-tér

Losonc városi közgyűlésének szanctiók határozata

Prágából jelentik: Sacco és Vanzetti ügyének európai hullámverése közül talán a legérdekesebb az az esemény, amely most foglalkoztatja Csehszlovákia legfelsőbb közigazgatási hatóságát Losonc városi közgyűlésének legutóbbi határozatával kapcsolatban. A losonci közgyűlésen az történt, hogy egyik kommunista szenátor indítványt terjesztett be, hogy a város örökösleg meg a két kivégzett anarchista nevét és az amerikai juszticiamord elleni tiltakozás jeléül a Wilson-teret Sacco és Vanzetti-tér névre keresztelje el. Miután a polgári pártok ellenkezése dacára a város másodbírája napirendre tűzte az indítványt, hosszú és szenvedélyes vita indult meg, majd névszerűen szavazást rendeltek el.

A szavazás eredménye keltette ki a legnagyobb izgalmat, mert az indítvány mellett és ellene egyformán tizenegy szavazat jutott és a törvény ilyen esetekben sorshuzás után való döntést ír elő. A sors a kommunistáknak kedvezett és így az indítvány határozattá vált, amely szerint Losonc város képviselőtestülete elhatározta, hogy a város főterét ezután Sacco és Vanzetti-térnek fogják nevezni. A határozat kihirdetését a kommunista képviselők lelkes tüntetéssel fogadták, ellenben a polgári pártok felbuzerolást jelentettek be. Az állami jegyző is vétőjogával élt és így Prágában fog eldölni, hogy a városi közgyűlés szanctiók határozata jogerőre emelkedik-e.

TINTA

Por és hamu

Ma délután sirok között kószálok. Felhők kárpitozzák a szemhatárt, a Pérelachaise márványangyalai fölött gyászfüggönyök lógnak, a levegő fojtó s a csönd akkora, minth neszfogó szőnyegen járkálnék.

Ballagok fölfelé a hegyre. Szembebe ölik a krematórium három zömök, szürke kupolája s két óriás kéménye, mely szennyes füstöt pipál az égbe.

Egy sipkás szolga, a sírásó új típusa — hamormester, vagy fűtő — azt mondja, hogy még hamvasztanak, de legyek nyugodt, később majd bevezet. megmutat mindent. A kopadokon gyászfátyol nők ülnek, sápadtan, az izgalomtól alétan. Várják a hamvedret.

Szítálni kezd az eső. Bemenedülök a szárnyépületbe, a columbáriumba. Hosszú falon, egyforma kis négyszögletű rekeszekben, melyek a posták levélszállító szekrénykéihez hasonlítanak, nyugosznak az urnák befalazva, egy fölírással, virággal ékesítve. Minden fehér. A lelkek ezekből a falfészekből, ezekből a galambjucokból rebbennek ki: fölfelé, a csillagok közé, vagy lefelé, a semmibe, bölcséleti meggyőződésük szerint.

Most jön értem a szolga, kulcsköteggel kezében s én handukolok utána. Sőtét pincefolyosón haladunk át. Körüöttünk fölhalmozott kocsz-hegvek. Cipőink alatt csikorog a szénpor. Minden fekete. Kormos fűtők ácsorognak. Ördögyszerűen, lapáttal. A levegő forró, mint egy üveg-hutában. A kohók sohasem alsznak ki, évtizedek óta virraszt itt a tűz, az örök tűz.

Előbb a szertartástermet tekintjük meg. Padok sorakoznak, a rokonok részére. A koporsót beemelik egy ajtón, az összecsapódik s a holttestet, melyet mindössze egy ing takar, ráhelyezik arra a csigákon mozgó, aszbeszttel borított hordágyra, mely ettől a pillanattól kezdve emberi kezektől érintetlenül, gép-szerűen mozog rendeltetése felé.

Egy gomb nyomására a hamvasztó vaskapu fölpatan. Vörösen izzó kelemen-cét látok, fehér és halványlila lángnyelveket s noha tíz lépésnyire állok a hőforrástól, ösztönösen visszatorpanok. Az ezerfokos hőség süti arcomat, pörkölj hajamat. Nyilván érzi, hogy itt van el-lensége, az ember s végezni akarja szanctió munkáját. Én gyöngéden tiltako-

zom ellene. A homlokomba lógó fűtőt-félcsepam.

A tűz pontosan ötvenöt perc alatt hamvaszt el mindenkit, felpööttet, gyermekét egyaránt. Először a haj gyűlöd meg és az ing, de ekkor a bőrt már hamuréteg borítja, gyorsan lobban ki, — hatalmas lánggal — az izmos-rostos szív is, csak a máj ég el lassan, utóljára, ez a kaján, epés szervünk dacol legtovább — rosszhiszeműen — a megsemmisüléssel.

Utána a csontszilánkok áttetszően, pirosan ragyognak, mint az izzó üveg. Órákig pisákelnek a hamuban, csak később hűlnek ki, teljesen.

Naponta két-három hamvasztás van. De a kórházak, klinikák minden hónap-

ban hatvan holttestet szállítanak, ismeretleneket, vagy olyanokat, kiknek nincs hozzátartozójuk. Ezeknek földi maradványai nyitott kővályuban hevernek, közös sírban, mindenki prédájára. A vérbajosok csontja vörhenyes, a tüdő-vészeseké elefántcsontsárga. Holtunkban sem vagyunk teljesen egyformák.

Megéri em a fehér, lisztszerű hamut, kezembe veszem a dírb-darab csontokat. Ennyi marad egy emberből. Kilenyszázézer gram éghetetlen csonttörmelék, mészsó, foszfor, melyet a tűz se bír megemészteni. Ez százezer év múlva is lesz, rejtélyesen, elpusztíthatatlanul.

Horatius énekelte: »Non omnis moriar.«
Páris.

Kosztolányi Dezső

Elfoglalta hivatalát az új szubotical főkapitány

Piukovics István beiktatása

Vuk'csevics Velja miniszterelnök-belügyminiszter a múlt héten rendelkezési állományba helyezte Damjanovics István dr.-t, Szubotica város főkapitányát és helyébe Piukovics István nyugalmazott árvaszéki ülnököt, volt rendőrfőkapitányhelyettesét nevezte ki. A kinevezési okmány kedden délután érkezett meg a főispáni hivatalba. Manojlovics Dusan főispán szerdán reggel fogadta az új főkapitányt, akivel közölte a kinevezést. A főispán ezután utasította a polgármestert, hogy a főkapitányt iktassa hivatalába.

Az új főkapitány szerdán délelőtt fog-

lalta el hivatalát. A hivatal átvétele után a rendőrfőkapitány konferenciára hívta össze a rendőrfőkapitányokat és ismertette velük programját. Az új főkapitányt pénteken délelőtt fogják üdvözölni a társadalmi és közgazdasági egyesületek kiküldöttjei.

Piukovics István főkapitányi kinevezése nagy meglepetést keltett Szubotican, mert az új főkapitány eddigi közhivatali működése alatt jóindulatu előzékenységgel, igazságszeretettel általános megbecsülést szerzett és így főkapitányi működése elé a város egész lakossága bizalommal tekint.

Az osztrák munkásság nem akarja erőszakkal magához ragadni a hatalmat

A szociáldemokraták a jugoszláv-magyar-osztrák malomkارتell ellen

Bécsből jelentik: Az osztrák szociáldemokrata párt vezetősége és a képviselői klub felhívást bocsátott ki, amelyben haragra szólítja fel a munkásokat az osztrák kormány vérvamos politikája ellen.

— A polgári és kapitalista reakció — mondja többek közt a felhívás — milliókat áldozott Schober rendőrségére, hogy halomra löjje a munkásokat. A keresztényszocialista kormány most vámtarifával akarja gazdagítani a reakciós nagybirtokosokat és azt tervezi, hogy kartellbe tömöríti a jugoszláv, magyar és osztrák nagymalmokat a fogvasztóközönség kiuzsorázására. A kartell profitjaiból magas jutalommal elégtelenek ki a jugoszláv és magyar malmokat azért

hogy egyesültek az osztrák nagymalmokkal.

A felhívás ezután felsorolja a keresztényszocialista kormány bűneit és megjegyzi, hogy Seipelék a hatvan évnél idősebb munkanélküliek állami segélyét le akarják redukálni.

— Ezt a vérell bemozsolt rendszert — így végzi a felhívás — erőszakkal nem dönthetjük meg. Csak a demagógok és a gyűjtőgatók ámíthatják azzal a munkásságot, hogy beekelve a fasiszta Olaszország és Magyarország közé, az osztrák proletáriátus erőszakkal magához ragadhatja a hatalmat. Az osztrák szociáldemokrata párt tudja, hogy a munkásság felszabadítása egyedül a demokrácia útján lehetséges.

Izgalmas hajsza egy halálraitélt életéért

Csehszlovákiában le'or'óztattak egy Romániában halálraitélt magyar kommunistát — A csehszlovák kommunisták azt állítják, hogy Sacco és Vanzetti elítéléséhez hasonló juszticiamord történt és országos tüntetéseket fenyegeteznek, ha a halálraitélt kiadják Romániának

Prágából jelentik: A kommunista körök rendkívül nagy érdeklődéssel foglalkoznak Köblös Eleknek, a Nagyszőlősen letartóztatott romániai kommunista agitátornak különös esetével, akit hasonló sors fenyeget, mint az amerikai Saccot és Vanzettit, akik a köztehdelem szerint »justiciamordnak« estek áldozatul.

Köblös Elek valamikor kádármester volt Magyarországon s a forradalom óta az utódállamokban forgott mint kommunista pártvezető. Ilyen minőségben évek óta járja Románia gyárvárosait s azokban sorra szervezte a kommunista pártsejteket. Az ezerszemű sziguranca már százszor nyomában volt az inkognitóban tevékenykedő veszedelmes embernek, de Köblös ezideig mindig kisklott a detektívek karmái közül. A száz alakot változó agítátor annyira veszélyes munkát tudott végezni, hogy

a román kormány százezer lejes

vérdíjat tűzött ki a fejére. M'kor megállapították, hogy Köblös külföldre, Csehszlovákiába menekült, távollétében folytatták le pörét, melyet gyilkosság címen indítottak ellené. Köblöst a román bíróságok gyilkosságért in contumaciam lárlára is ítélték.

Ilyen előzmények után kezdődött az a mozdírámba illő hajsza, mely most Köblös fejéért folyik. Augusztus 19-én Köblös Nagyszőlősen keresztül a román határ felé igyekezett, hogy a zsebében hamis utlevéllel átszökjön a határon. A csehszlovák határőrség azonban feltartóztatta és bekísérte Beregszászra.

Zsebében egy Giovanni Giatni névre szóló utlevelet találtak, Beregszászon az igazgatási eljárás során a fogóy beismerte, hogy az utlevél hamis és ő valóban azonos Köblös Ejjekkel, a halálraitélt hír-

hedt románial kommunista vezérrel.

A román sziguranca detektívek órák alatt értesültek a nagyszerű fogásról és autóbá ültek, hogy Beregszászról rögtön átszállíthassák Romániába. A detektívek között volt Herskovits, a szatmári sziguranca meghatalmazottja, aki személyesen kérte a gyilkossággal vádolt kommunista kiadatását. A helybell csehszlovák kommunista vezérek, Gáti és Mandak képviselő, valamint Jutkovics ügyvéd intervenciójára azonban a beregszászi hatóságok Köblöst továbbra is internálva tartották.

A sziguranca ügynökkel a kitűzött száz-ezer lej megszerzése reményében mindent elkövettek, hogy az elfogott kommunistát kiadják a románoknak és versengtek abban, ki kapjon bizonyítványt arról, hogy ő volt az első, aki nyomára jutott az üldözöttnek. A detektívek egyike azóta is a beregszászi fogda közelében ödöng, hogy a szökevényt állandóan szemmel tartsa.

A ruszinszkól kommunisták erőyes akcióit folytattak veszélyben levő társuk megmentése érdekében. Mikor a szabadlára helyezés érdekében kifejtett intervenciójuk nem vezetett eredményre, a prágai minisztériumhoz fordultak a kiadatás megakadályozása végett.

A csehszlovákiai kommunista párt megbízásából Gáti és Landa-Stichova képviselők úgy az igazságügyminisztériumban, mint a külügyminisztériumban, mint pedig a belügyminiszternél személyesen jártak közbe. A két képviselőt Mayr-Harting igazságügyi, Krofta meghatalmazot miniszter és Cserny belügyminiszter fogadta. Gáti és Landa-Stichova azzal érveltek Köblös kiadatása és fogvatartása ellen, hogy

a gyilkosság vádjá tisztára koholmány avégből, hogy a politikai menekülteknek járó menedékjogától megfoszthatassák.

A román hatóságok a gyilkosság vádjának ürügyével mindössze kezük közé akarják kapni a kommunista vezért, hogy egy újabb Vanzetti-pör segítségével politikai büneiért eltehessek láb alól.

A kommunista párt a halál torkában levő Köblös megmentése érdekében tüntetéseket készül rendezni és nagy izgalommal várják a csehszlovák hatóságok intézkedését, mert pillanatnyilag az utóbbiak elhatározásától függ, megismétlődik-e Középeurópában is a hírhedt és végzetes Sacco és Vanzetti-eset. Mert Köblös förtt már itélkezni sem fognak: a halálos ítélet ki van mondva, csak végre kell hajtani.

Házat vásárol Vrsac a városi takarékpénztár részére

A vrsaci kiszélesített tanács közgyűlése

Vrsacról jelentik: Vrsac városi kiszélesített tanácsa Jovanovics Szevolik polgármester elnökelete alatt gyűlést tartott, amelynek napirendjén több fontos kérdés szerepelt. A közgyűlés a polgármester által előterjesztett havi jelentés elfogadása után megválasztotta a közigazgatási bizottságot az 1927—28. évre. A bizottság tagjai a következők: Brasyan Gyuró, Mojszin Gyorgye, Popovics Pera, dr. Putnik Millivoj, Fjatojics Sztévo, Léderer János, Leka József, Jerszenszki József, Jovanovics József és Wamzer Károly.

Foglalkozott ezután a közgyűlés a csödbejutott Szerb Takarékpénztár szék-házának megvásárlása ügyével. A város vezetősége ezt az épületet az árverésen meg akarja vásárolni és ott szeretné elhelyezni az alakulóban levő Vrsaci Takarékpénztárt. A közgyűlés elvben a ház megvétele mellett foglalt állást és egy tiztagu bizottságot küldött ki az épület értékének megállapítására. Elhatározták ezután, hogy az állami gimnázium épületét, ami a város tulajdona, renoválni fogják, egyidejűleg azonban küldöttség megy Beogradba a közoktatásügyi miniszterhez és kéri fogják, hogy a jövőben az állam mentesítse a várost a gimnázium épületének fenntartási és renoválási költségeitől. Elhatározta a közgyűlés a Belorajkvaúton és a Nagyréten levő hidaknak az újépítését is.

HIREK

— A csütörtöki ünnep ellenére a Bácsme gyel Napló pénteken reggel a rendes időben a szokott terjedelemben jelenik meg.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Nyugatról erős felhőzet, eső valószínű. Később hősüljedés.

— Bérmlás és plébánosbeiktatás Szomborban. Szomborból jelentik: Budanovics Lajos püspök szeptember 24-ikén érkezik Szomborba, hogy beiktassa hivatalába Szkenderovics Antal, Szombor új plébánosát és egyben bérmlást tartson. A püspököt a vasuti állomáson nagy ünnepélyességgel várják és bevonulása után a püspök fogadja a hatóságok és testületek tisztelő küldöttségeit. Este fáklyás zene lesz a püspök tiszteletére. Szkenderovics plébános beiktatása 25-ikén délelőtt lesz ünnepélyes mise keretében. A következő napon, 26-ikán lesz a bérmlás. Délelőtt a püspök tiszteletére bankett lesz, amelyen részt fognak venni egy a polgári, mint a katonai hatóságok vezetői.

— A spanyol királyi pár meglátogatta a betegesen fekvő Zita exkirálynét. Madridból jelentik: A spanyol királyi pár kirándult Lequítoba és meglátogatta a betegesen fekvő Zita exkirálynét.

— Tanítói kinevezések a vajdasági polgári iskolákhoz. Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter a beogradai felső pedagógiai intézet második évfolyamát végzett tanítókat a következőképpen helyezte el a vajdaság polgári iskoláikhoz: Gyergyevics Milánt és Gvozdenovics Hraniszávot Apatinba, Sztójánovics Bozsídát, Brajovics Milenko, Arnautovics Damjan és Milosevics Vitomir tanítókat Bácska-Palánkára, Nikolics Sándort Bácska-Topolára, Petrovics Sztetislávot, Rankovics Lenkát, Sztanovics Milévát és Sztokovics Dragoljubot Belackvára, Gyurics Radislávot Beeskerekre, Brajovics Milost, Radanovics Ivánkát és Popovics Vukoszavát Kikindára, Duganesics Sándort Vrsacra, Radonjánovics Borislávot és Milutinovics Ilést Kovinba, Markovics Zsivánt Kulára igazgatónak, Pavlovics Sztévánt, Pavicsévics Pétert és Rasovics Sztaszót Kulára, Szkokandics Marint, Milosevics Zdrávkót és Gyorgyevics Sztirilét Jasa Tomicsra, Zsunics Vukot, Mitics Kosztát és Hirjan Borit Molra, Lörincz Rozát és Nikolics Deszánkát Vrbászra, Dimitrijevics Ljubcát és Nikics Danicát Noviszadra, Saránovics Jánost, Velimirovics Lukát és Lilics Ránkó tanítókat Odzscira, Marcsics Blagojét Szomborba, Sztankovics Leposzavát Pancsevóra, Sztankovics Bosziljkát a szombori leánypolgárhoz, Alekszics Dragoslávot, Milovics Boskót, Jovásévics Mladent és Pulievics Balázst Szarakenyiszára, Iics Vlasztimirt a szuboticei fiú- és Gyorgyevics Gyorgyét a szuboticei leánypolgárhoz, Mikics Ádám, Pánics Mihály és Latkovics Lázár tanítókat a titeli vegyes polgári iskolához nevezte ki.

— Gradjanski (Zagreb)—Cricketter (Bács) 3:1 (0:1). Zagrebból jelentik: A legjobb bécsi amatőrcsapat hírében álló Cricketterek igen gyenge játékot produkáltak Zagrebban. A Gradjanski góljait Cindrics (2) és Pasinek lőtték.

— Leszállították a topolai községi előjáróság fizetését. Topoláról jelentik: A topolai községi képviselőtestület ülésén az előjáróság fizetésének leszállítását határozták el. A gyűlés tizzenkilenc szavazattal hét ellenében Tölgyesi Péter magyarpárti képviselő indítványát fogadta el, amely szerint a községi bíró eddigi 12.000 dinár helyett 3.600 dinárt kap egy évre, az albiró és közgyám az eddigi 9.600 dinár helyett 2.400 dinárt, a községi esküdtek az eddigi 6.000 dinár helyett pedig 1.200 dinárt. A községi pénztárnokok eddigi 9.600 dinár fizetés helyett 6.000 dinárt kapnak. A határozat után a községi előjáróság bejelentette lemondását, mert ezért a fizetésért nem hajlandó dolgozni.

— Létszámcsökkentés a topolai községi tisztviselőkarban és a rendőrségben. Topoláról jelentik: Sztójisics Damján járási főszolgabíró felmentette állásától Setyerov Vladisláv községi végrehajtót és helyébe Szücs Károly községi írnokot nevezte ki. Felmentette még állásukból Dronyák Jován, Málevszki Dusan és Klein János községi napidíjasokat is. A rendőrségtől egy alvezetőt és öt közrendőrt szintén elbocsájtottak. A rendelet szerint ezek létszámfeleltetők voltak és felmentésük ezért vált szükségessé.

Klein és Fla toalettszappanok felülmúlhatatlanok. Vezérképviselet: Heller és Vázsonyi Velikakikinda.

— Pályázat erdésztanfolyamra. Az erdő- és bányászati minisztérium tízhónapos erdésztanfolyamot rendez Poracsban és Ogulinban. A két iskola mindegyikébe harmincöt-harmincöt tanulót vesznek fel, akik a saját költségükön kötelesek fenntartani magukat. A jelentkezőknek kérvényt kell benyújtani a minisztérium statisztikai és oktatási igazgatóságához szeptember 10-ig, a következő mellékletekkel: Katonai könyvecské, vagy hatósági bizonyítvány a katonai szolgálat rendezéséről. Születési bizonyítvány (csak 30 éven aluliak pályázhatnak). Erkölcsei és vagyoni bizonyítvány. Iskolai bizonyítvány legalább négy elemiről. Orvosi bizonyítvány. Felvételi vizsgát kell tenni szerb-horvát nyelvből, ciril és latin írásból és a számtani alaplímveletekből. A felvételi vizsgát október 3-5. között tartják meg a minisztérium által kirendelt bizottság előtt.

A t. hölgyközönség figyelmébe!

Átköltözés miatt az összes raktáron levő m. dell fűzők és mellékárúk mélyen leszállított áron kaphatók, mérték után a legújabb divatu és jömmínőségű nyaraló fűzők és haskötők már 200 dinártól kezdődnek.

Javítást és tisztítást elfogadok.

Schäffer Margit
Subotica, Ka adževa pl. 7. (udvarban) 875) Báránykőz

— Életementés közben vízbeesett egy angol tábornok. Londonból jelentik: Tragikus eset történt a minap a St. Leonards-on-Sea-ban, az előkelő angol társaság egyik fürdőhelyén. Egy Constable Sheffield nevű huszéves leány, aki előkelő társadalmi állású szüleiével együtt időzött a fürdőhelyen, nem volt jó uszó és fürdőközben elsodorták a tenger hullámai. Kétségbeesetten kihozott segítségért, de csak nők voltak közelében, akik nem mertek vállalkozni megmentésére. A parton üldögélt egy padon a feleségével együtt N. F. Jenkins hatvanéves angol tábornok s amikor meghallotta a leány kiabálását s látta, hogy senki sem siet a fuldokló segítségére, ruhástól a tengerbe ugrott és maga kísérlette meg az életementést. Öreg felesége kétségbeesetten nézte küzdőjét a partról és elájult az izgalomtól. Mire magához térítették már befejeződött a tragikus eset: a tábornok a leánnyal együtt a tengerbe fullt. Mindketten elmerültek és mire a fürdőhely néhány alkalmazottja segítségükre sietett és partra vitte őket, már nem volt bennük élet. Hét orvos két óra hosszáig élesztgette őket, de hiábavaló volt minden fáradozásuk, mert egyiket sem kelthették életre.

— Újhol megkezdte működését a szuboticei Műpártolók Köre. Ilyen cím alatt közölt hírre vonatkozólag Schlesinger Ili annak a közlését kéri, hogy ő nem tagja a műpártolók körének és így ott nem is szerepelhet.

— Életfogytiglani fegyházra emelték Ili a lakabszállási lelkész-gyilkos büntetését. Budapestről jelentik: A budapesti tábla szerdán foglalkozott Schmidt Ferenc orgoványi kereskedő büntügyével. Schmidt Ferenc — mint ismeretes — múlt év májusában miszés közben agyonlőtte Magyar György lakabszállási római katolikus lelkészt, azután öngyilkosságot kísérelt meg. Magyar sérülésébe belehalt, Schmidt felgyógyult és a kecskeméti törvényszéken tizenhárom évi fegyházra ítélt. A tábla szerdai tárgyaláson megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Schmidt büntetését életfogytiglani fegyházra emelte fel.

Gradska Kavana igazgatósága

tisztelettel értesíti a n. é. közönsé et, hogy pénteken este halászműdra elkészített

halászlé és turósosusza lesz

Egy tálért ára Din. 20.—
Kezdete cs e 3 órakor 8930

— Felhívás a nyugdíjasokhoz. A vajdasági nyugdíjasszövetség értesíti tagjait, hogy a nyugdíjasok koronafeltekének dinára való átírása ügyében benyújtandó kérvényeket mindennap délelőtt 9—12-ig és délután 4—6-ig állítják ki a szövetség helyiségében.

Regény mesterrel sorozatok szórakozást és lelki gyönyörűséget nyújtanak. Egy ötkötetes sorozat ára 360 dinár. Havi részletekre is kapható a Minerva könyvosztályánál. Szubotica.

Orvoshét Abbáziában. A világhírű Abbazia, Európa egyik legszebb és legkellencesebb tengeri fürdője és nyaralója, az idei nyári szezonban különösen nagy látogatottságnak örvendett. A fürdő vezetősége és orvosi kara azonban a téli szezonra is nagyarányú előkészületeket tesz, mert Abbazia enyhe, védett klimatájával, gyönyörű szép fekvésével mint kiváló teli fürdő is alkalmas. A fürdőigazgatóság attól a céltől vezéreltetve, hogy a külföldi orvosoknak Abbazia természetes gyógytényezőit és gyógyszerközeit bemutassa, szeptember 14—17-ig terjedő időre vendégül látja a külföldi orvosokat és a kongresszus négy napján a kongresszus 104 résztvevője ingyenes ellátást és lakást kap. Azok, akik a tartózkodásukat szeptember 18-tól 22-ikéig meghosszabbítják, a szálloda és penzióárakból 50 százalékos engedményt kapnak. Ezt a kedvezményt a külföldi orvosok családtagjai is igénybe vehetik. A kongresszus programja gazdag és változatos és azonkívül ünnepségekről és kirándulásokról is történt kellő mérvben gondoskodás. A kongresszus befejezése után, szeptember 17-ikén autókirándulás a világhírű Adelsberger-Grotto-re. A fürdőhely enyhe fekvése megengedi még ebben az időben a szabad fürdést, a fürdőkoncertek, melyeken kiváló és ismert művészek működnek közre, nagy műveltséget nyújtanak a zenekedvelő vendégeknek. De ezeken kívül egész sereg más mulatságról és időtöltésről gondoskodik a fürdő vezetősége. Az olasz vasutak a fürdővendégeknek 10 napi ott tartózkodás után 50 százalékos me-

netdíjkezdvezményt nyújtanak és ez a kedvezmény október 31-ikéig van érvényben. Alkik erre a kedvezményre igényt támasztanak, kériék az osztrák határállomáson az erre a célra szolgáló Mod. O. úrlapot, amelyet a rendeltetési állomáson — Mattuglie — le kell bélyegeztetni.

— Jugoszláv táncitanítók kongresszusa Szomborban. Szomborból jelentik: Csütörtökön kezdődik Szomborban a jugoszláv táncitanítók egyesületének netedik országos kongresszusa. A kongresszusra hatvan táncitanító érkezett. A vallás és közoktatásügyi minisztériumot Dimovics Milán miniszteri inspektor képviseli, aki szerdán este érkezett Szomborba. A kongresszusra eljöttek: Braun Hermann az osztrák, Izsák Ferenc a román és Róka Gyula a magyar táncitanítók országos egyesületének elnökei. Csütörtökön hat táncitanító-jelölt fog vizsgálni a bizottság előtt, este a Szloboda-szálló nagytermében az egyesület tagjai táncbemutató-estélyt rendeznek. Ugyancsak csütörtökön este a vajdasági amatőr táncosok részére a Szlobodában az egyesület táncversenyt rendez, amelynek díjazására értékes szép ezüst plaketteket tűztek ki. Pénteken este bankett lesz, melyen Szombor várost Cvejanov György polgármester fogja képviselni.

Az összes szakkönyvek kaphatók a Minerva könyvosztályánál Szubotica.

— A zagrebi nemzetközi tenniszverseny első napján a zagrebi játékosok görög ellenfelekkel kerültek össze és mindnyájan vereséget szenvedtek. Részletes eredmények: Argiropoulos—dr. Müller 10:8, 6:4, Zachos—dr. Cortisa 6:1, 6:1, Estradiades—Brazala 6:3, 6:3. A verseny után Kozseluh Károly a professzionista bajnok, exhibíciós játszmát játszott Zachossal Görögország Davis-cup játékosával 6:2, 6:1 arányban győzött.

Sértaivallo

KINA VASBOR
Étvéggyerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer
Lábadozó és vérszegénység
részére a legkiválóbb orvosok által ajánla.
Kil. 100 zst.
Több, mint 10.000 orvosi bizonyítvány.
Kapható minden gyógyszerárban.

— Felmentették állásától a szombori pénzügyigazgatót. Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter felmentette állásától Dosztanics Cseda szombori kerületi pénzügyigazgatót. A felmentés a kormánytámogató radikálisok kívánságára történt.

Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti pályaudvarral szemben levő, elsőrangú Parkszálloda, amennyiben a szobák árából husz százalék, az éttermi árakból pedig tíz százalék engedményt ad a legutóbbi előfizetési nyugta felmutatása ellenében. Egyben felhívjuk a Parkszállodának lapunk más helyén olvasható, szíves figyelemre méltó hirdetésére figyelmét.

— A világ legmegközelítőleg leghíresebb temploma. Berlnből jelentik: A német főváros egyik legmonumentálisabb épülete, az Emlékezet Temploma, hatalmas forgalmi akadály lett az utolsó pár év alatt keleti Berlin és nyugati Berlin főtalálkozó pontján. Most készültek el azok a vasrácskerítések, amelyek a gyalogjáró közönséget végleg elzárják a templomtól. A körülövező mezik transzparencsinek tisztifényétől megvilágítva, ott áll Berlin közepén kísérteties szomorúsággal a templom, amelynek tornyai alatt villamos, autóbussz és autóforgatag dübörg körben s jaj annak a szerencsétlen gyalogosnak, aki a templom felé merészelne lépéseket tenni. Ha néhány napján istentisztelet, vagy egyszerű polgári pár esketése folyik a templomban, száz-százötven közlekedési rendőr vonul ki egyszerre, hogy gyalogosok részére megközelíthetvé tegyék a világ legmegközelíthetlenebb templomát. A hatóságok maguk is belátják, hogy az Isten házáat mégsem lehet így elzárva tartani a világtól, ezért tervbe vették egy alagút építését, amely a szemközti járdáról a templom főkapujához fog vezetni.

CONTI BALLON

Az ideális alacsony nyomású gummi, melynek párnaszerű rugalmassága minden utazást élvezetessé tesz. Mivel elsőrendű nyersanyagokból készül, a legrosszabb utakat is meggyőzői és ezért épp oly tartós, mint megbízható és rugalmas

Continental

— Száznál több katona egy lengyel ezredben husmérgezést kapott. Varsóból jelentik: A vánai helyőrség egy gyalogezredének katonái közül százhusz súlyos mérgezési tünetek között megbetegedett. Megállapították, hogy az illető ezredben huskonzervet kaptak a katonák vacsorára.

— Mükedvelő előadás Vrsacon. Vrsacról jelentik: A bortermelők ének-kara szépen sikerült műsoros-estélyt rendezett Vrsacon a »Szerbia«-szállóda színháztermében, amely alkalommal a »Virágáros leány« című operett került színre. Az operett főbb szerepeiben Breinick Mária, Malgand Katarina, Lipil Laura, Miledec Magda, Welfert József, Stark Gerhardt és Dorn Frigyes tűntek ki.

Az első díjat a vojvodinali iparképzésen
Gayar Jakab és fiai
butorgyárának gyártmányai nyerték el Novi-Vrbason.

7239

— Háromszázra emelkedett Bukarestben a gyermekparalízisben történt megbetegedések száma. Bukarestből jelentik: A csütörtöki nap folyamán ismét tizenegy paralízis megbetegedést jelentettek be a román fővárosban, melyek között hat fiú és öt leány van és ezzel a gyermekparalízis áldozatainak száma háromszázra emelkedett. A betegséget újabb x-sugarakkal kezdik kezelni és az eddigi eredmények meglehetősen kielégítőek. Az epidémia különben egész Romániában terjed, az ország minden részéről érkeznek újabb megbetegedésekről jelentések.

— Az öt dinárosok továbbra is forgalomban maradnak. Az egy, fél és negyed dináros bankjegyek bevonásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy az öt dináros bankjegyeket is kivonják a forgalomból. A Narodna Banka most közli az érdekeltekkel, hogy az öt dinárosok továbbra is forgalomban maradnak, csupán az egy, fél és negyed dináros bankjegyeket vonják ki a forgalomból. Ezeket a bankjegyeket szeptember 30-ikáig kell beváltani.

Palics-fürdő
Subotica mellett

Utókurához

elsőrangú szállodák, legkifinomultabb ellátás, gyönyörű park, 7 tennispálya, vízisport, vadászat, jazz-band, stb. stb.
Szobák ellátásai 65 dinár 842

— Akció a pancsevői kereskedelmi iskola megmentése érdekében. Beckserekről jelentik: Dr. Jankovics Vászsa pancsevői polgármester, Sztepanovics Bránko, a pancsevői kereskedők egyesületének elnöke és Sztanovics Sándor becksereki kamarai titkár küldöttségileg Beogradban jártak, ahol a kereskedelmi miniszteriumban kérték, hogy ne szüntessék be a pancsevői kereskedelmi iskola működését. A miniszteriumban megígérték, hogy a kérdést tanulmányozni fogják.

Orvosi hír. Dr. Faragó György belgyógyászspecialista (Velikibeckerek) szabadságra elutazott.

— A rendőrök megverték egy bánáti földművest, mert nem volt doánya. Beckserekről jelentik: Kubalo Luka likai származású dobrovójác, aki a bánáti Alekszandrov községben lakik, szerdán délelőtt feljelentést tett a becksereki ügyészségen Kuvanov Száva, Blazin Sztévo és Tomsevics Mirkó községi rendőrök ellen, súlyos testi sértés, hivatalos hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértése miatt. Kubalo feljelentésében előadja, hogy kedden éjjel kiment a földjére a löheréjét őrizni és amikor kiért, a rendőrökkel találkozott, akik dohányt kértek tőle. Ő azt mondta, hogy nincs dohánya, mert nem szokott dohányozni, mire a rendőrök bevitték a község házára és ott reggelig verték. Reggel átszállították a csendőrségre, amely miután semmi okot sem látott további fogvatartására, szabadon engedte. Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

— Elgázolt a kocsí egy kisgyermeket. Beckserekről jelentik: Halálos kimeneti szerencsétlenség történt kedden délután Aradac községben. Egy kocsí elgázolta Tóth Mihály ötéves kisgyermekét, aki sérüléseibe nyomban belehalt. A gyermek holttestére csak egy órával később akadtak rá és így nem tudják megállapítani, hogy kinek a kocsija lökte el. A csendőrség megindította a nyomozást.

Albus kézművészpappal áldás a munkáskéznek.

Vásároljon iskolakönyveket az S. H. S. királyság állami nyomtatványrústójánál, a Jedinstvo könyvkereskedésben. Telefon 7-44.

— Házasság. Roth Klári Szubotica, Roth Ármín kalapgyáros leánya és Grimm György Noviszad szeptember hó 8-ikán csütörtök délután Szubotican házasságot kötnek.

— Hamisítják a horgosi paprikát. A horgosi »Jutro« paprikakalom öt zsák paprikát szállított Kaics László és Kugli Mihály velikakikindai cégeknek. Minthogy a szállítmány gyanús volt, a rendőrség a paprikát beszállította vegyvizsgálás végett a horgosi paprika vegyvizsgáló intézetbe, ahol megállapították, hogy a paprika nagy mennyiségben tartalmaz lisztet és anilinfestéket. A vegyvizsgáló intézet átiratban értesítette a szentai főszolgabírói hivatalt és felkérte, hogy a cég ellen paprikahamisítás miatt indítsa meg az eljárást.

— Beiratkozások a szubotical tanoncskolába. A szubotical kereskedő- és iparstanoncskolában a beiratkozások szeptember hó 15-ike és 30-ika között a III. körű Szent Rókus-iskolában levő igazgató irodában minden nap 2-6 óráig lesznek. A beiratkozáshoz száz dinár beiratási díj, iskolai bizonyítvány és szerződés szükséges. Aki október elsejéig nem iratkozik be, az pótfélag csakis miniszteri engedéllyel vehető fel. Az egy vagy két tantárgyból bukott tanoncok pótvizsgájt október 1. és 5-ike között tartják meg.

Ischiásnál egy pohár természetes »Ferenc József« keserűviz reggel éhgyomorra véve biztosan előmozdítja a gyomor- és a belek működését s ennek következtében csakhamar a megkönnyebbülés jóleső érzése tölti el a beteget. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a Ferenc József viz a máj és a végbél felé irányuló vértódulásoknál, valamint aranyérről és prostatatubajoknál is áldásos hatást fejt ki. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Bosszúból gyújtogattak. Szomborból jelentik: Kedden délután Gakovo község határában kigyulladt Findersz Ferenc gazda tanyáján levő szalmakazal és a mellette levő kukoricagóré. A tüzet még idejekorán sikerült lokalizálni, azonban a kár így is meghaladja az ötezer dinárt. A csendőrség szerint a tüzet gyújtogatás idézte elő. Szerdán délelőtt letartóztatták Findersz Patáricsza József nevű béresét és a vele vadházasságban élő Ujvári Katicát, akik bevallották, hogy ők gyújtották fel bosszúból a szalmakazalt. A csendőrség mindkettőjüket bekísérte a szombori ügyészségre.

Régi előkelő leánynevelő és tanintézet
az összes ismételt és villapensionátus svájci minta szerint Bécs villanyvezetékében. 0294
B. Freylers Nevelő Intézet, Wien
I. Kollar Ring 9 és XIII. W. Zugsasse 19
Tel. 06-2-50 85-6-21
Kérjen képet, prospektust és referenciákat!

— A »Nem nőülők« harmadszor a Népkörben. Szabó Márton kiváló együtt-tése a nagysikerrel bemutatott Szenes-darabot csütörtökön. Kisasszony-napján este félikilenc órai kezdettel harmadszor is színre hozza a Népkörben. A főszerepeket ezúttal is Plukovich Mancsi, Reményi Sári, Török Mancsi, Posta Vily, Nyáray Rezső, Köhalmi Jenő, Kiss Jenő, Sztipics Béla és Szabó Márton játsszák. Jegyek csütörtökön délig »Krécsi« könyvkereskedésben, délután három órától a Népkör pénztáránál kaphatók.

Játszva

szokják meg a gyermekek a Kalodont-ot. Nagy mulatság nekik e fogkrém enyhe habja. Kalodont alaposan tisztít és megóvja a tejfogak gyenge zománcát. Fogmosás Kalodont-tal reggel és este: ez az igazi fogápolás, ez egészség!

Szoktassa rá gyermekeit a négy évtizeden át bevált fogkrémre:

SARG

KALODONT

— A becksereki ügyészség elkobozta a független munkáspárt kiáltványát. Beckserekről jelentik: A becksereki ügyészség elkobozta a független munkáspárt választási kiáltványát, mert annak szövegében a mai társadalmi rend erőszakos megváltoztatására irányuló felhívást látott.

— Eljegyzés. Weiner Malvin (Jászkarajenő) és Schlesinger Sándor (Nagytaposány) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Tömegesen hamisítják Németországban az értékpapírokat és községi zálogleveleket. Berlinből jelentik: A berlini rendőrfőnökség átiratot kapott a német birodalmi rendőrhatalóságoktól, hogy nagy mennyiségű hamisított német birodalmi állampapír és községi záloglevél van forgalomban. A hamisításokat úgy követték el, hogy az értékpapírok és záloglevelek kibocsátási dátumát vegyi uton eltávolították és olyan évszámokra nyomtatják át, amelyeknek kibocsátásai magasabb árfolyamúak. A német rendőrhatalóságok megállapították, hogy egyedül a pomerániai és sziléziai községi záloglevelek közül körülbelül három millió marka értékűt hamisítottak s valószínű, hogy azoknak nagy részét Ausztriában akarják értékesíteni. A hamisítók úgy járnak el, hogy kölcsönökre fedezetképpen adják, vagy pénzügyintézeteknél lombardiroztatják a hamisított értékpapírokat.

Kozmetikai rendelő, villany- és fénykezelés, orvosi felügyelet. Ciril i. Metod trg 5. I. em. (A volt Vojnic Piroska-féle ház.)

Félfuru utazás szeptember 14-ikéig a jugoszláv és magyar vasutakon Budapestre. Szeptember 14-ikéig magyar vizum nélkül léphet át a magyar határt. A vizum, amely két havi magyarországi tartózkodásra jogosít. Budapestben féláron megszerezhető. Ezeket a kedvezményeket csak azok vehetik igénybe, akik a Budapesti Nemzetközi Vasipari kiállítását óhajtik meglátogatni és kiállítási igazolvánnyal rendelkeznek. A kiállítási igazolvány hatvan dináros áron az ország minden kereskedelmi területénél, pénzügyintézeteknél, utazási irodákban és a magyar kereskedelmi megbízottnál (Beograd, Palata Akademiije) szerezhető be.

— Új adóellenőr Szentán. Szentáról jelentik: A város tanács szerdán tartott ülésén dr. Felsőhegyi András ügyvédjelölt ideiglenes adóellenőri ellenőrként alkalmazta.

— Megharapott a vadászkutyája egy vrsaci borkereskedőt. Vrsacról jelentik: Thier Nándor ismert vrsaci borkereskedőt a napokban Zagajica község mellett vadászat közben megharapta dr. Kerpel Gusztáv ügyvédjelölt vadászkutyája. Thier Nándort a beogradi Pasteur-intézetbe szállították gyógykezelés céljából.

RADIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Csütörtök, szeptember 8

Moszkva (1450) 12 (éjféli): a Kreml harangjátéka.

Budapest (555.6) 10: Hírek. 11: Zene és mise a belvárosi plébánia-templomból. 1: Időjelzés, utána cigányzene. 4.30: Meseóra. 5.30: Másfélóra könnyű zene. 7.20: A »Magyar Rádió-Ujság« félórája. 8.30: »A peleskei nótárius.« 11.30: Időjelzés, hírek. Utána jazzband.

Radioamateuroknak nélkülözhetetlen a most megjelent magyar nyelvű **radiohibakereső kulcs**
7128 Kapható:
KONRATH D. D. SUBOTICA

Berlin (483.9) 7-7.30: Kisérletek egy repülőgépről. 8.05: »A lokomotívrol.« 8.30: Karin Michaelis: »Könyv és film.« 9: Modern gonoszlevél.

Bécs (517.2) 9: Trió-est. 10: Népdal-estély.

Frankfurt a/M. (428.6) 9.15: »Botcsinálta doktor.« Molière.

Hamburg (394.7) 9: »Die Glücksbrügg.« Dahljék. (O. F. Grund).

Stuttgart (379.7) 9.15: Színhátékok és orchesterzene.

Lipce (310) (365.8) 9.15: »Abu Hassan«, vigopera. (Weber.)

Zagreb (310) 20: Zene. 21.30: Hírek, utána hangverseny.

TŐZSDE

Zürich, szept. 7. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 2033, London 2521 és egyenlőcse. Newyork 51870, Brüsszel 7220, Milánó 2819, Amszterdam 20785, Berlin 12336, Bécs 7312.50, Szófia 375, Prága 1537, Varsó 58, Budapest 9075, Bukarest 318.

Beograd, szept. 7. (Zárlat.) Páris 223.91, London 276.65, Newyork 56.85, Genf 10.97, Milánó 310.25, Berlin 13.54, Bécs 802, Budapest 997, Bukarest 35.75.

Szentai gabonaárak, szept. 7. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 297.50—300 dinár, ótengeri morzsolt 212.50—215 dinár, új tengeri morzsolt decemberi és januári szállításra 165 dinár, csöves tengeri 92.50—95 dinár, takarmányárpa 230 dinár, sörárpa 250 dinár, zab 170—175 dinár, burgonya 157.50—160 dinár; örlemények: új lisztek árai: 0-ás liszt gg 490 dinár, 0-ás liszt g 490 dinár, kettes főzöliszt 470 dinár, ötös kenyérliszt 450 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 230 dinár, daraliszt 200 dinár, korpa 200 dinár. Irányzat: lanyha. Kínlat: közepes. Kereslet: gyenge.

Szombori terménytőzsde, szept. 7. Új buza bácskai vasút 78—79 kg, 2 százalékos 292.50—295, rozs bácskai vasút 71—72 kg, 280—285, új zab bácskai vasút 197.50—200, új árpa takarmányi 61—62 kg, 220—225, új árpa takarmányi 63—64 kg, 230—235, új árpa tavaszi 65—66 kg, 260—265, tengeri bácskai vasút 192.50—195, bab fehér nem válogatott 300—310, fehér nem válogatott 330—340; lisztek: Ogg 430—440, Og 430—440, kettes 410—420, ötös 380—390, hatos 340—350, hetes 280—290, nyolcas 210—220, finom korpa 185—190. Irányzat: lanyha. Forgalom: 172.

Budapesti értéktőzsde, szept. 7. Magyar Hitel 90.4, Osztrák Hitel 52, Kereskedelmi Bank 134.5, Magyar Cukor 241, Georgia 21, Rimamurányi 131.8, Salgó, 82.5, Kőszén 760, Bródi Vagon 3.7, Nasicl 174, Ganz—Danubius 207, Ganz Villamos 182, Athenaeum 31.5, Nova 45.5, Levante 25.7.

Budapesti gabonátőzsde, szept. 7. A gabonapiac az irányzat változatlan. Az árak a keddi nívón mozogtak. Határidőpiacon buza október 3076—3088, zárlat 3088—3090, március 3346—3356, zárlat 3354—3356, május 3418—3426, zárlat 3420—3422, rozs október 2840—2842, zárlat 2830—2840, március 2998—3004, zárlat 30—30002, tengeri júliusra 2544—2552, zárlat 2544—2546, készárpiacra buza 3045—3175, rozs 28—2825 takarmányárpa 25—26, sörárpa 27—33, köles 23—2350, tengeri 2475—2425, zab 2225—2275, repce 4350—4450.

KINTORNA

— Mért vagy úgy kicsipye, Béni?
— Egy vidéki hotelben aludtam az éjjel.

Spitz az anyósa temetésén odalép a sirgödörhöz és egy kiló szódadikarbónát dob a koporsóra.

— Miért dobsz a sirba szódadikarbónát? — kérdi tőle Grün.

— Azért — mondja Spitz — hogy a föld könnyebben megeméssze.

Az egyik szubotocai primadonnának remek virágsokrot hozott nevenapjára egy hordár. Meghatottan vette át a virágokat és így szólt a küldőnek:

— Mondja meg a Röpke urnak, hogy gyönyörű a esokor, igen örülök neki és nagyon-nagyon köszönöm! Izenni nem izent semmit?

— De igen! Azt mondta, hogy szabad elfogadni a borralalót, ha kapok!

A KÖZSÉG GYERMEKE EGY CSECSEMŐ REGÉNYE (60)

írta: NUSCS BRANISZLAV Fordította: CSUKA ZOLTÁN

— Azt mondta — emlékezett vissza a pap — »aztán mihielyt átléptek a küszöböt, ne feledjétek el, hogy nagy bajtól mentettek meg benneteket!«

— És mit jelentsenek ezek a szavak? — kérdezte a bíró

— Mit jelentsenek! Azt jelentik, hogy én husvétra egy birkát küldjek neki, te pedig, Jövő, szüretkor egy két akó bort küldjél, te meg bíró úgy karácsony felé hajtás be a városba egy hizott sertést. Ezt jelentik azok a szavak, ha nem tudnád!

— Hát persze, hogy ezt — gondolkozott el a bíró — Hanem nem lesz úgy jó, hogy te a birkát én meg a hizott sertést.

— Én ráam pedig két akó bort vetettek ki, mint-ha szőlőm lenne! — mormogta a szatócs.

— Csak te hallgass! — szólt a bíró — jobb lesz, ha kidobod a rossz mérlegedet! Többet hoz az neked mint egy szőlő!

Ime, ilyenformán beszélgettek barátaink és mikor a faluba érkeztek, sorjában elmeséltek mindent az irnoknak és elmondták azt is, hogy végződött a dolog.

És ettől kezdve csendes, nyugalmas élet kezdődött a faluban és mindenki a dolognak szentelte magát. Csak épen Krnya Radoje mondogatott rosszakat a korcsmában, egyébként már mindent elfelejtettek.

A bíró behúzódott a község házára, a boltos nem mozdult ki az üzletéből, hogy pótolja, amit elköltött a gyerekekre, a papnak pedig megint eszébe jutott a templom és minden ünnepepre prédikációkat tartott.

Minden szépen ment, ahogy az az Istennek és az embereknek is tetszett. A sok jóban pedig az ember mindig elfelejté a bajokat, amelyek fenyegették és így nem csoda, ha mindannyian megelégedtek ezekről a szavakról: »Aztán ne feledjétek el, mihielyt átléptek a küszöböt, hogy nagy bajtól mentettek meg benneteket!« Elmúlt husvét, elmúlt a szüret és a karácsony is, de bizony semmit nem küldtek be a városba.

De ha a pap, a bíró és a szatócs meg is feled-

kezett, nem feledkezett meg a kapitány és egy napon megjelent a szolgabíróság egyik tisztviselője, a község háza elé lovagolt, bement a tanácskozó terembe és elküldte a kisbíró, hogy hívja be a bíró meg az irnokot

Mikor a bíró belépett, így szólt hozzá a tisztviselő:

— Na bíró uram, hadd lássam a könyveket, mennyi a begyűjtött adó és pótdadó?

Mint ismeretes, a bíró ezekben az ügyekben szemérmes volt, mint valami tizenhatosztendős lány és ezért mihielyt a tisztviselő megemlítette a könyveket, olyan göresöket kapott a gyomrába, hogy le kellett ülni egy székre és onnan pislogott kétségbeesetten az irnokra.

— Nosza, bíró, gyérünk gyorsan! — sürgette a tisztviselő, de a bíró még kissé pihenni akart, míg a göresök elmúlnak a gyomrából.

Végül is megszólalt a bíró:

— Minek fáraszunk magunkat a könyvek böngészésével, uram — mondotta. — Kinyitom a kasszát, számoljuk össze a pénzt, ami ott van, ott van.

— Nem, nem — vélekedett a tisztviselő — add csak ide a könyveket!

A bíró bizony nem tudott ellenállni a tisztviselő akarataának, kihuzta a fiókból a könyveket, átadta és hozzátette:

— Nagyon sok dolgod lesz uram a könyvek átnézésével és délig sem fogsz végezni vele. Maid átszaladok és szólok, hogy vágjanak le egy malacot, délig majd jól ki is sütik.

— Nem kell, egy perc alatt kész leszek a könyv átvizsgálásával — mondta a tisztviselő. — Ne mozdulj te innen sehova!

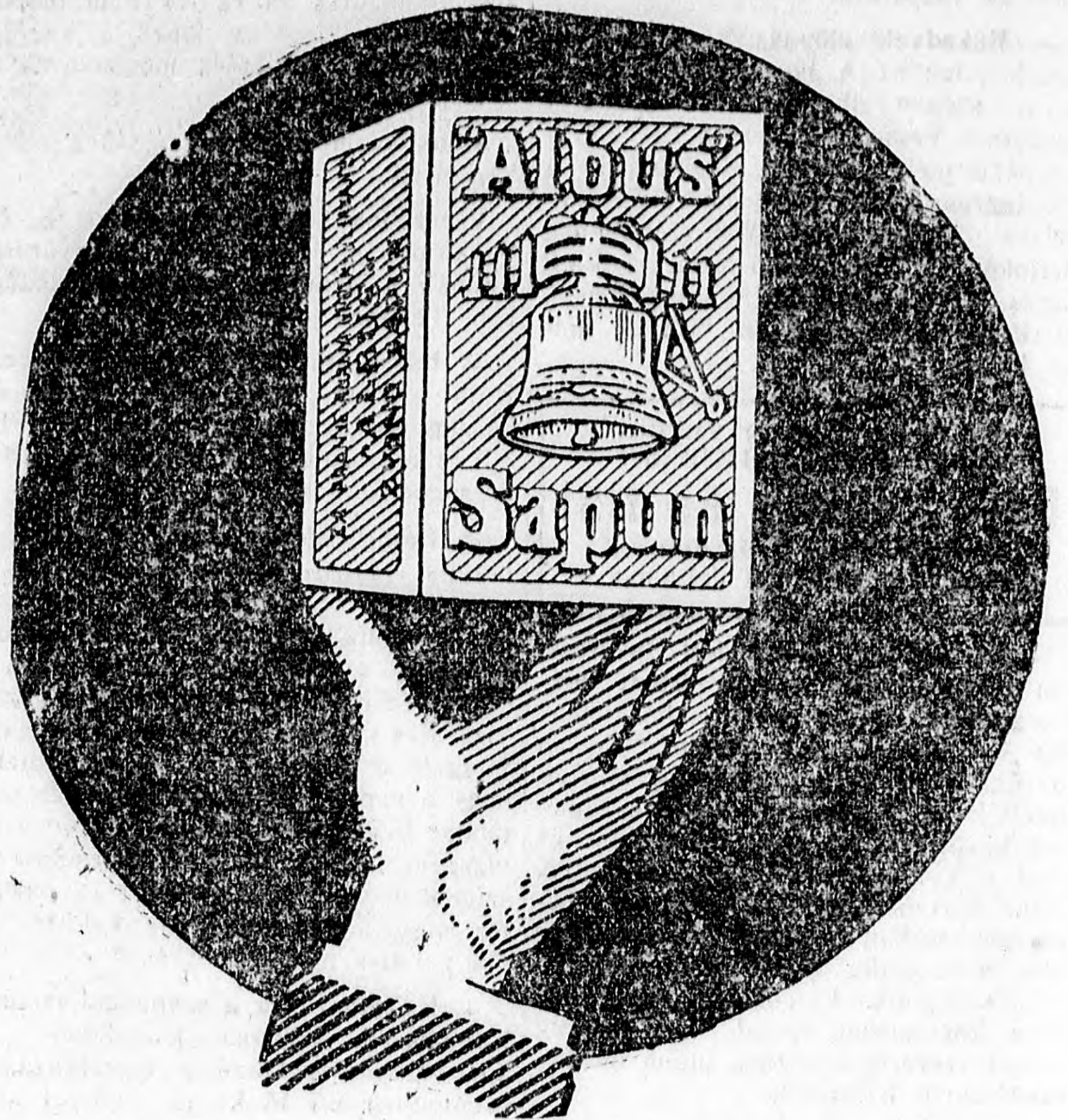
Ez a mondat: »Ne mozdulj te innen sehová!« sehogy sem tetszett a bírónak és úgy érezte, mintha valaki végigesiklandozná a testét és mintha megint göresöket kapna, ezért hát kétségbeesetten nézett a tisztviselőre.

Az irnok lehajította a fejét, nem nézett sem a bíróra, sem a tisztviselőre, hanem úgy tett, mintha elmerült volna az aktáiban.

A tisztviselő hangosan kezdett összeadni:

— Hét és négy az tizenegy, öt és kilenc az tizenegy, hat és tizenegy az tizenhét...

A bíró egy székre ült és suttogva ismételte: »tizenegy... tizenegy... tizenhét... és valami

„ALBUS“

Szappan kitűnő!

nyomta a fejét, a szeme előtt ködbe borult minden és csodálatos képek tűntek föl előtte. A tizenegyes szám úgy tűnt fel előtte, mint egy villa, amellyel valaki meg akarja szurni, a tizenhateses hatalmas könek látszott, amely rá akar esni, a tizenhetes pedig egy száraz, csontos kéznek, amely terkonragadta. És mikor a tisztviselő az összeadásban azt mondotta: négyezerhatszáz és huszennyeg, a bíró úgy érezte, hogy egy hatalmas köröm nehezedik rá, ő pedig, a bíró, alatta van és szétpukkan, mint a bolha.

— Hallod-e bíró! — óbresztette fel a tisztviselő hangja.

— Hallom, uram! — rázkódott össze a bíró.

— A kasszában 4721 dinárnak kell lenni!

— Annyinak kell — hagyta rá a bíró.

— Hát nyisd ki a kasszát és számoljuk össze a pénzt!

— Minek számoljuk — vélekedett a bíró — annyinak kell lenni, nem lesz ott tíz parával sem több. Hanem inkább gyérünk uram, levágunk egy hizót, aztán megebédelünk.

— Megebédelünk majd bíró uram, csak előbb elvégzem a munkát! Tíz perc alatt összeszámolom a pénzt.

— Hát persze, úgy van, ahogy mondod.

— Hanem rajta, nyisd ki a kasszát!

— De hát mindenáron össze akard számolni?

— Bizony akarom!

— Ugy hiszem, hogy annyi van, amennyit mondtál, minek számoljunk?

— Jó, csak nyisd ki a kasszát!

Bizony, a bíró ezuttal sem állhatott ellent a tisztviselő követelődzésének, elővette hát a kulcsokat és kinyitotta a kasszát. A tisztviselő kihuzta a pénzt és számolni kezdett, a bíró pedig szomoruan leült a padra és ismét úgy érezte, hogy valaki végigesiklandozza a testét és mintha göresök is jelentkeznének a gyomrában. A tisztviselő egy perc alatt kész volt a pénz összeszámolásával, felemelte a fejét és azt mondta:

— Hát bíró uram, itt 3941 dinár van.

— Épen annyi — mondotta a bíró — egy parával sem több, vagy kevesebb.

— Hol van még 781 dinár?

— Itt lesz, itt lesz megint! — turbékolta a bíró, mint a vadgalamb.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Ford munkabérelmélete

Korunk gazdasági életének legnagyobb zavarait a munkásosztálynak azok a mozgalmi idézők elő, melyek ennek a társadalmi osztály megélhetésének biztosítására vagy a szociálpolitikai és gazdasági fejlettebb országokban a munkásság standardjának emelésére irányulnak. Elég rámutatnunk például a legutóbbi általános jellegű angol szénbányász sztrájkra, amely az államnak, a bányatulajdonosoknak és munkásoknak egyaránt kiszámíthatatlan károkat okozott.

A közgazdasági életnek a munkások sztrájkjából vagy a munkaadóknak munkásaik kizárásából eredő nagyfokú megrázkódtatását elkerülni vagy a lehetőség legszélső határáig enyhíteni a modern közgazdászok legfőbb célja. Ezzel párhuzamosan halad a szociálpolitikásoknak az a törekvése, hogy a munkás életmódját minél magasabbra emeljék, megélhetését minél emberibbé tegyék.

Az elméleti közgazdászok és szociálpolitikuskok vitájába szökött bele legutóbb a gyakorlati közgazdáságnak legnagyobb ismerője Henry Ford a hatalmas amerikai autógyártelep világhírű tulajdonosa. A marxista gazdasági tanok szerint a munkaerő ára a kapitalista társadalomban állandóan a létminimum legalsó határa körül van, vagyis csak annyi, amennyi feltétlenül szükséges a munkás és családja minimális életszükségletére. Ennek a megállapításnak az alapja az az elméleti megállapítás, hogy valamely területen áru értéke egyenlő a termelésnél felhasznált nyersanyag és a reá fordított fizikai és szellemi munkadíjazásának összegével. A munkabéren tehát egy bizonyos ára előállításánál minden vállalatban egyenlőnek kell lennie, mert az ipari verseny kizárja azt, hogy egyik vagy másik vállalkozó versenyképességének elvesztéséért nélkül, munkásainak többet fizethessen.

A modern kapitalizmus egészen a legutóbbi időkig ha nem is elméletben, de a gyakorlatban magáévá tette a marxista tanokat s versenyképességének megőrzése vagy fokozása végett a munkabéreket igyekezett lecsorítani sokszor még a munkás megélhetési lehetőségének minimuma alá is.

Az ipari vállalkozóknak ez a munkabérlétesztésére irányuló tevékenysége szűlte a másik oldalon az ellenhatást, a munkások szervezkedését, hogy meggátolja a munkaadók bérlétesztő törekvését. A két szembenálló osztály érdekeffentései idézik elő azután azokat a nagyszabású bémozgalmakat, amelyeknek néha egy egész iparág vagy egész ország közgazdasági életében a legnagyobb fokú megrázkódtatásokat eredményezik. Egyetől a versenyképesség fenntartása érdekében a munkabérek lecsorítása, másfelől a tendencia elleni védekezés a mai közgazdasági életnek a jellemzője.

Az új közgazdasági elmélet, amelyet az amerikai autó-fejedelem állít fel és valósít meg a gyakorlatban is, elveszti azt a marxista megállapítást, hogy a munkabér kell, hogy a versenyképesség megőrzése céljából, mindig a megélhetési létminimum legalsó határán mozogjon.

Ford is egy régi közgazdasági axiómából indul ki új elmélete elgondolásában. Ez az axióma, hogy az iparnak piacra van szüksége, hogy az általa termelt árut eladhassa. A legjobb piac pedig — ez is régi megállapítás — a helyi piac, amelynek

szállítási költsége s amelynek nem kell tekintetbe venni más államok saját iparuk védelmére alkotott vámtételeit. Miután pedig minden államban, különösen pedig az ipari államokban, a legszámosabb fogyasztó a munkás, Ford szerint a munkás életstandardját kell emelni, hogy fogyasztó képessége emelkedjék. Ennek a tételnek konzekvenciáit azután Ford úgy vonja le, hogy a munkásnak munkabérét nem aszerint kell megállapítani, hogy a termelő árú mennyi minimális munkabért bír meg, hogy a megfélemlítő haszonrátá mellett is versenyképes legyen, hanem, hogy mi az a *maximális* munkabér amit a termelő árú még elbí. A munkásnak tehát — *a haszonrátá rovására* — nem a lehető legkisebb, hanem a lehető legnagyobb munkabér fizetendő. Így a munkás, mint legnagyobb tömegű fogyasztó alkalmassá válik az ipari termékek vásárlására, tehát a belföldi piacnak hallatlan mérvű megnagyobbitására.

Természetes, hogy Ford nem mond le az elérhető legnagyobb haszonról sem, azonban azt nem a munkabérek lecsorításával, hanem az ipari vállalkozások racionálisabb üzemszervezetével kívánja elérni, tehát az üzemi költségek munkabéreken kívül eső részének lecsorításával.

Ford új közgazdasági elmélete, amely

merev ellentétben áll a marxista közgazdaságtan alapelveivel, még nincs a gyakorlati élet kellő nagy területén kipróbálva. Ha azonban elmélete a gyakorlat mezején is be fog válni, akkor valószínű forradalmat jelent nemcsak az elméleti, hanem a gyakorlati közgazdaság területén is. Egyelőre szembeállítva a történelmi materializmus megalkotójának munkabér elméletével, ennél sokkal természetesebbnek tűnik fel és igen alkalmas a kapitalista társadalmi és termelési rendszer mindinkább fogyó híveinek növelésére és a kapitalista termelési rendszer hívei meggyőződésének megszilárdítására.

Ford elméletének gyakorlati megvalósítása egyben kiküszöbölne azt a megmerevedett ellentétet, amely ma fennáll a vállalkozók és a bémunkások között s amely ma már mindsurábban kergeti nagyfokú megrázkódtatásokba a közgazdasági életet és a kapitalista — piaca dolgozó termelési rendszert. Hogy Ford elmélete a kapitalista termelési rendszer új renaissancéját jelenti-e, azt nem lehet most még eldönteni.

Az ipari és ezzel együtt a társadalmi békét azonban mindenesetre nagy lépésekkel vinné előre Ford elméletének gyakorlati megvalósítása.

Gyöngyösi Dezső

Mennyigabona termett Jugoszláviában

Becskerekéről jelentik: A Narodna Banka statisztikai ügyosztálya összegyűjtötte az adatokat Jugoszlávia idei terméséről. Ez a kimutatás csak néhány nap múlva kerül nyilvánosságra, mégis sikerült a Narodna Banka becskereki intézetétől annak főbb adatait megtudni.

A kimutatás szerint ebben az évben bevetettek búzával az egész országban 1.025.936,8 hektár termőföldet. Ezen a területen termett összesen 12.677.921 métermáza búzatermés. Rozssal bevetettek ebben az évben 180.740,5 hektár

földet és termett összesen 2.063.992 métermáza rozs. Az árpával bevetett terület összesen 215.268 hektárt tett ki, amely földterületen összesen 2.836.873 métermáza árpa termelt. Zabtermelésre használták fel 136.142 hektár földterületet, amelyen megtermelt összesen 1.104.586 métermáza zab. A kukorica-terméssel még pontos adatok nem állnak rendelkezésre.

Az idei téli vetések sokkal jobban fejlődtek, mint a tavalyiak, ennél fogva sokkal jobb termést is ígérnek.

Kölcsönös vámengedményeket állapít meg a jugoszláv-német kereskedelmi szerződés

Rövidesen megtörténik a szerződés kölcsönös ratifikálása

Mint ismeretes, Jugoszlávia és Németország a közel múlt napokban fejezte be az új kereskedelmi szerződés megkötésére irányult tárgyalásokat. A megkötött szerződést rövidesen mindkét kormány ratifikálni fogja. Minthogy Jugoszláviában a parlament összefüggésig a szerződés nem volna ratifikálható, a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a megkötött szerződést a parlament utólagos jóváhagyása reményében, azonnal életbelépteti. A külügyminiszter, egyetértve a kereskedelmi miniszterrel, legalább is arra törekszik, hogy a szerződés tarifális rendelkezései lépjenek sürgősen életbe.

Jugoszlávia Németországnak a következő engedményeket adta: Egyes készfajtáknak behozatali váma 50 aranydinárról 35 aranydinárra csökken, továbbá a kékéké, zsebkékéké és beretváké 200-ról 120-ra, 400-ról 160-ra és 700-ról 250 aranydinárra, a stabil gőzkazánok állandó rosttal 22-ről 14 aranydinárra. Malomipari gépeknél a behozatali vámot 15 aranydinárra, gyapjuszöveteknél 230 aranydinárra, 500-700 gramm négyzetméterenként 280 arany-

dinárra, 300 és annál kevesebb grammnál, bársonynál, plüssnél és hasonló szövéseknél 500 aranydinárról 450-re, harisnyáknál, kötött gyapjuharisnyáknál, ha tucatja 700 grammnál nehezebb, 450-ről 400-ra és 650-ről 560-ra, rádiókészülékeknek 250-ről 200-ra, hasonlóképpen rádióalkatrészeknek, szigetelt villamosságú vezetéknek 350-ről 200-ra és 180-ról 120-ra, kész gyógyszernek és mindenféle gyógy és kémiai terméknek 300-ról 230-ra, cserzett bőrnél 320-ról 300-ra, box- és disznóbőrnél 250 aranydinár, csevreaunál, chevrettenél, antilopnál, bagariánál, szarvas- és lakkbőrnél 300 aranydinár, fekete ceruzáknál 120-ról 108-ra, színes és olajceruzáknál 150-ről 135-re, tejsavnál 75-ről 25-re, műselyemnél és szallagoknál 2200-ról 1800-ra, (felselyem 900 dinár), keféknél és porlóknál 200-ról 160-ra, levelepapírnál, borítékoknál, levelezőlaponál 200 dinárra mérsékeltek, idegen nyelvű könyvekre és zenedarabokra, keménykötésben 40-ről 10 aranydinárra, ezüstékszernél 15000-ről 7000-re és 3000-ről 2000-re, feldolgozatlan alumíniumedényeknél 270-ről 250-re, feldolgozottól 300-ról 280-ra, szőharmosítók-

nál 130-ról 90-re, illetve 70-re, fali- és asztali óráknál 300-ról 150-re, gyerekjátékoknál (durva) 200-ról 120-ra, finomnál 400-ról 250-re és legfinomabbnál 600-ról 300 aranydinárra szállították le a behozatali vámot.

Ezzel szemben Németország Jugoszláviának az alábbi kedvezményeket nyújtotta: tojások váma 100 kiló után 5 márká lesz, aszalt szilva hordókban és zsákokban 6 (eddig 10), más csomagolásban 8 (eddig 20), friss szőlő 7, friss alma 2 és 2,5, körték és dinnye 2 és 2,5, aszerint, hogy csomagolva, vagy anélkül érkeznek és milyen időszakban, továbbá vágott baromfi 20 (30), szilvaiz 5 (10), élő harcsa 25 (30), nem élő 12 (15), kukorica, csak takarmánycélokra 2,5 (5), nyers kender, tisztítva, fésülve, vámmentes, érett bab 2,4, tölgydonga 100 kilónként 0,3, köbméterenként 2,4, élő szárnyas (kivéve libákat) 6, paradicsom mártás 15, szardiniák és szardellák 0,3, kénvas vámmentesen, ferroszilícium, 50-60% több szilícium tartalommal, 2 márká, 80%-nál 1 márká, methilalkohol és ageton, nyersen 2 márká.

Elkészült Noviszádon a hidhoz vezető új ucca

A hidmunkálatok még mindig szünetelnek

Noviszádról jelentik: Noviszád városa az új hidhoz a Felszabadulás-térről, a lebontott Márkovics-féle ház helyén új uccát nyitott, amelynek uttestburkolati munkálatai elkészültek. Az új ucca makadámmal van burkolva.

A napokban megkezdik az uttest melletti járdák készítését is. A város elkészítette a hidfeljártot és a hid közelében levő dunai rakpartot, ellenben a petrovaradini oldalon a hid fel-, illetve lejáratainak munkálatait még meg sem kezdték és a petrovaradini hidő összeköttetés nélkül lóg a levegőben. A munkálatok huzamosabb időt vesznek igénybe és alig lesz lehetséges, még ha most azonnal hozzá is fognának a petrovaradini hidő befejezéséhez, a hidat jövő tavasz előtt a forgalomnak átadni. Hátra van még az új hid uttestének kövezési burkolata is és a gyalogjárók elkészítése. Ez is annyira késik, hogy már emiatt sem lehet arra gondolni, hogy az új hid a tavasz előtt a forgalomnak átadható lesz.

Ezzel szemben a dunai rakparton az építkezési tevékenység rendkívül megélénkült, négy-öt két-három emeletes ház épül, amelyek még a tél előtt teljesen elkészülnek.

Az új paloták egész más képet adnak a Dunapartnak.

A város rohamos fejlődésével egészen ellentétben áll a város legélénkebb uccáinak tisztasági ügye és a noviszadiak nagy elkeseredéssel állapítják meg, hogy soha Noviszádon az uccák ennyire piszkosak nem voltak, mint most, amikor a város egy vállalkozónak adta ki az uccaseprést, de az annyira elhanyagolja a tisztítást, hogy a noviszadiak szegyelek az ittjáró idegenek előtt a noviszadi uccák piszkosságát.

Ha egy-egy autó végigrobog valamelyik uccán, átláthatatlan sűrű porfelhők képződnek, amelyek nemcsak kulturiségyent jelentenek a városnak, de egészségre is súlyosan ártalmasak.

Mozgalom indult meg a lakosság körében, hogy együttes panasszal fordulnak a város vezetőségéhez és a mai tarthatatlan és botrányos állapotok gyors megszüntetését követelik.

Uj Bega-hidat építenek Beckereken

Szeptember 16-án lesz az árlejtés

Beckerekről jelentik: Beckerek város tanácsa elhatározta, hogy a Bega új hidat épít, amely a Karagyorgyev (Vásár) tértől indul ki és a Bega másik oldalán, a Kraljevics Markó uccánál végződik. A Karagyorgyev-térről ezért új uccát nyitnak a Bega-hoz, hogy így a közlekedési utat megrövidítsék. Egy telek kiszájtására is szükség lesz az ucca megnyitása érdekében, amire vonatkozólag rövidesen megkezdődnek a tárgyalások a telek tulajdonosával.

A városi tanács most írta ki a pályázatot a hídkonstrukció szállítására. A pályázat határidejét szeptember 16-ikában állapították meg, amikor az árlejtést megtartják. A pályázat a vas-konstrukció és a hid alépítmény anyagának szállítására és a padlózat lefektetési munkálataira szól, tehát a vállalkozó a hidat készen adja át a városnak.

Az új hid nagyobbarányú lesz, olyan magas iveléssel, hogy a hajók forgalmát ne akadályozza. A hidon öt méter széles kocsiút és mindkét oldalra gyalogjáró lesz. A hidépítés költségeit maxszimálisan négy millió dinárban állapították meg, amit a város négy évi egyenlő részletekben fizet ki. Az előkészítő munkálatok költségeire a városi tanács az idei költségvetésben háromszázezer dinárt irányzott elő. Ha az első pályázat eredménnyel végződik, akkor az új hid építése a jövő év tavaszán megkezdődhetik.

A háztulajdonosok világkonferenciája

Rágából jelentik: A legközelebbi napokban megkezdődik itt a háztulajdonosok világkonferenciája. A háztulajdonosok nemzetközi szövetsége ezen a kongresszuson a következő kérdésekkel foglalkozni: építési higiénia, kispolgári és munkáslakások építése, az építési tevékenység nemzetközi fokozása, végül különösen a háztulajdonosok jogainak a legutóbbi években különböző országokban bekövetkezett csorbitásával. A magyarországi háztulajdonosok szövetségének elnöke: dr. Németh, aki már megérkezett Hágába, ez utóbbi programpontról a következőket mondotta:

— Az a célunk, hogy a szabad lakásforgalmat végre egész Európában helyredlitsük. A konferencia külön lépést készít elő, hogy az ezen a téren egyes országokban érvényben levő, szinte kommunisztikus tendenciák kiküszöbölését elérje. A konferencia a Népszövetséghez fog fordulni. Reméljük, hogy a Népszövetség egyszer és mindenkorra véget fog vetni a lakók védelmének ügye alatt támadt kínóvásoknak.

A konferencia másik főcélja, a polgárság nemzetközi szervezése. Mindazokat, akik a magántulajdon alapján állanak, egy, az egész világot felölelő szervezetbe akarjuk tömöríteni. Ebben a tekintetben törekvéseink párhuzamosak a nemzetközi ligával, amely a magántulajdon és a vallás védelmére szeptember közepén fog Londonban megalkulni.

Uj nagy kálitelepeket fedeztek fel Oroszországban?

Londonból jelentik: A szamojédek földjén Solikansk területén moszkvai jelentés szerint óriási kálitelepeket fedeztek fel, amelyek 20 mérföld területűek. A fölfedezés, a hír szerint, Preobraszenszki moszkvai egyetemi tanárnak köszönhető, aki az Ural hegység nyugati szélén már régóta földtani kutatásokat végez.

Ha ez a hír valóban bizonyul, akkor ez a világ legdusabb kálitelepe, amelynek nagy előnye, hogy a szállítás nem ütközik túlságos nagy akadályokba. Elegendő egy rövid vasutvonalat építeni Solikansktól a Kara-öböl, hogy a

tengerre lehessen jutni a káliszállítmányokkal. A moszkvai jelentést mindenestre fentartással kell fogadni, mert nem lehetetlen, hogy közönséges börtönműve, mivel egy ilyen nagy kálilánya világszerte befolyást gyakorolna a piaci árakra és a nemzetközi politikára is.

A világ káli-placán ezidőszent Nemetsország és Franciaország uralkodik,

a francia és német káli-trösztök között eladási szövet létesítettek az egyik legnagyobb piacukon. Amerikában, Amerika már hosszabb idő óta igyekszik kiszabadulni a német-francia káli-diktatúra alól, azonban a számottevő káli-telepek német és francia (kis részben lengyel) kézen vannak.

Amerika már régebben lanszirozza új káli-telepek felfedezésének hírt.

A közlekedésügyi miniszter bejelenti a vasutak kommercializálását

Miloszavjevics tábornok nyilatkozata

Ljubljánából jelentik: Miloszavjevics tábornok, közlekedésügyi miniszter vasárnap Ljubljánában járt, ahol inspekción tartott az ottani vasutigazgatóságnál. Elutazása előtt nyilatkozatot adott újságíróknak és kijelentette, hogy hivatali ténykedésének egyik főfeladata az államvasutak kommercializálása.

— Kereskedelmi alapra fogjuk fektetni közlekedési szervezetünket — mondotta a miniszter — a keresetnek nagyobbnak, a rezszi-költségeknek kisebbnek kell lennie. Rövid időn belül össze fogom hívni közzgazdászaink széleskörű konferenciáját, amelyen megvitátjuk a cél elérésére szükséges rendszabályokat.

Az újságírók kérdésére kijelentette a miniszter, hogy még nincs végleges terve, hogy hogyan fizessék ki a vasutak tetemes adósságait, de lehet, hogy az új rezsimre fogják áthárítani azokat, mert a kommercializálás után főkéntül aktívák lesznek vasutaink.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy igaz-e, hogy az államvasutak ezévi mérlege 420 millió dináros deficittel végző-

dott, Miloszavjevics tábornok ezt felelte:

— Igaz, hogy van veszteség. A múlt évben az árvíz, az idén a szárazság és az ezeket követő gyengébb termés okoztak gyengébb forgalmat, ez viszont deficitet. Egy jó termés azonban kihuzhat minket a bajból. A vasut semmiestre sem felelős a deficitért.

Arra a kérdésre, hogy igaz-e a *Berliner Tageblatt* jelentése, hogy Jugoszlávia húszmillió dolláros kölcsön megkötése céljából tárgyalásokat folytat Amerikában, ezt válaszolta a miniszter:

— Mi nem keresünk kölcsönt. Vannak dollármilliárdokra rugó ajánlataink a legkülönbözőbb országokból, de addig, míg az új parlament össze nem ül, nem tehetünk semmit. A pénzügyminiszteri-umban már ki van dolgozva a nagy beruházási kölcsön terve és ennek keretén belül oldjuk majd meg a vasuti beruházások kérdését is.

A miniszter vasárnap este utazott vissza Beogradba.

Klenovnkban nagyszabású villamosmű épül és ez látja el árammal Beogradot, a Bánátot és Észak-Szerbia egy részét

A legkomolyabb stádiumba jutott annak a tervnek megvalósulása, hogy a klenovniki szénbányák mellett egy nagyszabású villanytelepet létesítsenek, ahonnan azután Beograd, Felsőszerbia és a Délbánát területét villanyárammal látják el. Egy angol-amerikai pénzesoport komoly tárgyalásokat folytat ebben az irányban és a közeli megegyezésnek lehetősége kilátásban van.

Az utóbbi időben felmerült nagyszabású gazdasági tervek között feltétlenül első helyet érdemel az a terv, amely szerint Klenovnik lenne hivatva nagymennyiségű lignit-rezervoárjának kihasználásával Beogradot, Északszerbiát és Délbánátot villanyenergiával ellátni. Bergmann Kálmán bányagazgató terve alapján már komoly tárgyalások indultak több külföldi tőkés-csoporttal a Klenovnikban felállítandó modern, nagy stílu villanyműveknek felállítása érdekében.

Klenovnik földrajzi fekvésénél fogva kitűnően alkalmas erre a célra, szénmennyisége pontos számítások alapján tizenötmillió vagon, amely mennyiség elegendő arra, hogy

hatszáz éven át táplálja megfelelő hűtőanyaggal a felállítandó villanyműveket.

A tervet szerint ezen villanymű ellátná villamosárammal

Beogradot külvárosával együtt, Zemunt, a Beograd és Pozserovac között fekvő községeket és városokat, Gradistét, Szmederevót, a bánati részben pedig Pancsevót, Vrscot, Belaerkvát, Kovint, valamint a többi délbánati községet és végül esetleg Beckereket is.

A klenovniki központból magas feszültségű vezeték szolgáltatná éjjelnappal az egyes városoknak a szükséges villamosenergiát. A villamosáramot előállító generátorokat szivógázmotorok hajtánák, amelyekhez viszont a hajtóerőt a lignitnek gázosítása által keletkezett gázok szolgáltatnák. Ezzel az eljárással még igen sok hasznos mellék-

termék is nyernének, amelyek egy része ma még csakis külföldön szerezhető be és ezeknek helyi előállítására természetesen nagy olcsóbbodást vonna maga után. Így elsősorban a villamosáram mellett termelnének még kokszt, kátrányt, benzolt, különböző értékes illanó olajokat, amelyek a kozmetikában játszanak igen nagy szerepet és amoniatot.

A phenolnak és benzolnak kémiai vegyülete a pikrin-sav és nitrobenzol a legfontosabb robbanószerek, gázszerű összetételei pedig a legveszedelmesebb mérges gázok,

amelyek háboru esetén nemzetvédelmi szempontból nagy szerepet játszanak. Míután Jugoszláviában még nem működik hasonló széndesztilláló telep, a Klenovnikban előállított kémiai vegyszerek és olajok megszüntetnék a külföldi behozatal szükségességét és több új helyi iparágat adnák meg az alapját.

A legfontosabb szempont azonban természetesen a villanyenergia árának lényeges csökkenése.

Csak a szénfuvar differenciája az eddigi számítások szerint a beogradi központnál, melynek az évi szükséglete 1926. évben 9000 vagon volt 22 millió dinár értékben, tízmillió dinárt tesz ki. Ez a hatalmas összeg pedig már a kilowattórákban az árszállítására volna felhasználható, hisz a beogradi telep 1926. évben még mindig a nagy kiadások mellett is tizenöt millió dinár tiszta hasznót produkált. Ha a beogradiaknak és a többi villanyközpontnak az áramot 1.50 dlnárért ajánlanák kilowattóránként, amely ár jelenleg csupán a szén árának felel meg, akkor a központok 2-4 dinárért adhatnák tovább a fogyasztóknak és mint közvetítők így 1½-2½ dinárt kereshének, míáltal még nagyobb tiszta jövedelmet érhetnének el, mint azelőtt.

A központok megmaradnának jelenlegi felszerelésükkel és minden különös investíció vagy koncesszió átadása

nélkül dolgozhatnának. Az egyes központok az eddig a szén vásárlására fordított tőkét a vezetékek feljavítására és újabb bevezetésekre használhatnák fel, míáltal a fogyasztást nagyobbbitátnák.

Klenovnik tehát szén helyett villamosáramot szállítana, míáltal nagyszabású vagonnal felmerülő magas vasuti fuvar költsége teljesen elesne. Ez magabavéve teljesen elegendő az olcsóbbodás biztosítására. Míután a villamosáram olcsó előállítására ebben a körzetben állandó és megfelelő vízienergia nincsen és a klenovniki szénrtegek 20 méterrel meghaladják a Duna legmagasabb vizállását, ez a hely van a leginkább hivatva arra, hogy a villanyműveket ott felállítsák.

A investícióhoz közel száz millió dinár szükséges.

Az előzetes tárgyalások során már az egyes külföldi pénzesoportok nagy érdeklődést tanúsítottak eziránt a kérdés iránt és elvben hozzájárultak a terv keresztülviteléhez. Egy angol-amerikai pénzesoport pedig most a legkomolyabb formában tárgyal ennek a nagyszabású tervnek keresztülvitelében és hajlandóan mutatkozik a szükséges tőkét erre a célra rendelkezésre bocsájtani. Adler István vrsaci gyárigazgató ebben az irányban folytatja Beogradban a tárgyalásokat ennek a tőkés-csoportnak az exponenseivel.

Ehhez hasonló terv most jutott a megvalósulás stádiumába Magyarországon, ahol egy angol pénzesoport végleges szerződést kötött egy nagyszabású villanyüzem felállítására. Az új társaság már meg is alakult 1,200,000 angol font alaptökével gróf Teleky Pál elnöklété alatt. Az új villamosüzem Tata mellett épül fel, alapja ennek is a lignit, amely Várpalota és Tata mellett bányásznak.

A magyarországi villamosüzem Budapest, környékét és Nyugatmagyarországot látja el százötven kilométeres körzetben villamosárammal 35-40.000 volt feszültséggel.

A klenovniki villanyművek felállításának terve minden valószínűség szerint rövid időn belül megvalósul, ami közgazdaságilag nagy jelentőséggel bír és ezeknek a területeknek ipara nagy lendületet nyer.

(F. Gy.)

MI UJSAG A LLOYDBAN?

*

Visszajönnék a vasuti automaták. A szubotica Lloyd titkársága arról értesült, hogy a vasuti vezérigazgatóság elhatározta, hogy a nagyobb állomásokon automatákat állít fel a perronjegyek kiszolgáltatására. A vasuti automatákkal a régi békevilágnak egy jól bevált intézménye tér vissza az állomásokra.

Menetrendkonferencia Budapesten. A téli menetrend életbelépése előtt — mint a Lloyd titkári hivatala értesül — a közep-európai államok egyeztető konferenciát tartanak Budapesten. A konferencián az SHS. vasutakat a beogradi és zagrebi vasutigazgatóságok kiküldöttjei fogják képviselni.

A vasut előlegezi a fuvar-költséget. A vasutak vezérigazgatósága legutóbb kiadott rendeletében megengedte, hogy a vasut egyes megbízható feleknek a kötelező bérmentesítés alól felmentést adjon. Feltételei a következők: az eladó köteles a felmentést írásban kérelmezni és óvadék címén az igazgatóság által meghatározott összeget kell letennie, azonkívül az igazgatóság által megállapított »Feltételek«-et kell aláírnia. Bővebb felvilágosítást Szubotican a Lloyd titkári hivatala ad.

„PHILIPS“
villanyáramba kapcsolt
ANOD készüléke
a le tökéletesebb
Maller Béla okl. gépészmérnök
S botica, Petrogradska ulica 8.
591

Ujból üzembhelyezték a novakanizsai állami selyemgyárat

Novakanizsáról jelentik: Csütörtökön reggel ünnepélyes keretek között indult meg közel három évi szünetelés után a novakanizsai állami selyemgyárak központi vezérigazgatója és a miniszteri kiküldöttek jelenlétében. A megnyitáson résztvettek dr. Várady Imre és Sztankovics Milos tartománygyűlési képviselők és nagyszámú közönség. A főigazgató üdvözölte a miniszteri kiküldötteket és határozott beszédet intézett a gyár munkásaihoz.

A novakanizsai állami selyemgyár jelenleg a Vajdaság legmodernebb és legjobban felszerelt selyemgyára. Fürdő és étkezőterem áll a munkások rendelkezésére. Jelenleg százhatvan munkás dolgozik a gyárban, amely hetvenöt százalékos üzemmellel dolgozik. Két héten belül azonban már teljes üzemmellel fognak dolgozni. A hosszú szünetelés körülbelül két és fél millió dinár veszteséget jelent a községnek és a gyár új üzembhelyezésének rendkívüli szociális jelentőségére leginkább jellemző, hogy valóságos ostromot intéztek a jelentkező munkások a felvevő irodában a foglalkoztatásért. A jelentkezőknek még a felét sincs módjában a gyárnak foglalkoztatni és a felvételnél különös tekintettel vannak arra, hogy lehetőleg a legszegényebb családok jussanak jövedelemhez. Dinyaski Steván vezérigazgató kijelentette, hogy a selyemhernyó tenyésztést is nagyobb arányokban fogják propagálni, úgy hogy lehetővé tegyék a gyár állandó üzembhelyezését.

A gyár üzembhelyezése Sztankovics Szvetozár fölművelésügyi miniszter érdeme, aki mint egy jó orvos, állandó figyelemmel kíséri a Vajdaság lázas utóerét és helyes diagnózissal a nyomor egyetlen biztos orvosságát: a munkálatkalmat adagolja a kínzó szegénység enyhítésére.

(G. E.)

Jugoszlávia erdőgazdasága

D. i. nov'cs egyetemi tanár könyvének a. a. a.

Az ország természeti kincseinek jelentős részét képezik az erdőterületek, amelyek az illetékes minisztérium megállapítása szerint Jugoszlávia területének mintegy harminc százalékát teszik ki. Az erdők legnagyobb része kitermelésre alkalmas, úgyhogy addig is, míg az ország industrializálása folytán nem lesz nagyobb a helyi földi fogyasztás, igen szép eredményeket mutatott fel az export. Mint ahogy Jugoszlávia industrializálása csak olyan mértékben történik, amint azt egy agrárállam egészséges fejlődése megköveteli, sokáig nem számíthatunk arra, hogy a kitermelt fa nagyrészt a helyi ipar használja fel. A Jugoszláv faexport számára azonban minden piac nyitva áll. Az északi államok: Svédország, Finnország, Oroszország stb. olyan távol esnek a Földközi-tengertől, hogy ez a piac, amely legjelentősebb a faexport számára. Jugoszlávia kivitelét természetesen megkönnyíti és elősegíti Olaszország, amely ezen a piacon nagy vetőként lép fel és ipara számára igen nagy mennyiségű drága faanyagot igényel, szükségletét csak Jugoszláviából fedezheti. Az északi államok távol vannak; a közép-európai országok pedig, mint Németország, Csehszlovákia és Ausztria fejlett iparral rendelkeznek, exportra emélfogva kevesebb fa kerül.

— A jó piac és a kedvező helyzet dacára még sok kívánni valót hagy hátra a jugoszláv erdőgazdaság. Tervezett és racionális kitermelésről legfeljebb Szlovénia és Horvátország egyes részeiben lehet szó, míg az ország többi részeiben nem tudott lábra kapni az északi kitermelési rendszer. Ennek azonban mélyreható okai vannak. Részint a szállítási eszközök hiánya, illetőleg a rossz utak, másrészt a tőke hiánya lehe-

tetlenné teszi a racionális organizációt. Boszniában és Hercegovinában, amelyek felerősze erdőkből áll, háboru előtt kimondottan rablógazdálkodás folyt és pár év alatt nem volt lehetséges ezt a módszert teljesen kiirtani. A következő évek feladata, hogy az egész ország területén bevezessék a tervezett erdőki-termelést és gondoskodjanak azoknak újból befásításáról is.

— Ha ezek az intézkedések megvalósulnak, úgy Jugoszlávia nagyértékű erdőterületei a nemzeti vagyon és az export értéket nagymértékben fogják emelni. Az érintetlen értékes erdőterületek szakszerű kitermelése a kereskedelmi mérleg aktivitását nagyban emelheti. Különböző becslések szerint az évi produktó 14—23 millió köbméter között mozgott az utolsó években. Ebből látható milyen hatalmas tartalékokkal rendelkezik az SHS királyság és mennyi optimizmussal nézhetünk még a faexport fejlődése elé. Nem lehet figyelmen

kívül hagyni, hogy a mai állapot csak kedvezőbbre változhat rövid időn belül. Szerbia erdőterületeit újra gondozás alá veszik, amelyet a háboru elpusztított és Bosznia és Hercegovina, valamint Montenegró erdőterületei sem maradnak meg mai állapotukban. Bosznia erdőit annál könnyebb racionálizálni, mert az ottani elsőrangú kvalitású fa alkalmas arra, hogy fűrésztelepeket rendezzenek be és az elszállítását lehetővé tegyék az utak javításával és a szállítási eszközök olcsóbbá tételével.

— *Mint ahogy az erdőterületek jelentős része körülbelül negyvenhét százalék állami tulajdon, amelyek az állami erdők növekvő bevételeit illusztrálják, képet alkotnak magunknak az egész Jugoszláv erdőgazdaság fejlődéséről.*

Az állami erdők bevétele 1921-ben 48.2 millió; 1922-ben 55.5, 1923-ban 95.6 és 1924—25-ben több mint százmillió dinár volt.

Angolacél az egész világ számára

A szénkrízis után acélkrízis fenyeget Angliában

Londonból jelentik: Az angol acélipar számára kellemetlen meglepetést hozott a legújabb statisztika, amely szerint az év utolsó hónapjaiban az acélipart nagyobb volt, mint az export. *Mint ahogy ez még nem fordult elő az angol vas-és acélipar történetében, érthető az érdekeltektől nagyiparosok aggodalma, akik új jelszóval: »Angol acél az egész világ számára«* széleskörű propagandát indítottak a helyi és külföldi piacok visszaszabására.

A sheffieldi kereskedelmi kamara javaslatára elhatározták, hogy külön rabott nyújtanak azoknak az üzemeknek, amelyek az utolsó három hónapban kizárólag angol acélt vásároltak. Ez a különleges árrédukción az angol nyers-

vasnál hosszabb idő óta érvényben van és az eredmény megfelelt a várakozásoknak. Miután ilyen *»hűség rabottot«* csak angol cégeknek nyújtanak, a külföldön más eszközökkel — propagandával és kedvezményekkel — gondolják az angolok vezető szerepüket az acélvilágon visszaszerezni.

Az acélfogyasztás 1914. óta az egész világon majdnem a duplájára emelkedett, ezzel szemben Anglia produkciója ma is alig több évi öt millió tonnával, amennyi már a háboru előtt normális évi átlag volt. Ilyen körülmények között remélik az angolok, hogy produktójukat megfelelően emelni tudják és az angol szénkrízis után nem következik be az angol acélkrízis.

Hat és félmilliárd lesz Jugoszlávia kivitele

A kiviteli kongresszus becslése — A közgazdasági testületek tarifaleváltást, adóellen edést és jó kereskedelmi szerződéseket követelik

A múlt héten Beogradban üléselő közgazdasági kongresszus részletesen foglalkozott Jugoszlávia exportkereskedelmének legközelebbi jövőjével. Egy szakértőkből álló külön bizottság véleménye szerint Jugoszlávia 1927. szeptember 1-től 1928. augusztus 31-ig kivitel:

Mezőgazdasági termények

12.000 vagon búzát és lisztet 360 millió dinár értékben, 20.000 vagon tengeri zabot 400 millió, 1900 vagon árpát, rozst és zabot 20 millió, 500 vagon babot 20 millió és 1000 vagon korpát 19 millió dinár értékben, vagyis összesen 34.500 vagon mezőgazdasági terményt 819 millió dinár értékben.

Feltűnést kelt, hogy a bizottság szerint a fölművelésügyi minisztérium jelentésével ellentétben a kukoricatermesztésből is jut felesleg, úgyhogy huszezer vagon kukoricát exportálhat az ország, nagyszámú millió dinár értékben. Csúpan azzal a megszorítással él a prognózis, hogy kukoricát csak abban az esetben lehet majd kivinni, ha az ára kétszázötven dináron felel, amennyiben pedig az ár ezen alul marad, a kukoricát nagyobb mértékben fogják sertéshizlálásra felhasználni.

A mezőgazdasági termékek kivitelének fokozása érdekében a következő rendszabályok fogantatását követelte a kongresszus:

1. Szüntessék meg a kereskedelmi forgalmi adót.
2. A Don-gőzhajózási Társaság szállítsa le a fuvarjelségeit a Beograd—Bécs vonalon.
3. A Nemzeti Bank egyszerűsítse a kivitelre szánt mezőgazdasági terményekre adott lombkivitel kiadási eljárását.
4. A rizs és sördarpa termelésére fo-

kozott figyelem fordítandó.

5. Építsék ki a duna és tengeri kikötők ki- és beraktározási felszerelését.

A malomipari termékek fokozott kivitele a kongresszus szerint elérhető, ha

1. reexpedíciós tarifát vezetünk be a vasúton a buza behozatára és a liszt kivitelére.

2. Teljes behozatali vámmal sújtsuk a lisztbehozatalt.

3. Csehszlovákiával, Ausztriával és Görögországgal szemben az új kereskedelmi szerződések megkötésénél megszüntetik azokat az akadályokat, amelyeket az illető országok gördítettek a mi lisztünk behozatala elé.

Gyümölcs és gyümölcs-termék

Ugyanezen időközben a gyümölcs- és gyümölcsipari kivitel előreláthatólag így fog alakulni. Kivisszünk ezer vagon friss szilvát huszmillió dinár értékben, ezer vagon almát és körtét, harmincemillió háromszáz vagon szőlőt tizennyolemmillió, hétszáz vagon diót negyvenkét millió, kétezerhétszáz vagon szárított szilvát százharmincemillió, száz vagon lekvárt ötmillió, kétezer vagon bort nyolcvanmillió, hatszáz vagon spiritszt harmincemillió és husz vagon pálinkát és likört ötmillió dinár értékben. A gyümölcs-kivitel évesen tehát háromszázhatvanötmillió dinárt.

A gyümölcs-export fejlesztése végett a következőket követeli a kongresszus:

1. Szállítsák le a ládás szilva szállítási költségeit három százalékkal kisebbre, mint a zsákba csomagolt szilvát, hogy így a hazai szilvaszártók keresethez jussanak és inkább kész terméket kerüljen kiállításra.

2. A bor, pálinka és gyümölcs utáni vasúti tarifát szállítsák le úgy a helyi földön, mint azt exportforgalomban.

3. Intenzív munka fejtendő ki a gyümölcsfaftak egységeit körűl.

4. A gyümölcs-szezon idején külön direkt gyorstehervonatok indítandók a főbb kiviteli centrumokba.

5. A borkivitel ügyében, közös érdekeink lévén Magyarországgal, megállapodást kell kötni. Különösen a lennyel és német borsipiac meghódítására kellő figyelmet fordítani.

Élőállat és állati termék

Itt a kivitel előreláthatólag így fog alakulni: 40.000 darab ló, 100 millió dinár értékben, 2000 csikó 2 millió dinár, 800 szamar és öszvér 600.000 dinár, 150.000 élőmarha 400 millió dinár, 260.000 élősertés 400 millió dinár, 500.000 aprójószág 100 millió dinár, 500 vagon élőszárnyas 30 millió, négy millió kgr. vágott szárnyas 80 millió, hat millió kgr. friss hús 100 millió, egymillió kgr. hús-termék 20 millió, 600.000 kgr. zsír 10 millió, 150.000 kgr. vaj 5 millió, másfélmillió kgr. sajt 35 millió, 3000 vagon tojás 500 millió, 300 vagon bőr 180 millió dinár értékben, úgyhogy ebben a csoportban közel két millárdra fog rugni a kivitel.

Fa és érc

A várható kivitel: 50.000 vagon tüzelőfa 90 millió dinár értékben, 110.000 vagon épületfa 800 millió, egymillió bükk-talpa 25 millió, egymillió tölgytalpa 40 millió, 5000 vagon faszén 40 millió, 1200 vagon fatermék 35 millió, 750 vagon celuloze 23 millió, 1300 vagon tanin 60 millió, 950 vagon ólom 60 millió, 956 vagon réz 140 millió, 600 vagon márvány és kő kétmillió, 12.000 vagon barnaszén 24 millió, 12.000 vagon banxít 19 millió, 32.000 vagon vasérc 50 millió, 4000 vagon krómérc 40 millió értékben — ez a csoport tehát másfélmilliárdal vesz részt kivitelünkben.

Ipari termékek

Ebben a csoportban félmilliárd értékű kivitel jósol a kongresszus és pedig: 16 millió kgr. ammóniakésződa és harmindegy millió soda caustica 30 millió dinár értékben, 9 millió calcium carbid 20 millió, 37 millió kgr. calcium cyanamid 55 millió, 3 millió kgr. ferroszilium 17 millió, 454 millió kgr. cement 170 millió dinár, 454 millió kgr. cement 170 millió dinár, 700.000 kgr. vas és acélgyártmány 5 millió dinár értékben, 750.000 kgr. vas és p. chedény 15 millió dinár, 3 millió kgr. alumíniumhidrát 11 millió, 18 millió kgr. más kémiai termékek 26 millió dinár, 1 millió kgr. elektrod 5 millió dinár, 433.000 kgr. borsipari terrék 30 millió, 4 millió kgr. papír 30 millió dinár, 300.000 kgr. kötélárú 6 millió dinár, 25 millió kgr. téglák és eserép 10 millió dinár, nyerselyem 10 millió dinár, cinkárú 10 millió dinár, 500.000 kgr. paprika 15 millió dinár, 2.500.000 lenárú 7 millió dinár, 250.000 kgr. homorú üveg 1.200.000 dinár.

Egyéb termékek

Ebben a csoportban, amely szintén félmilliárd értéket képvisel, az export így oszlik meg: 12 millió kgr. gyógynövény 5 millió dinár értékben, 45.000 kgr. ópium 36 millió dinár, 3 millió kgr. kámoló 213 millió dinár, 12.500.000 kgr. kender 115 millió dinár, 435.000 kgr. szilvagyümölcs 21 millió dinár, 35.000 kgr. szárított gomba másfélmillió dinár, 900.000 kgr. száraz meggy 16 millió dinár, 300.000 kgr. száraz hal és sardínia 3 millió dinár, 1 millió kgr. citrom-száma 1.800.000 dinár értékben, 9 millió kgr. cukorrépa 9 millió dinár, 600.000 kgr. mákmag 4 millió dinár, 4 millió kgr. dohány 125 millió dinár és 850.000 kgr. toll 32 millió dinár értékben.

E csoport érdekeinek támogatására követeli a kongresszus, hogy

1. csináljenek nagyobb propagandát a gyógynövénygyűjtésnek,

2. alapítsanak ópiumnemesítő állomásokot,

3. fordítsanak nagyobb gondot a dél-szerbiai selyemhernyótenyésztésre,

4. engedélyezze a monopóligazgatóság a korlátlan dohánytermelést.

A kongresszus Jugoszlávia összes jövő évi kivitelét hatmilliárdhétszázötven millió dinárra becsüli, ami, ha megvalósul, az 1918 óta elért maximális kivitel és föltétlenül aktív kereskedelmi mérleget jelentene.

Hirek a nagyvilágból

A háboru előtti nivóra emelkedett Csehszlovákia ló- és szarvasmarhaállománya. Prágából jelentik: A csehszlovák hivatalos állatösszeírás szerint az ország lóállománya 740.207 darab, a szarvasmarhaállománya 4.69 millió darab és megüti a háboru előtti nivót. A juhállomány 861.128, a sertésállomány 2.54 millió darabból áll és ezek száma még nem érte el az utolsó békeév nivóját.

Burgenland villamosítása. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a jövő év márciusáig teljesen elő akarja készíteni Burgenland nagyszabású villamosításának előkészületeit. A tartomány elektrifikálásának előmunkálatai serényen folynak, most gyűjtik az adatokat a várható áramfogyasztásról és tárgyalásokat folytatnak a terv pénzügyi kiviteléről.

Az osztrák jegybank Londonban 230 millióért vásárolt aranyat. Bécsből jelentik: Az osztrák Nemzeti Bank legutóbb az Angol Bank közvetítésével 23 millió silling (230 millió korona) értékű aranyat vásárolt a londoni aranypiacon. Ez az arany mennyiség már meg is érkezett Bécsbe és a legközelebbi kimutatásában már szerepelni fog a bank érckészletében.

Automobilia

Fiat-Torino főképviselete
Minden típus állandó raktáron
Nagy fizetési kedvezmények!

Három év alatt 4.5 millió font állami szubvenciót kapott az angol cukoripar. Az utolsó években Angliában egymásután építik a repacukorgyárakat és nagy területeket ültetnek be répával. A kormány eddig is hatalmas szubvencióval támogatta a cukoripart, mert mint az angol földművelésügyi miniszter minap publikált jelentéséből kiderül, a cukorgyárak 1924-25-ben 465.000, 1925-26-ban 1.001.000, 1926-27-ben pedig 3 millió, összesen 4.5 millió font szubvenciót kaptak a kormánytól.

Az amerikai pénzpiac ismét érdekfőlk európai ipari részvények iránt. Newyorkból jelentik: Az amerikai pénzpiac hosszabb idő után ismét érdeklődést mutat európai ipari értékek iránt. A külföldi kölcsönök közül ez idő szerint több nagyobb délamerikai tranzakció foglaloztatja az amerikai pénzpiacot, de már ismét tárgyalások folynak több európai városi kölcsönről, többek közt Szófia és Bukarest 10-10 milliódolláros kölcsöneiről.

Negyvenmillió dollárral emelkedett az első félévben az U. S. A. autókivitele. Newyorkból jelentik: Az amerikai autóipar 1925 óta egyre emelkedő kivitellel dolgozik. Az U. S. A. személyautóexportja 1925-ben 118.165, 1926-ban 126.427, az idén 159.770 darab volt az év első felében. A teherkocsik exportja az 1925 első felévével szemben 22.675-ről 54.725-re emelkedett. Jellemző, hogy ebben az évben az 500 dolláron aluli értékű kis személykocsik kivitele visszaesett és lényegesen emelkedett az 500-1200 dollár, sőt azon felüli értékű személykocsik exportja. Az európai országok közül Anglia és Dánia a legfőbb autóimportőrök. Németország amerikai autóbehozatala az idén éppen négyszerese a tavalyi első félévi behozatalnak. Autókiviteléből 212 millió dollárt vett be az U. S. A. az első félévben, 40 millióval többet, mint tavaly.

Újból husz százalékkal drágul a cseh pamutár. Prágából jelentik: A vezető cseh pamutszövőgyárak a pamut hossz hatása alatt a pamutnál árának 50-60 százalékos emelkedésére hivatkozva elhatározták, hogy ez év december 1-től kezdődő érvénnyel husz százalékkal fellemeleik gyártmányaik árát. Tavasz óta ez már a harmadik áremelés a cseh pamutiparban.

Meglepetéseket hozott a lipcsei vásár. Európa kétségtelenül legnagyobb mintavására, a lipcsei, ezévből várakozáson alul sikerült. Pontos adatok egyelőre nem állnak rendelkezésre, azonban a megfigyelések szerint legjobb esetben közepes üzletről lehet beszélni. Néhány üzletágban élénk volt a forgalom, azonban rekorderedményről nem lehet itt sem szó. A textilvásár, ugyancsak a bőr- és cipőpiac elég jó volt, feltűnő, hogy a vásárlók legnagyobb része helyi. Külföldi cégek csak közepes üzleteket kötöttek, különösen az utóállományokból. Kimondottan rossz volt az üzlet játék- és solingeni acélárakban. Ugyalászik a zongoragyárak sem dicsekedhetnek kitűnő eredménnyel, minthogy egy közös megállapodás szerint többé nem állítanak ki a lipcsei vásáron.

A Standard Oil Co. új organizációja. A Standard Oil of New-Jersey, amelynek Jugoszláviában is külön igazgatósága és a nagyobb városokban fiókjai vannak, üzemeit és vállalatait teljesen átorganizálja. A régi központi vezetőség, mint az új organizáció ellenőrző szerve, fogja működését folytatni és a konzern összes vállalatait három új társaság fogja kommanditálni: 1. a Standard-Delaware Társaság az amerikai üzleteket, 2. a Standard Shipping Co. a petroleumflottát és 3. egy alakítandó társaság az összes külföldi és tengerentúli vállalatokat.

Belga kiállítás a bécsi vásáron. Az idei őszi vásár szenzációja a nagy belga kiállítás lesz Bécsben. A belga munkaügyi minisztérium megbízásából hetekkel ezelőtt egy magasrangú tisztvi-

Automobilia

legmodernebbül berendezett javítóműhely
első endü szakemberekkel
Ducco-lakkozás
garancia mellett — legolcsóbban elvégezzük

első utazott Brüsszelből Bécsbe, hogy a szervezési munkálatokat vezesse. A kormány mindent elkövet, hogy a belga kiállítás sikerüljön, minthogy a bécsi vásárt olyanok is látogatják, akik különben Belgium exportcikkeit nem ismerik.

Bérmozgalom a cseh textiliparban. Prágai jelentés szerint a reichenbergi kerületben mintegy huszezer munkás részvételével bérmozgalmat indítottak és az eddigi kollektív szerződést a munkások vezetői szeptember 1-én felmondták. Hasonló béremelési mozgalmakra készülnek a Csehország északi részén levő többi textilgyárak munkásai is. A tárgyalások folyamán a munkások megengedése számítanak, úgyhogy a sztrájk valószínűleg elkerülhető lesz. Minthogy az érdekelt textilgyárak teljes üzemmel a megrendelések kivételén dolgoznak, a munkabeszüntetések nagy károkat jelentenek Csehország egész gazdasági életére.

Alkoholtilalom Romániában? Vintilo Bratianu, a románok pénzügyminisztere törvénytervezetet nyújtott be az alkoholtilalom fokozatos bevezetéséről. Egyelőre az alkoholkereskedelmet ellenőrzés alá helyeznék, kontingenst állapítanának meg és 12 éven belül amerikai mintára életbelépné a teljes alkoholtilalom.

Az orosz kereskedelmi flotta két új motorhajót épített. Leningradból megbízás érkezett a kieli Krupp-hajógyárhoz két új hajó építésére. A hajókat leningradi orosz specialisták tervei szerint építik és a Krim-kaukázusi vonalon a kereskedelmi és az utasforgalmat fogják azokkal lebonyolítani.

Oroszországban automobilgyárat rendeznek be. Moszkvában az államj autótörvényt egy hazai automobilgyár alapítását határozta el, amelynek berendezését még ebben az évben megkezdik. Az új üzem állítólag évi 10.000 automobil előállítására lesz berendezve.

A nyugateurópai nyersvaskartell tovább klépítését tervezik. Luxemburgi jelentés szerint a nyugateurópai vaskartell reorganizációja rövidesen befejeződik és szeptember végén tárgyalásokat kezdenek, amelyek az egyezmény kiterjesztését célozzák néhány európai államra.

Októberben lesz a nemzetközi gyapjukonferencia. Prágai jelentés szerint október első hetében kezdődik a nemzetközi gyapjukonferencia, amelyet vagy a csehszlovák fővárosban, vagy Reichenberghen tartanak meg. A konferencia programjának egyik főpontja Csehszlovákia képviselőinek beválasztása a nemzetközi választott szakbizottságba. Ezenkívül különféle organizációs kérdések kerülnek napirendre.

Európai műselyemgyárak az Egyesült Államokban? Az olasz és angol műselyemgyárak hosszabb idő óta folytatják a harcot az amerikai vámpolitiká ellen, amely magas védővámokkal nehezíti meg a műselyem bevitelét. Maguk az amerikai importőrök és a műselymet feldolgozó gyárak is kéri az illetékes köröket, hogy a vámotelt legalább tíz százalékkal szállítsák le, azonban eddig eredménytelenül. Az olasz és angol gyárak elhatározták, hogy amennyiben rövid időn belül intézkedés ez irányban nem történik, fiókgyárakat állítanak fel

az Egyesült Államokban. A terv elé nagy várakozással tekintenek, minthogy eddig inkább az amerikai ipar terjeszkedett Európában és csak igen kis számban rendeztek be európai gyárak fióktelepeket Amerikában.

Az angol bankok nem hajlandók tovább kölcsönökkel fedezni a bányák deficitjét. Az angol bányák hosszú idő óta olyan árakat kénytelenek szabni, amelyek legjobb esetben csak a modernül berendezett bányák termelési költségeit fedezik és így a bányaiüzemek jórésze állandó deficittel küzd. Tekintettel arra, hogy a szénpiac helyzete áremelésre nem alkalmas, újabb néhány bányavezetősége üzembeszüntetést rendelt el. Ezek a bányák már a hosszú sztrájk és a dekonjunktúra következtében feláldozták tartaléktőkéjüket is, hogy az üzemet fenntarthatassák. A legutóbbi időkben már csak a nagybankok utján teremthették elő a deficit fedezésére szükséges összegeket. Legutóbban a bankok kijelentették, hogy a helyzet nem alkalmas tovább kölcsönök engedélyezésére és amennyiben a bányák nem tudják a termelési költségeket fedezni, úgy nincs más hátra, mint az azonnali üzembeszüntetés. A bankok új álláspontja következtében rövidesen újabb tömeges üzembeszüntetésre kerül a sor.

BELFÖLD

Műselyemgyárak Jugoszláviában. Minthogy a kormány a hazai textilipart vámvédelemben részesíti, ami az ilyen üzemek rentabilitását biztosítja, hónapok óta folyták a tárgyalások egy német gyárral, amely Zagreb környékén fióktelepet akart létesíteni. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre és a műselyemgyár felállításának terve meghiúsult. A legutóbbi napokban egy német pénzcsoport megbízottai érkeztek Beogradba és a kormányval tárgyalásokat kezdtek műselyemgyárak berendezése céljából. A németek részt ohaj-

műszerek beszerzésére. A szarajevói vasutigazgatóság szeptember 19-én árlejtést tart profilvasak beszerzésére. A zemuni állami egészségügyi raktár szeptember 16-án árlejtést tart kórházi eszközök beszerzésére. A posta- és táviradaügyi minisztérium szeptember 24-én árlejtést tart automobilgummi beszerzésére. A zagrebi postaigazgatóság szeptember 19-én árlejtést tart traverzek és Avaratvasak beszerzésére. A szávai divízió parancsnoksága szeptember 29-ikén árlejtést tart 500.000 kgr. szénbeszerzésére, október 1., 3., 7. és 9-én pedig a divízió husszükségletének biztosítására. A negyedik hadtest parancsnoksága Zagrebban október 3-ikán árlejtést tart liszt beszerzésére.

Júliusban emelkedett a kivitel. Zagreből jelentik: A vámvezérigazgatóság hivatalos jelentése szerint folyó évi július hónapban 485 millió papirdinár, vagy 44 millió aranydinár értéket képviselt Jugoszlávia kivitele. A múlt év júliushoz képest ez 33 millió papir, vagy 3

Fiat-alkatrészek

eredeti gyári áron, minden típushoz azonnal szállít

„AUTOMOBILIA“
FIAT-Torino főképviselet Subotica
Vevőnknek ingyen ga asztroizja!

tanak venni a gyárak vezetésében és részesedés fejében a teljes berendezést és a gépeket Németországból szállítanák. A hírek szerint kedvező mederben folynak a tárgyalások és a kormány hajlandó a terv keresztülvitelét elősegíteni. Az olasz érdekeltek körében nagy nyugtalanságot idézett elő a németek jugoszláviai terve, minthogy ezzel a műselyemimport Jugoszláviába lehetetlen lesz. Az SHS-kormány azonban aligha fogja az olasz érdekeket jobban megvédeni, mint azt hasonló esetben az olaszok tennék és így az olaszok aggodalma nem is teljesen alaptalan.

Állami árlejtések. A zagrebi vasutigazgatóság szeptember 30-án irásbeli árlejtést tart a Split-sibeniki vonal kövezéséhez szükséges szuott kő szállítására. Az állami monopóligazgatóság iparügyi osztálya Beogradban október 6-án árlejtést tart a nisi, szarajevói és mosztari dohánygyárak részére dohánygyári gépek beszerzésére. A vinokveci megyei kórház igazgatósága szeptember 26-án árlejtést tart fehérnemű és téli takarókhöz szükséges vászon szállítására. A zagrebi postaigazgatóság gazdasági osztálya szeptember 22-én árlejtést tart automobil alkatrészek előállításához szükséges fémek szállítására. A zagrebi postatakarékpénztár szeptember 16-án árlejtést tart fogalmazó papir beszerzése céljából. A petrevaradini repülőparancsnokság műszaki osztálya szeptember 12-én árlejtést tart kovácsanyagok beszerzésére, szeptember 22-én pedig meteorológiai

Fiat-Torino

a világ nárka
Főképviselet
„AUTOMOBILIA“
Subotica, I., Skadarska 7 — Telefon 151

millió aranydinár emelkedést jelent. Ez az első hónap az évben, amelyben a kivitel a tavalyi megfelelő hónaphoz viszonyítva emelkedést mutat. Bár ez meglehetősen biztató jelenség, még sem lehet ok túlzott reménykedésre, hogy a külkereskedelem passzivitása elhárítható lesz, mert az országból érkező terméskelentések meglehetősen kedvezőtlenek, úgyhogy az őszi kiviteli főszezon a múlt évhez képest valószínűleg szintén visszaesést fog felmutatni. Júliusban a főkiviteli cikk a fa volt, amelyből közel 90 millió értékűt szállítottunk külföldre, második helyen van a szarvasmarha (81 millió), aztán következik a tojás (42 millió), ópium (20 millió), tengeri (18 millió), réz (18 millió), más érc (16 millió), cement (15 millió), talpa (15 millió) stb. Ez év első hét hónapjában Jugoszlávia összkivitele 3.490.844.035 papirdinár értéket képviselt, 899.466.748 dinárral kevesebbet, mint 1926. első hét hónapjában. Exportunk tehát körülbelül husz százalékos visszaesést mutat.

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak
TOGPOR-PASTA-SZAJVIZ.

NYILT-TÉR

Vendéglősök figyelmébe!

A bácskai tartomány főispánja
11530—1927 sz.

Valamennyi járási és városi hatóságnak.

A kávéházi, illetve vendéglői ipar betöltése körül felmerült személyi jog (licensio pravo) megszerzésének megkönnyítése céljából olyan személyek részére, akik ezt az ipart 1925 december 10-ke előtt gyakorolták, szükséges, hogy a kérvényezők folyamodványt intézzenek a főispánhoz a személyi jog elnyerése végett. A kérvényhez csatolandó:

1. Eredetiben vagy hiteles másolatban a pénzügyi hatóság italmérési engedélye;

2. A községi hatóság igazolása, hogy a kérvényező a kávéházi, illetve vendéglői ipart megszakítás nélkül az italmérési engedély elnyerésének napjától a főispánhoz intézett kérvény betérjesztésének napjáig gyakorolja;

3. Az illetékes katonai hatóság igazolása, hogy a kérvényező katonai kötelezettségének megfelelt. Más okmányok csatolása nem szükséges.

Azok részére, akik a kávéházi, illetve vendéglői ipart 1925. december 10-ig nem gyakorolták s most a személyi jogot kérelmezik, a belügyminiszterium 23939—25. sz. szabályrendeletében foglalt határozmányok mérvadóak, elsősorban a szabályrendelet 46-ik szakasza. A 46-ik szakaszban foglalt feltételeken kívül a kérvényezők kötelesek a vendéglősök egyesületének igazolását beszerezni, hogy az illető négyévi szakképzettséggel rendelkezik. Felesleges bizonylatok nem vétetnek figyelembe s a községi hatóság terhére esnek.

Sombor, 1927. szeptember 1-én.

A miniszter rendeletéből

A bácskai tartomány jogi referense:

Dr. Livajics s. k

A bácskai tartomány főispánjának fenti rendeletét közöljük valamennyi vendéglőssel, akik nem rendelkeznek személyi joggal s kérjük, hogy minden szabálytalanságot velünk közölni sziveskedjenek, hogy a szükséges lépéseket megteheszük, egyúttal kérjük összes kartársainkat, hogy fenti rendelethez szigorúan alkalmazkodjanak.

A szállodai, kávéházi és vendéglősök egyesületének elnöke:

Sztefanovics Sztevan s. k.

Broj 2799—1927.

Stečaj

Opštinsko Poglavarstvo u Martonošu na osnovu rešenja finansiskog odbora Br. 1—1927. F. O. raspisuje stečaj za nabavku 5 (pet) vagona prvoklasnih suvih bukovih cepanica bez oblica.

Isporuka franko željeznička stanica Martonoš.

Propisno taksirane ponude u zatvorenom omotu slati na Opštinsko Poglavarstvo Martonoš najkašnje do 15. septembra 1927. godine.

Martonš, 30. avgusta 1927. godine.

8953

Opštinsko Poglavarstvo.

Oglas

Na dan 17. septembra 1927. god. u 11 časova pre podne održaće se u kancelariji gr. inženjerskog odelenja I. ofertalna licitacija za kamenisanje Gornjo-Tavankutskog, Čantavirskog i Bajmak—Čantavirskog puta na Žedniku.

Planovi, predračuni i uslovi mogu se videti u kancelariji gradskog inženjerskog odelenja u Subotici svakog radnog dana od 8—12 časova.

Na licitaciji samo oni preduzimači mogu učestovati, koji imaju uverenje od Ministarstva Gradjevina, da su ovesčeni učestovati na javnim licitacijama i osim toga uverenje, da su svojoj poreznoj dužnosti udovoljili.

Oferti moraju biti u zapečaćenim kuvertima, snabdeveni taksenom markom od din. 100 i podnešeni najkašnje do 17. septembra 1927. god. u 10.30 časova Uredu Gradonačelnika Subotice.

Naknadne ponude i one, koje odstupaju od uslova neće se primati.

U Subotici, dne 7. septembra 1927. g.

Broj: 1473/1927. grnč.

Dr. Dragutin Stipić s. r. gradonačelnik

8970

Felhivás

Mindazok, akik kiházasítási, temetkezési vagy szülési szerződésüket bármely egyesületnél elvesztették vagy elvesztettnek tekintik, azok részére ezen segéyeknek záros határidőn belül való kifizetése biztosított. Idevonatkozó mindenemű felvilágosítás az alábbi címen nyerhető.

Vojnits István és Társa Banküzlete

8723

Sombor, Kr. P-tra utca 17.

Hirdetmény

A novisadi izr. hitközség előjárósága ezúton értesíti a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszékek kibérlésének ideje *f. évi szeptember hó 4-én* veszi kezdetét, miért is felkéretnek a t. hitközségi tagok, hogy az imaszékek kibérléséről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, miután belépőjegy nélkül senki sem bocsáttatik a templomba.

Azon hitközségi tagok, kik mult évi imaszéküket továbbra is bérelni óhajtják, sziveskedjenek ebbeli szándékukat *f. évi szeptember hó 18-ig* a hitközség jegyzői hivatalában bejelenteni, mert szeptember hó 18-tól kezdve az imaszékek bármely más jelentkezőnek bérbe fognak adatni.

Középiszkolai szegény tanulók, katonák és egyáltalán szegények, kik a főünnepéken templomba menni óhajtának, a jegyzői hivatalban jelentkezzenek belépőjegyek végett.

8686

Az előjáróság.

Meggyőződhet!

Dürkopp

varrógép

kerékpár

COLUMBIA

a legjobb!

GRAMAFON és EMEZ angró-aktór. — A legkedvezőbb részletfizetések is kaphatók nálam. Állandó INGYENES házhoz-vitelyem! Nagy javító-műhely!

S. AD. ENGL, SUBOTICA

Új üzlethelyiség: Pukovnik Krupusević (Rudić utca gyümölcs iac) Telefon: 8—15.

Vojnits István és Társa

banküzlete

Sombor, Kralja Petra u'ca 17

leonyoít főleg földbirtokra és városi háza ra váltó-törles tések, jelzálog — amerikai dollár — és folyószámla-**kölesönöket;**

földbirtokok és házak eladását ösztöli; vesz és elad mindennemű gazdasági termékeket, cikkeket (műtrágyát, korpát, rózgalicót, stb.), mindennemű gazdasági eszközöket és gépeket; bor-, sasz-, pálinka-, ikör-, cognac- és rum-terezkedéssel nagyban foglalkozik; sor-jegy ket árusít; szállít mindennemű tüzi-át; cérek és magán-ök részére folyósz-mlát nyit és kezel; az Adriabirt-intézet fő-tépviv-lete

Stevan Vojnits és Társa banküzlete

Sombor, Kralja Petra u. 17

8724

PUDLER BERTA

ezúton értesíti a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy

női kalapüzletét

amely 17 év óta a Városháza épületében volt, a mai nappal az

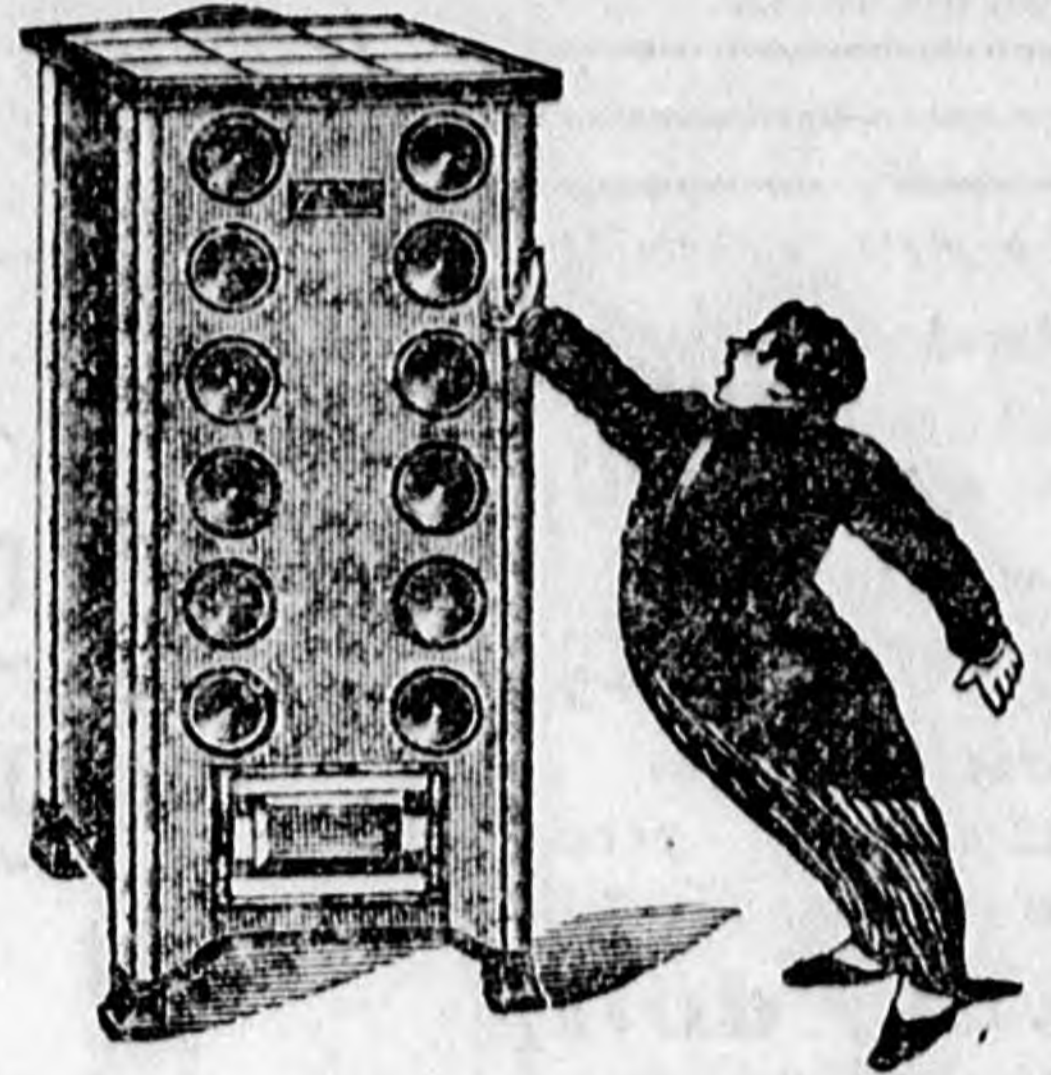
uri kaszinó házába helyezte át

Kérem továbbra is a subotical és környékbeli hölgyközön éi szives párfogását és igyekezni fogok, hogy ezután is szép, izléses és fino n munkámmal rendelímet a legteljesebb mértékben kieléítem

Világszabada'om!
A fűtőtechnika csodája!
»ZEPHIR«

fatűzelésű, légfűtéses FOLYTONÉGŐ KÁLYHA

Tartóssága örökös!
Többéves garancia!

Fatűzelés legkellencebb,
„Zephir“-rel a legolcsóbb!

10 fűt egy szobát 24

kiló fával órán át

Leggazdaságosabb, legigienikusabb! — Gyártja:

BARZEL D. D. „ZEPHIR“

KÁLYHAGYÁRA, SUBOTICA 21.

Kérjen árjegyzéket! Lerakat minden nagyobb városban

8170

Szállítunk olcsó árban vagon-tételben

frankó Zsombolya, elvámolva erdélyi és homoki

I-a rózsaburgonyát

étkezési célra válogatott minőséget és vetőmagnak valót

Vagon-tételben kapható: **vöröshagyma**, erdélyi **bab**, papírhéju **dió** és **széna**

„UNION“ CASA DE BANCA

TIMISOARA (Temesvár), I., STR. ALEXANDRI 8

Sürgöncim: „UNIONBANK“

8790

SOMBORBAN

Párisi utca 2. szám alatti

üzlethelyiség

irodaberendezéssel együtt november 1-re

kiadó

Bővebbet

KOVACIĆ I DRUG-nál

8728

Műszerészt keresünk

állandó munkára, aki a kerékpár, varrógép és fegyver szakmában teljesen jártas. Előnyben részesül ki a vilámos és vízvezeték-szakmában is otthonos. Csakis megbízható és e szakmában teljesen jártas munkások jelentkezzenek. Cim:

„Juno“ mechanikai és villamosági vállalat **St. Bečej**

8730

„Alexa“ nyakkendőgyárban

5000 darab

selyem nyakkendő kerül eladásra **10 dinártól kezdve**

Fordításokat 10 dinárért végzünk!

Voinovičeva 5, Beograd-szálló mögött

8900

Leány nevelőintézet

Hannasek Stinner, Wien, I. Weiburggasse 10—12.

Alapítva: 1862-ben. Öt népművelési és népművelési iskolai osztály. Továbbképző tanfolyamok. Nyelv, zene és festőtanfolyamok. Internátus, félinternátus en ernátus. Alapos testi és szellemi nevelés. Kérjen prospektust.

4798

AUTO
ötüléses „Estriatt“ gyártmány, összesen 26.000 km-et futott, majnan új gumikka, nagyon elegáns, ár 38.000.— dinár készpénz. Érdeklődni és megtekinteni lehet **Popov Pétternél**, Novisad, Gjure Jakšića u'ica 16.

8930

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére **40% jégmegtakarítás**

BRAGA GOLDNER

SUBOTICA

TELEFON: 134.

RIZSANYI PÁL
 épület- és bútorgyártó
 Jugo-viceva utca 8.
 (a Kakasiskola mellett.)
 Vállalja legolcsóbban és
 izlőseos kidolgozásban bu-
 torok, berendezések, por-
 tálok- és építtmunkák
 elkészítését. 7411

Réval égetett elsőrendű
 fehér darabos **mész,**
 szavatolt kő-
 mentes építő-
 beccial portland
cement,
 száraz portmentes
 bükkfa-szén, pécsi
 kovács-szén 6272
Réval Adolf
 Subotica
 Sokolska 2 Telefon 551

Butorokat
 ebédő, háló, uri szoba-
 berendezéseket,
portálokat
 legelőnyösebben szerezheti le
Domján Valentin
 butorüzemében
 Subotica, Zrnojski trg 11

Valóban szép As-
 paragust,
 Ficust, Begoniát vagy
 bármilyen más cserepes
 növényt csak
KANIPOS
 növénytápsóval nevelhet
 Csodaszépek lesznek tőle
 Utasításaim a virágneve-
 lésre is megtanítják. 60
 lit. vizre való adag 12.50
 dinár **Schumacher Zoltán**
 gyógyszer-vegyészeti labora-
 torium CRVENKA (Bácska) 1437

Olcsó
tüzifa
 100 kg. vágott és
 aprított fa **30-**
dinár házhoz
 szállítva. Pontos mé-
 résért garantálunk.
 Gyors és szolid ki-
 szolgálás
„BOSNA“
 fakereskedés Subotica,
 a vasuti pályaudvar mögött.
 Telefon 512 8242

Jugoszlávia legjobb és
 legolcsóbb
női diva szalonja
WEINERT
 SUBOTICA
 L. Paja Kujundžićeva 22.
 Ruhák már D 130-tól is
 Köpenyek 200
 Aljék 50
 Külön gyermek-ruhászabóság
 Varró és tanulóanyagok fel-
 vétetnek 85

Dominó,
 eakó, dáko,
 billiárd-golyó,
 mandiner-
 gummi, ig-
 num sanetum
 golyó, kugli-
 babák legolcsóbban
Gerber Jakabné
 első suboticei esernyőkészítő mű-
 helyében Subotica, Sudarević u. 82

Székely divat

Az őszi tavadra
női és férfi szövetujdonságok
ruha, kabát és kosztümre

a legújabb szövésben, minőségben
 és színekben raktárra érkeztek!

Mindenki figyelmébe ajánlom minden
 eddigit jólmuó dús és szortirozott
 raktáramat

SUBOTICA

Igazolvány a vásár látogatására
 és az 50% vasuti menetdíj-
 kedvezményre 10 dinár

Látogassa meg a
Országházi kiállítást és nagyvásárt
 Ostieken, 1927 szeptember 8-18

50%
 engedmény a vasutakon
 az igazolvány csak 10 dinár

Pincét
Királyhalom vidékén
 keresek azonnalra bérbe.
 Cim a kiadóban. 1489

Eredeti párisi
kalapmodeljaim
 megérkeztek!
 Mérsékelt árak!
Heiduska Mariska
 Subotica 890

**Malmok, egáro-
 sok, kereskedők**
 figyelmébe!

Zsákok, bálák,
 postacsomagok
 részér, acélemező
 plombák bármily
 kívánt dombornyó-
 másu felirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél
 Subotica

Faszűségletüket legolcsóbban
 magánosok is beszerezhetik alanti cégnél.
 következő árak mellett:

Ia. bükk hasábfa (csomó, tuskó, dorong és
 rothadtmentes) Din. **2100**
 II. bükk 15% dorongal keverve, de nagy tuskó
 és rothadtmentes Din. **1750**
 Ia. tölgy hasábfa D. **1900**, II. tölgy D. **1650**
 Ia. új bükk vasuti talpfa-hasábnál is jobb, de
 asztalosi célokra is megfelelő, tüzelésre kitűnő
 Din. **2200**
 Ia. tölgy vasuti talpfa tüzelésre is szintén jó
 Din. **2300** — ab vagon Dobo 10.000 kg.-ként
 Téglagyáraknak különösen ajánljak a II. O. bükkfát

Ruvidi i Drug, Dobo (Bosna) 8957

Modern autogarázs
 Speciális javítóműhely
 Általános gépjavítóműhely
 Contine tal-gumi
 gyári lerakata

Külön osztály gumi vulk n'álására
KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek
 Pupinova (Ar. ad) ul. 15. 669) Telefon 156

Az ell-merten legjobb
Spitzer-főle
 étterem és sörszarnokba-
menü 4 tál
étellel 10 dinár
 Pašićeva ul. 11. 756

Ne fájjon a feje, ha
 bántja poloska, teljes
 bizalommal forduljon
FARKAS
 kártyához
 Zmaj Jovin trg 2.
 Minerva-palota mellett

Helyi
 ügynököt felvesztő
S. Ad. Engl
 varrógép-, kerékpár- és
 grammophon-üzlet
 ubot'ca, Rud'ceva ulica
 (Gyümö espiac) 8876

PAVÁS GALAMLOK
 (ehi dig. vörös, fekete és ezüst,
 amelyek már a legnagyobb né-
 met állásokon megasan dí-
 l'va lettek, valamint azok dí-
 jó'jai páron' (nt D. 600-900-ér-
 e adók. Azonkívül a tenyésztes
 te adása miatt, néhány pár két-
 un, ol' begyes o'les ón' eladó.
 A. DUBAC. NOVISAD
 Primorska ul. 31. 8777

Korcsmárosok figyelmébe!
Egy vagon
kelebiai bor
 6-50-7 dinárért
 hordónként is
 — eladó — 8610
 Kelebiai 5 éves fajhorok, ugyan-
 ott ső-fejtő-készülékek, vörö-
 teriz 6-gép kazánok, vörö-
 mai felaxerlések eladó

Likvidációs
Mucsy-iroda
 Subotica, Kralja Petra park 9

Félgári árak
Tartós endotálás
hajfestés és manicür
 Special **Kulić** hölgy-
 fodrász műtermében
 Subotica, Manojlovićeva
 ul. 7. Vasuttól 2 perc.

Keresek Szomborban
 átvételre kis
SZATÓCS
ÜZLETET
 beköltözhető lakással
 Ajánlatok
Galaczné Sombor
 Zsinagoga u. 7 8036

Garantált vegyítiszta
80%
EGETSAU
 boracet és esenc
 legolcsóbban beszerezhető
Kurtes Miloš
 fűszer-
 és csemegekérés-üzletében
Subotica, husplac
 6770 Telefo: 4-83

Tankönyvek féláron
 még csak párnapig
VIG könyvkereskedésében - Szuboticán

Diákok szüleinek, középiskolai magán- és rendes tanulóknak!

A „HAJDUKOV C” magán-gimnázium tanítói a nyári tanfolyamot a legkiválóbb eredményei befejezték és megkezdődött az új tanulók beiratása ennek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára. — Az új tanfolyam kezdete szeptember 23. Az iskolában a következő napközi és esti tanfolyamok vannak:

- 1. Magántanulók (nők)** részére, akik magánúton óhajtanak egy vagy több gimnáziumi osztályt elvégezni, hogy elvesztett iskolaéveiket pótolhassák.
- 2. Magántanulók (nők)** részére, akiknek nincs megfelelő iskolai képzettségük és arra most szükségük van. Oly magántanulók részére, akik állami vagy más szolgálatban állnak és elégtelen iskolai képzettségük folytán ekszisztenciájuk nincs kellőképpen biztosítva. Az ilyenek magánúton egy tanfolyam alatti öbbs osztályból is levizsgálhatnak.
- 3. Rendes tanulók (nők)** részére, akik rossz osztályzat, betegség, kizárás vagy más ok miatt elvesztették iskolai évüket és ezt most pótolni óhajtják.
- 4. Szakiskolák rendes tanulói (női)** részére, akik gimnáziumi végzettséget óhajtanak.
Minden diák, iparos, tisztviselő, aki gimnáziumi végzettséget és ilyen végzettség bizonyítványt óhajt, intézetiünkönél elnyerheti.
Minden tanuló a tanfolyam végén vizsgát tesz állami gimnáziumi tanárokból álló bizottság előtt és az intézetünk által kiállított bizonyítvány egyenrangú az állami gimnáziumok bizonyítványaival.
Csak elsőrendű szakemberek és a legképzettebb, állami gimnáziumban is működő tanárok tanítanak, úgy hogy minden igyekvő tanulónak az eredményt garantálhatjuk.
Az intézet felszerelése elismerten a legjobb. Az iskola már évtizedek óta fennáll, feltételek nagyon kedvezők. Kitanak és kishivatalnokok feltandiját fizetnek.
Vidéki tanulók elhelyezéséről is legnagyobb készséggel gondoskodik az intézet és a tanulók fölött állandó felügyeletet tart fenn.
Részletes felvilágosítással szolgál és a beiratásokat végzi mindennap **D. Popović, Beograd, Njeguševa ul. 47 (a Slavija mellett), telefon 16-63**

GRAND HOTEL

OSIJEK

KIÁLLÍTÁS ALATT
IDEGENEK TALÁLKOZÓ HELYE

Rádióamatőrök figyelmébe!

Csak akkor éri el a kívánt eredményt, ha elsőrangú anyagot szerez be!

Ingyen küldök illusztrált katalógust a legkiválóbb rádióalkatrészekről, mint pl. N. S. F., Thomson Houston, stb.

Technikai melléklettel, praktikus tabellákkal, számos sémával, árjegyzékkel és szabályozó tabellával ellátott katalógus ára 10 Din.

Radiotehnika, Zagreb
Gajeva ulica 21 798

Piócát

állandóan
magas áron
vásárolok
Franjo Alföldi
Iarinci, z. p. Nustor

Tankönyvek

árjegyzékét ingyen küldi bárkinek magyar- vagy németnyelvű iskolák részére
Lipsitz i Lampel
könyvkiadó Subotica 7861

Tüzifa és koks

magánosok részére
leolcsóbb árban
Acs Andor
tüzifaanyag-kereskedés
Subotica,
8755 Badačeva ulica 12

Perfekt fogtechnikust

keres október elsejére
Dr. Schwerer
fogorvos, Vel. Becskerek

Olcsóbb mint a gyárban

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné győződjön meg olcsó áraitól
Lejkó Béla gyümölcsplac 1308

J. ANDRISKA

mechanikai üzlet és javítóműhely
Subotica, Jelačićeva ul. 9
(St. iner cu crászdával szemben)

Varrógép, kerék-motorkerékpár, gramofonok legolcsóbb beszerzési forrása. — Szavatosság mellett vállalja minden szakmába vágó cikkeinek a javítását. — Pontos és gyors kiszolgálás. — Olcsó árak

Szőlőtermelők figyelmébe!

Nagy választék forró-, tőt- és egyéb csapokban és dugókban. Kicsinyben és nagyon nagyban kaphatók
özv. Gerber Jakabné
első suboticiai esernyőkészítő műhelyében
Subotica, B. Sudarević ul. 32.

A Kemény főle ecetgyár,

I. Vojnovičeva ulica 5. sz., értesíti a közönséget, hogy **vizesuborka** eladását már megkezdte. Egyben ajánl szép téli elrakásra alkalmas paprikát olcsó árban 8951

Elegáns divatöltönyök

Mandié Pál
első divatszabóval, Subotica, Fra Jefe trg (B. rátok temploma mellett)
Össz. divatkollekción nagy választékban megérkezett!

Vennék

eljesen jó állapotban lévő, féregmentes, komplett **uriszobát**

Cím a kiadóban
8954

Fahivatalnok

külső-belső munkaerő állását változtatná.
Megkeresést „Szakember” jellegre Kardos hirdetővállalathoz Novisad, küldendő

Jó állapotban lévő használt

vashordókat
circa 200 liter tartalommal

vennénk

nagyobb mennyiségben.
Ajánlatokat ármezjelöléssel Reich és Friedmann Iovi-V:bas címre kértük.

Megvételre

keresek **rőtőszálványt és puttot**
Lejkó Béla
gyümölcsplac 1308

KOPILOVIC BALAZS

SZÜCS,
SUBOTICA, SUDAREVIC UL. 2

Ajánlja egobbn minőségű szőrméit, valamint mindenféle szőrmearúját
Szőrmearúvások garancia mellett szakszerűen és olcsón
7878/1126

Olcsó
gyermekcipők
a tanév megkezdése alkalmából

HUMANIK

60.- N° 26-30
95.- N° 31-35

Subotica: Aleksandrova ulica 7
Novi Sad: Dušan Nastić, Kralja Petra 11

EZT A KÖNYVET
küldjük szét szeptember 16-tól kezdve
mindazoknak, kik beküldték a
DIN. 10.-

vagy akik ezután sürgősen beküldik. Egyetlen magyarnyelvű rádiós akkónyv 160 oldal, több száz ábrával.

KONRATH D. D. speciális rádiószaküzlet
SUBOTICA 10709

Szenzációsan szép
**menyasszonyi
koszorukat
és fátylokat**
gyárt:
Andrija Kramer
Subotica, Sokolska 1 8020

HAJGENERÁTOR

(E. Terina-Schneeweiss) minden gyógyszerárban és drogériában

ismét kapható

Ahol nem lenne kapható, forduljon az SHS. vezérképviselőhöz **Dj. J. Niković Vršac**, (Bánát)

Gazdaságok és közlégek

részére a legtekintélyesebb raktári, szer- és sertés-, valamint komló-mérlegeket gyárt versenyképes áron

J. Sebestyén mérleggyár
Subotica Kérjen ajánlatot!

KORZO MOZI

Kedd-tól szerdáig zárva... HARRY LIEDEKE... Marcsa katonája... RICHARD BARTHELMES... PRINC

LIFKA-MOZI

Kedd-szerda-esütörtök... A LEGUJASB TOM MIX FILM... A PRERIK REVE

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár... A-E-G MOZIGÉPEK... FILMEKET... Orient-Film D. D. Subotica

VÁROSI MOZI... Szoknyás vőlegény... Az áruló bankjegy... Előadások hétköznap délután

LEVELEZÉS

Városi kávéházban vasárnap este hosszán nézett urileányt...

Fényképészek és amatőrök figyelmébe

Amerikai rendszerű retusáló és kopirozó létesítet. Elváltai: negatív és pozitív retusát...

HÁZASSÁG

Sok vagyonos nő vagyonosan urakhoz is férjhez menni óhajt. Megbizást elfogad. Amora házasságközvetítő iroda...

FOGLALKOZÁS

Gyógyszerész, záradékolt oklevéllel, (bácskai praxissal) szerb, magyar, német nyelvismerettel...

Fahivatalnok, perfekt német, szerb és magyar, hosszabb detail gyakorlati állását változtatni óhajtja. Szíves megkereséseket: Könyvelő jellegre Wolf trafik, Vel.-Kikinda kértnek.

Ügyes gyermek kisasszony kerestetik 1 1/2 éves és 3 és fél éves gyermek mellé, aki ilyen minőségben már hosszabb ideje működött. Ajánlatok bizonyítványokkal, nyelvismeret és fizetési feltételek megjelölésével, Dr. Maros Károly ügyvéd címére intézendők Novisad, Dunavska ul. 6.

Suche zu meinem 7 Jährigen Kinde eine Bonne. Antritt möglich sofort. Bürgermeister Lepadat Vel.-Kikinda. 8964

Traži se inteligentne Dame za posjećivanje priv. mušterija. Zarada sigurna. Doljić, trg Fra Ješe 9. 8971

Önállóan dolgozó órásségéd ki a kis és nagy munkát tökéletesen végzi felvétetik. Csak jó és tiszta munkához szokott segítők küldjék be ajánlataikat. Subotica, Szombati Sarolta, főpostával szemben. 8965

Üvegkereskedősegéd, ügyes eladó, jó szakember, szerb és magyar nyelvismerettel felvétetik. Kristalia üveg és porcellán kereskedés, St.-Becsej, Piac-tér. 8966

Vállalnék könyvek terjesztését privát házakban. Bővebbet Utazónó jellege alatt a kiadóba. 9859

Önkéntes, ki már elsőrangú üzletekben dolgozott keresetetik. Csak elsőrangú erők, hosszabb önálló praktissal rendelkeznek küldjék ajánlataikat bizonyítvány-másolatokkal. Slasticarna Manon, Zagreb. 8955

Szakácsnőket, mindenféle lányokat elhelyezek vidékről is. Subotica, Zrinjski trg 3. 8972

Fiatal vas- és fűszerkereskedősegéd szerb, német és magyar nyelvtudással állást keres. Szíves megkereséseket a kiadó továbbít. 8946

Vasestergályosnak, szerb számlakatosnak, kazánkovácsnak, géplakatosnak ajánlkozik 29 éves, nős fiatal ember, tíz évig önállóan dolgozott saját műhelyében, nagyobb városban. Vidékre is elmenne. Cim Novisad, postafiók 22. 8941

Fiatal kirakatrendező segéd ur és női divat és rövidáru üzletbe azonnal felvétetik. Nesztor Plavsić, Senta. 8943

Szabósegédet állandó munkára felvesz. Sterbik uriszabó Ada. 8887

Gyógyszerészpraktikánst, némi praxissal, szeptember 15-iki belépésre keresek. Magyar és szerb nyelv megkivántatik. Cim: Stanojević gyógyszerész, Novibecei. 8707

Ön állást keres? Tanuljon ki sofförnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garatálunk. Sofföriskola (keresek és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumivulkanizálást. 8678

Előrendű ügyes munkásnőt, ki elsősorban az angol munkában gyakorlott, keres beogradi gyermekruhászalón. Előnyben akik már dolgoztak gyermekruhát. Kimerítő ajánlatokat. Jé fizetés jellege alatt a kiadóhivatalnak. 8994

Jómegelelésű pincérleány felvétetik. Kis Páris vendéglő, gyümölcsiac. 8968

Főktanoncot felveszek teljes ellátással. Hegedüs János V., Varoska ul. 28. 8967

Gépész gyakorlati kompresszornélküli Deutz-Benz esetleg kompresszoros Diesel-motorhoz, gépészhez ajánlkozik. Cim a kiadóban. 8744

Fiatal borbélysegédet, jó férfimunkást és pubihiavát gót keresek szeptember 15-iki belépésre. Szlovén vagy horvát nyelv megkivántatik. Fizetés 200-250 dinár és teljes ellátás. Kohn Sámuel, Murska Sobota. 8697

Négy középiskolát végzett leány könnyebb munkára felvétetik. Cim a kiadóban. 8879

G rantált vegyítés 80% Ecetsav és mind más 8 dinár- és cse neg a u legolcsóbban Kovács és Gelányinál. 2534. Telef. Rud-é-kitérő, Telefon 8-45

Az összes iskolákra engedélyezett rom. kath. hittankönyvek, állam, magyar és német nyelven kizárólag a SZENT ANTAL nyomdában kaphatók. 8530 Subotica.

Tanulóleányok felvételnek váromdában. Hoffmanné. Trumbiceva ul. 30. 8884

Uraságnál volt parádés-kocsi november 1-re állás keres. Cim: J. K. Ujvári Andrásnál, Starakanjiza. 8910

Selyembarisnyán szemjavítást, ujharisnyát, fejelést, talpalást olcsón vállal harisnyakötőde. Zrinjski trg 2. Gyümölcsiac. 8722

Mozsólada világszabados, minden házbán eladható, jó keresettel. Helyi-ügynökök kerestetnek Sombor, Apatin, Odzaci és Kula kerületekben. Felvilágosítást ad: Martin Ams Sonta. 8806

Két kádársegéd, kik olajshordó készítésben jártasak állandó munkára felvétetik. Latinovics Péter, Novibecei. 8795

Építésvégzés legolcsóbban vállal Lisák Mihály Cantavir. 8832

VÉTEL-ELADÁS

Eladó tizenkettő 46 és 400 hold közötti, különböző nagyságu birtok épületekkel, felszereléssel, valamint anélkül. — egyiken 240 hold erdő, valamennyi nagyobb városhoz közellevő: — továbbá négy és fél hold hegyi szőlő terméssel. Részletes felvilágosítást választvány csatolásával ad: Aleksander Kleinraht Osijek I., Reiserova 93a. 8753

Fekete Bösendorfer zongora eladó. Ugyanott pianó bérbeadó. Szilvási Ferenc Vilsonova ul. 36. 8963

Ház Bajmok főtérén, a legjobb és legforgalmasabb helyen eladó. Uccai fronton 3 üzlethelyiség nagy kirakkal. A ház bármilyen üzletnek alkalmas. — Huth mészáros Bajmok. 8971

Zálogleveleket minden fajta bármely bankét vesz a legmagasabb áron Sergije Todorovij. M. Todorovij trafik, Aleksandrova ul. 8. 8934

SIPOS FIAI műbutor-és építéskészítők ZENTAI UT 3. Állandó nagy stíl-és kommersz butorraktárral Különléges furnirok kaphatók. Rézletfizetést kedvezmény

Argaman szőnyeg, alig használt kitűnő állapotban áron alul eladó. Cim a kiadóban. 8956

Fordson traktor ekével együtt eladó. Oláh Péter Cantavir. 8935

Prima burgonyát azonnalra és későbbi időre vagon-tételekben szállítók. Vladimír Jakov, Stapar. 8952

4 tonnás Büssing teherautó jókarban, minden elfogadható áron eladó. Üzemben megtekinthető Marton Jánosnál Senta. 8942

Jókarban levő rövid zongora eladó. 13 Novembra (Bajai ul) 51. 8905

Hálószoba, komplett olcsón eladó. Stipe Grgić ul. 8. 8932

Akkumulátortelepeket, fémiszapot, fémhamut, ócska rezet, fémét, önt minden mennyiségben vásárol. Calin k. d. Zagreb, Mandalićina ul. 1. 8750

Jófogalmu szélmalom egy lánccal földdel eladó. Cim a kiadóban. 8751

Férfi ruhákat, női kabátokat mérték után — részletfizetésre is — legolcsóbban rendelhet V. Kuntscher férfi és női szabónál Pašičeva ul. 9 (Edénypiac). 7575

Hulladékoltot és rezet vesz Szabó szerelő. Subotica, Zmaj Jovin trg 5. 8196

Eladó 4 éves MÁV szivógázmotor MÁV 54 colos golyós cséplővel. Bagi Lukács. Martonos. 8760

Drótkötél, 16 mm vastag, 400 m. hosszú, teljesen új, eladó. Nagy Sándor, Bačka Topola. 8622

Asztalosok, bognárok figyelmébe. Fémegmunkálógépek, ujjak és keveset használtak kiürítés folyamán igen olcsón eladók. — Jellinek József. Subotica Vilsonova ul. 33. 8658

Megvételre keresek 30-35 colos daráló járatot, lehetőleg gyári alvánnyal. Turzai Kálmán, Cantavir. 8716

Olcsón eladók 1 db 12 HP benzinnmotor, 1 db 7 HP magánjáró szivógázmotor morzsolóval és körfűrészsel 1 db 18 amperes 110 voltos egyenáramu dinamó, 3 HP gőzmotor, 100 literes álló kazán, szalagfűrész. Hermetz András, Mali Idjos. 8765

Szivógázmotor, kéthengeres 18 HP, állórendszerű, fél Diesel típusu, teljesen újkarban, eladó. Nagy Sándor, Bačka Topola. 8621

Jókarban levő 10 HP benzinnmotor jutányos áron eladó. Üzemben megtekinthető. Gál János, Sztaramoravica. 8789

Villanymotorok eladók 110 —220 voltos váltóáramhoz alkalmas 1 db 33 HP, 1 db 8 HP és 1 db 12 HP Megtekinthető Vladislav Wilhelm villanyszerelőnél. Pašičeva ul. 2. Ugyanott tanonc felvétetik. 8807

Borosbordók, használt de jó állapotban, 4 db a kb 2006 l, 15 db a 700-800 l. eladók. Ljudevit Berger, Zmajevac (Baranja). 8747

Éjjeli mulató betegség miatt kiadó vagy eladó, áron alul átvehető. Cim: Kávé Nina, Starakanjiza, Booskai ucca 7. 8900

National-kassa nagyon olcsón eladó. Novisad, Pašičeva 17. 8893

Eladó ház vendéglői berendezéssel és vegyeskereskedéssel szabad kézbe. Milan Sokolović, Staribecei Zmaj Jovina ul. 21. 8891

Rézagy, duplaméretű, elegáns kivitelben, eladó. — Megtekinthető d. u. 4-5 óra között. Cim a kiadóban. 8762

Jókarban levő 2 db kirakat belga üveggel, rollóval és tokkal, 125 cm széles, 250 cm magas. 1 db ajtó üveggel, rollóval és tokkal együtt 230 cm széles, 250 cm magas, jutányos áron eladó. Nikola Radojević Sombor, Kr. Aleksandra. 8903

Röntgenorvosok figyelmébe ajánljuk a most érkezett Röntgenfilmeket, lemezeket olcsó áron. Barta i Drug fotoszaküzlet Novisad Dunavska ucca 9. 8749

Autó, hatüléses személykocsi, teherkocsi átalakításra különösen alkalmas Daimler, Benz és új pusú Ford személyautók, használt, üzembeképes állapotban olcsón eladó. Autogarage Weigand & Co. Subotica telefon 447. 8692

Gőz és motoros cséplőgar niturák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálókat jutányos áron eladók. — Kuttarasok vízvezetési felszerelésekkel vállal: Vadóc Károly, Bačka Topola. 8744

APOLLO, NOVISAD Szeptember 7 és 8-án LYA de PUTTI és amerikai filmje: A csábító király

KÜLÖNFÉLE

Kisebb diákokat teljes ellátásra elfogadok. Bővebbet Ornjakovics Lajos bódés, vasúttal szemben. 8911

Butorozott szoba, főtérén, azonnal kiadó. Pallas reklamiroda, Kujundziceva ul. 4. 8914

Üzlethelyiség, bármely üzletnek alkalmas, kiadó és azonnal elfoglalható. Esetleg berendezéssel együtt. B. Sudarević ul. 25. 7845

Két ágyas butorozott szoba kiadó, Sienkiviceva ul. 14, Kenyérgyár után. 8948

Féllap fekete szántóföld, trágyázva, felszántva kiadó. Özv. Pletl Antalné Paja Dobanovačka ul. 28. 8944

Különbéjártu elegáns uccai szoba vasúttal szemben azonnalra kiadó. Bővebbet Ivan Antunović ul. 3. 8996

3 tagu család keres egyedülálló, németül tudó intelligens tisztaságszerető nőt, aki a háztartás teendőit végzi. Irásbeli, fényképpel ellátott ajánlataikat komoly reflektánsok adják be. Mikuska, Sudarević ul. 25. 7845

Idő figyeljen mindenki! Ne dobja el viselt cipőjét senki, mert kevés költséggel újat csinálhat belőle. Mielőbb tegyen próbaprendelést Varga Fülöp cipész-mesternél. Gyümölcsiac 11 szám, pincehelyiség. Klein dr. házában. 8939

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában. Gyümölcsiac vásárolja. Férfi öltöny 300, Raglan 700, borkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leányköpeny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utárvétellel, meg nem felelés esetén kicsérölöm, vagy a pénzt visszadom. Tessék meggyőződni, ügyeljen a cégre! 8424

Két szoba konyhás lakást keresek azonnalra vagy október-november 1-re. Lehetőleg a beltéren, villanyvilágítással. — Ajánlatok: Fiatal házaspár jellegre a kiadóba. 8638